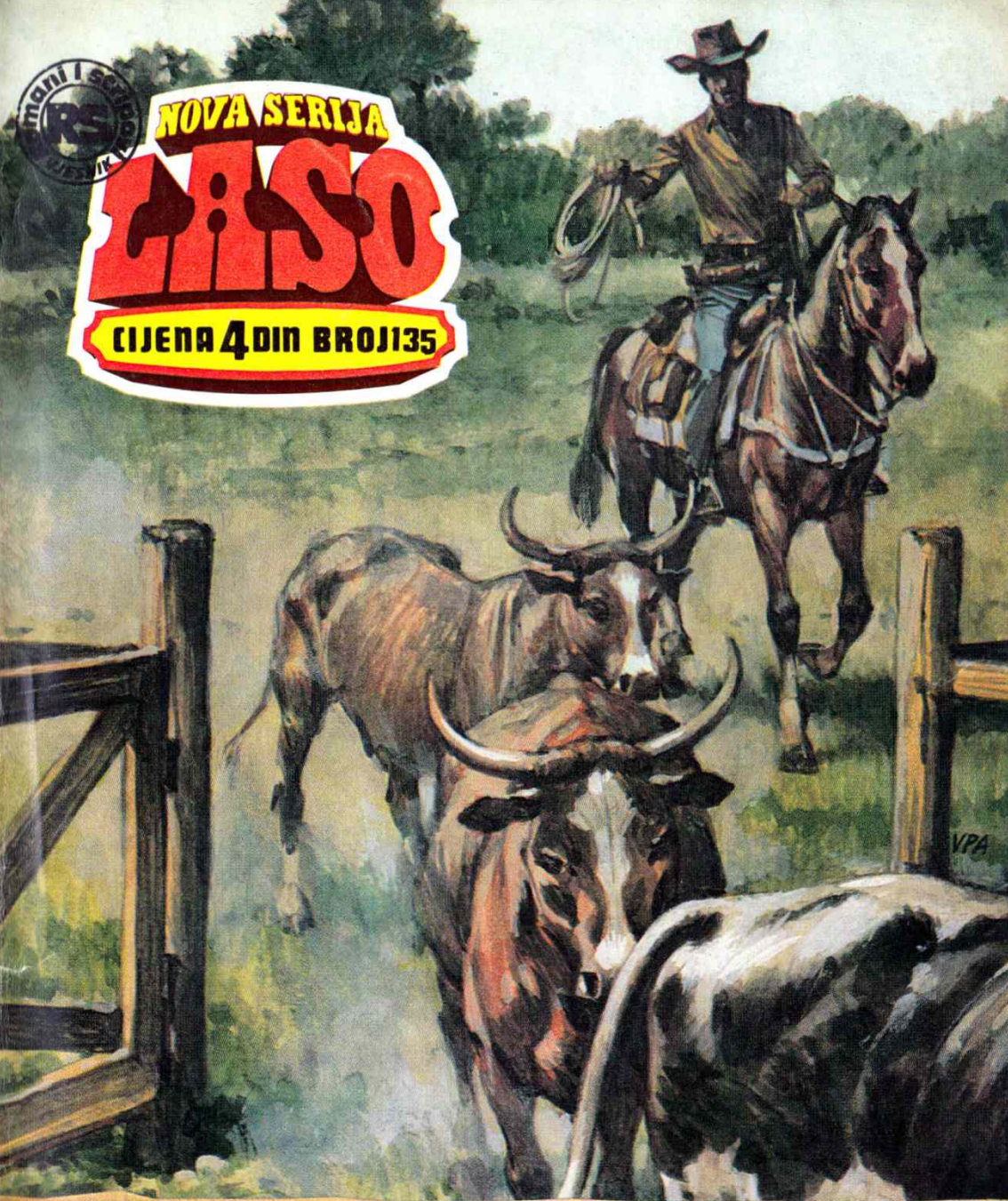

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 135

TKO DA VIŠE

THORNE DOUGLAS:

Tko da više

»Laso« Nova serija 1976.

Thorne Douglas: TKO DA VIŠE

Naslov originala: KILLRAINE

(Copyright: Fawcett Publications)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser i publicist

Prijevod: Marjan Krmpotić, prevodilac

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NISP »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1.60; ASCH 8; SFRS 1.60; Hfl 1.30.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1973 od 26. XI 1973.

I

Teksašani zovu bikčićem svakog junca uškopljenog tek pošto je dorastao do svoje pune veličine; a ovaj je još k tome imao oštre i ubojite naprijed svinute rogove, širok prsni koš i debeo vrat, dok mu mišići bijahu u punoj bikovskoj snazi. A zadržao je i bikovsku naprasitu čud, pa bi mahao rogovima i strugao po zemlji svojim prednjim nogama, dok bi iz njegova masivnog prsnog koša odjekivala rika opomene poput daleke grmljavine. Killraine se već dosta dugo bavio gonjenjem stoke, pa je dobro znao kako opasna može biti takva životinja, ali, pomisli razočarano, još ne dosta da bi znao kako ga valja sputati.

No, nešto se mora učiniti, reče sam sebi. Plečat u prvim tridesetim godinama, mišićav i kršan, iako ne i vrlo visok, Killraine je pozorno pogledom pratio bika jašući uz bok velikog stada ranča »Bravo« od sedamnaest tisuća dugorogih teksaških grla, koje se zaustavilo na jedan dan u dolini rijeke Arkansasa. Zaplićući se rogovima i dašćući, junac se šepirio po stadu, tiranizirao jednogodišnjeg junca ovdje, zadijevao se u prava bika ondje, ponekad uzalud pokušavao skočiti na kravu. Uznemirio je i raštrkao jedan dio stada i začas se činilo da će ih rastjerati u trk stampeda.

Rođen u Connecticutu, Killraine je bio profesionalni vojnik sve do prije nekoliko mjeseci, a ne stočar, pa iako mu je malo tko u konjaništvu Sjedinjenih Država bio dorastao u ophođenju s konjima, o tome kako valja raditi s rogatom stokom znao je vrlo malo.

I gurnuvši na potiljak plavi šešir svoje nekadašnje konjaničke odore,

koji je još nosio, iako se sada odijevao kao teksaški kauboj: košulja od flanela, traperice i preko njih kožnate kaubojske nogavice, čizme visokih peta s ostrugama — smatrao je da mora otvoreno priznati kako je nevješt tom poslu i pozvati nekoga da mu pomogne. Ali, zagladio je svoje tanke, šiljaste i navoštene brkove konjaničkog časnika... upravo sad morao je to učiniti protiv svoje volje.

Prije mjesec dana to bi učinio bez imalo promišljanja, ali sada, kad su se približili kraju duga i zamorna puta s područja južno od rijeke Nuences do Puebla u Coloradu, zamijetio je da se odnos ljudi s ranča »Bravo« prema njemu potpuno promijenio, iako je on bio vlasnik jedne četvrtine stada, pa ga je ponižavalo što od njih mora moliti pomoć. Ako Philip Killraine i nije posjedovao ništa vrednije, osim svog dijela u stadu, ponosa je imao i previše.

Znao je da su svi Teksašani u početku kao pristaše Konfederacija bili sumnjičavi prema njemu kao bivšem oficiru vojske Sjedinjenih Država, što je i razumio, pa se trsio na ovom putu od tisuću milja da stekne njihovo povjerenje i štovanje. Stoga je i pazio da se nikad ne kloni teška rada i opasnosti, da bude pravedan koliko može, ukratko, da oni uvide kako im više nije neprijatelj, već jedan od njih. Neko je vrijeme mislio da mu je to i uspjelo, ali je u posljednje vrijeme počeo u to dvojiti. Možda je bio preosjetljiv, ali smetale su ga neke sitnice... počeste sprdnje i uvredljive šale na njegov račun i njihovo hladno držanje, što mu je bilo pokazom da se u njima prevario. Još je za njih ostao Jenki u gnijezdu urotnika, Istočnjak među Zapadnjacima, zelembač među iskusnim stočarima. I sad mu se činilo

da nitko, čak ni Henry Gannon, ne propušta priliku da mu to gurne pod nos.

Ponosan ili neponosan, mora nekoga zamoliti da mu pomogne sputati tog junca. Upravo se spremao da zaokrene konja kadli začu topot konjskih kopita iza sebe. Okrene se i ugleda Cartera Fanninga.

Usne mu se stegnuše. Carter Fanning bijaše posljednji čovjek kojega bi zamolio za pomoć. Posljednjih dana nitko nije prema njemu bio više zajedljiv od Fanninga. Zapravo Killraine se pitao nije li baš Fanning začetnikom lagane zatrovanosti njegova odnosa s ostalima, što je on želio održati što korektnijim. Od dvadesetorice Teksašana koji su pratili stado činilo mu se da baš Fanning ima doista nešto protiv njega, ali Killraine još nije mogao dokučiti što bi to moglo biti.

Pusti sad to, pomisli Killraine, kad je stigao Fanning. Carter Fanning bijaše naočit muškarac u kasnim dvadesetim godinama, mršava lica, koščat i mišićav, kao i svi ostali od naporna puta. I poput svih ostalih, osim Killrainea, doimao se kao da se rodio u sedlu i s lasom u rukama.

— Vi kao da imate nekih poteškoća, Killraine? — upita Fanning te se pri tom smiješio posprdno i prezrivo, što je ljutilo Killrainea.

Unatoč posprdnji, Killraine se svladao, što mu nije bilo lako jer je bio nagle naravi, vatrene, kao u bika ili pjeticila ugojena za borbu. No, četiri godine građanskog rata i nekoliko mjeseci s kaubojima s ranča »Bravo« poučile ga da se svlada. Odgovorio je pristojnim glasom:

— Da, s onim prokletim crnim juncem.

— Ah, nije to ništa. Uškopljeni su junci takvi vragolani ponekad. Morate ga samo odvojiti od stada, uhvatiti lasom i zviznuti ga dva ili tri puta. To će mu izbiti iz glave svu njegovu muškost — reče Fanning.

Killraine osjeti kako mu se obrazi žare. Svi su znali da je nevješt u bacanju lasa.

— Lako je to reći. Valjalo bi da mi pokažete kako se to i radi — odvrati Killraine namjerno povisivši glas kao

kad gospodar razgovara sa svojim slugom.

Fanningove se oči zasjenile. Izlance:

— Pa dobro, gospodine. Ja ću ga izdvojiti, a vi ga uhvatite lasom ako pođe natrag u stado. Vi to možete učiniti, zar ne? — podsmješljivo odvrati Fanning.

— Pokušat ću — odvrati kratko Killraine.

Fanning dotakne vršcima prstiju obod svog šešira u znak štovanja, pretjerano otmjeno, podrugljivo zapravo, pa okrene konja i ujaha u stado. Gledajući za njim, Killraine mu se divio kako se hitro i okretno kreće, a da pri tom nije uznemirio ni jednu životinju. Junac kao da je osjetio da idu na njega, pa počeo bježati. Činilo se da Fanningov konj sam od sebe slijedi junca, i čim bi junac zaokrenuo, Fanningov bi mu se mustang isprepriječio na putu. Vrlo vješto Fanning ga izdvoji iz stada, a da životinja nije pravo ni shvatila što se s njom zbiva. Ali onda odjednom shvati: iznenada zamahnu visoko repom, skoči u stranu i istrči iz stada.

Poput većine dugorogih grla, i junac je bio kao i konj: crna sjena koja je grabila preko nizine. Fanning zajuška, podbode konja, zamahne lasom i ono poleti kao strijela.

— Hajde, Killraine, ja ću vas naučiti kako se to radi — poviče Fanning.

Uzavrele krvi od srdžbe i poniženja, Killraine podbode konja i pokuša odmotati laso, petljajući ne bi li učinio omču. Pošto zajedno projahaše oko četvrt milje, ukliještiše junca s bokova. Fanningova ruka zavitla lasom, jedanput, dvaput. Krug kožnatog lasa poletje zrakom i pade točno oko rogova sa crnim šiljcima. Fanning opet zajuška i njegov mali crni konj naglo se zaustavi. Laso se napne i zategne. Idućeg trenutka netko je morao popustiti: konj, sedlo, laso... ili junac.

Popustio je junac. Glava mu se trgla natrag, stražnjica se odbacila uvis, a junac se prebacio i pao na bok takvom težinom da se tlo zatreslo. Kad je Killraine stao nekoliko metara dalje, junac je već nanovo bio na nogama, daščući, smeten; jurnuo je na svog protivnika, ovoga puta Killrainea. Fanning malo popusti laso, pa

trgnu konja ponovo unatrag. Junac još jednom tresnu o zemlju. No snažan i izdržljiv, začas se osovio na noge i sad se ustremio ravno na Fanninga.

Fanning se gromko nacerio, a njegov mali konj potrči brzinom munje i naglo se trgne u stranu. Junac promaši i potrči mimo, a laso ga opet stegne. Ali ovaj put, dok je Killraine zaprepašteno buljio za njim, junac se nije srušio. Nastavio je trčati, a Fanningov je glas sada drukčije odjekivao: sedlo je kliznulo konju preko vrata i poletjelo zrakom te palo i udarilo u prašinu poskakajući dvadesetak metara vučeno lasom.

Krupan, dugorog, crn junac stade i okrene se kao zvrk prema natrag. Podigao je prvo glavu, dok mu se nosnice nadimahu, a smeteni je Fanning pokušavao izvući noge iz stremena i podići se. Tada životinja zamučne rikom, spusti glavu i potrči u napadaj.

Fanning razgolači oči od straha i dade se u ludi bijeg. Čim se pribrao, Killraine zarije ostruge u konja. Konj poskoči, a on pograbi laso. Sada je Fanning bježao od sigurne smrti, a za njim je jurio junac kojega je usporavalo sedlo što se vuklo na lasu zapetljanom oko jedne njegove noge; to je bila jedina nada za Fanninga da će se spasiti. Ali je bio sam, jamačno bi naštradao, ali s njim je bio Killraine.

Junac nije opazio da ga je Killraineov konj pretekao. Killraine je opustio ruku, kako su ga učili dok je uvježbavao kako se baca laso, pokušavajući da sapne omču. Bacio je laso gađajući glavu junca i promašio.

Samo napola otvorena omča pala je preko donjeg dijela glave i vrata junca te kliznula na zemlju. Killraine više nije imao vremena da sapinje novu. Okrenuo je konja, podbo ga snažno ostrugama i natjerao ga ravno na junca.

I dok je konj u galopu udario s boka u stražnje noge, junca, Killraine je izvukao noge iz stremena. Junac se od udarca izvalio na zemlju ritajući se, a konj se spotakao i prebacio preko njegova trupla. Killraine skoči i pade na zemlju čekajući se na ruke i noge. Čuo je kako konj njišti, a onda se uz pomoć svojih snažnih mišića oso-

vio na noge. Konj i junac bijahu sada samo jedno klupko koje se bacalo na sve strane. Tada se izdvoji junac, ustane, a jedan mu rog bijaše slomljen; iz rane mu je šikljala krv. Okrenuo se oko sebe, ugledao Killrainea i divljački potresao glavom.

Killraine nije htio da bilo što više riskira. I kad se životinja spremila za napadaj i spustila glavu, izvukao je revolver, svoj vojnički kolt, dobro naciljao i opalio. Čim je odjeknuo hitac, oblačić plavičastog dima zaklonio mu je vidik, a iza njega čulo se mukanje. I dok je povukao otponac spreman da ponovo opali, oblačić dima se raspršio i on je ugledao junca na zemlji u smrtnom drhtaju. Tada pomno nacilja životinji u srce. Životinja se začas smirila. Killraine odahne sav potresen, no kad je vidio što se dogodilo s njegovim konjem, srdito je prokleo.

Konj je stajao na tri noge. Četvrta mu je visjela prebijena. Drhtao je prestrašeno.

Njegov najbolji jahači konj, vrlo životinja, krepka, čvrsta, izdržljiva i poslušna... morala je sada njegovo nevješto bacanje lasa platiti životom. Ne kolebajući ni trena, učinio je što se moralo učiniti. Primio ga je za uzde, povukao mu dolje glavu i ustrijelio ga među oči, odskočivši u stranu kad se konj stropoštao na zemlju. Tada se žurno okrene, suhih usta. Mehanički, dok su mu još ruke podrhtavale, ponovo je napunio revolver. Tada zapara glas iza njega:

— Killraine!

Okrenuo se, ugledao je Fanninga, prašnjava, drhtava, a oči mu bijahu pune ne zahvalnosti, nego mržnje.

— Prokletstvo, najjednostavnije bacanje lasa i...

— Umukni! — viknu Killraine.

— U nas u Teksasu i šestogodišnji dječak znae baciti laso, a vi...

Killraine pogleda svog mrtvog konja, pa iako je znao da je Fanning još ošamućen, ipak se nije mogao svladati.

— A šestogodišnji dječak u konjaništvu Sjedinjenih Država bio bi toliko pametan da drži svoje sedlo u ispravnom stanju i pristojan da ne viče na čovjeka koji mu je maloprije spasio život.

— Što?

Iako je Killraine još držao u ruci revolver okrenut prema zemlji, Fanningova se ruka nagonski trgnu. Ali korice Fanningova revolvera bija-hu prazne. Revolver mu je ispaao kad je poletio preko vrata svoga konja. Prsti mu se grčevito skupiše u šaku dok je šutke buljio u Killrainea zažarenih očiju. Onda se okrene i pljunu prezrivo na zemlju, pa pođe do junca, skinu svoje laso s njegovih rogova i smota ga oko ruke. Killraine ga je trenutak motrio nepomično, a onda spremi revolver u korice, ode do mrtvog konja i skine s njega sedlo. Upravo ga je podigao kad mu pristupiše Gannon i još dvojica goniča.

U tom čudnovatom pothvatu sudjelovala su četvorica ortaka s podjednako ulogom, ali svaki sa određenom dužnošću. Henry Gannon bijaše izvrstan stočar i glavari družine; njegova riječ bijaše zakon kad je bila riječ o poslu i gonjenju stoke. Teksašanin kao i ostali, visok, crvenokos, vitak, ružna lica osuta sunčanim pjegicama, lica koje se nekad — Killraineu se činilo vrlo davno — valjda znalo smijati srdačno i toplo. Ali mjeseci puni odgovornosti, opasnosti i žrtava, te bolne tuge, već su poodavno učinile taj osmijeh pravom rijetkosti. Sada mu oči bijahu hladne, a lice strogo dok je gledao u ustrijeljene životinje.

— Fanning, Phil! — Što to znači? — upita strogo.

Brišući rukavom prašinu s lica, Fanning pogleda hladno u Henryja. Oni su bili stari drugovi i Fanning je bio ortak u ranču »Bravo« s tri stotine grla stoke što mu je davalo povlašten položaj, pa se usudio bezobrazno odnositi prema jednom od glavnih dioničara, budući da nije mogao biti otpušten.

— Killraine, ovaj ovdje — reče Fanning prezrivo i ogorčeno — imao je neprimliku s tim crnim juncem. Budući da je šepRTLja, zamolio me je da ja obavim taj posao za njega. Izgnao sam junca iz stada i zahvatio ga nekoliko puta, ali popucali su mi kolani i odvezoh se na teksaškim sanjkama. Junac se okomio na mene, a Killraine ga je htio uhvatiti lasom, ali je proma-

šio — govorio je Fanning uz posrpan osmijeh, te nastavio: — Stoga ga je srušio naletjevši na njega konjem, pa tako konju slomio nogu. Onda je ustrijelio i konja i junca.

Gannon je griskao donju usnu.

— Toga smo junca mogli prodati za dobre novce u Pueblu. Do vraga, Phil, zar si ga baš morao ustrijeliti? — upita Gannon.

— Ne, nisam. Mogao sam pustiti da raspara Fanninga rogovima — odgovori srdito Killraine.

Gannon baci pogled na laso koje je još visjelo s jabuke Killraineova sedla.

— Trebalo je samo da ga uhvatiš lasom — odvrati Gannon umorno.

E, pa, nisam ga mogao uhvatiti lasom! Stoga sam ga morao ustrijeliti, i sad je gotovo! No i junac, a i moj konj, bili bi sada živi da je Fanning držao svoje sedlo u dobrom stanju.

— Pukao je obruč! Pogledajte! Dobro je podmazano i sve ostalo, ali ne zna se kad će puknuti obruč! A tak je prekasno! Sve bi bilo dobro da ste znali bacati to proklete laso...

— Dosta — presiječe Gannon Fanninga — Sada je prekasno o tome govoriti. Carteru, pokupi svoje sedlo i vrati se u logor! Bledsoe, natrag k stadi! Mangupe, pusti krv toj životinji i pošalji kola po nju i po sedlo kapetana Killrainea! A ti, Phil, popni se kraj mene na konja! Vratit ćemo se zajedno — reče na kraju Gannon.

Izvadio je nogu iz stremena i pružio ruku, a Killraine se žustro popne iza sedla na Gannonova konja. Potom pođe kasom prema kolima u daljini.

II

Te noći Philip Killraine je osjećao bolove od pada s konja, ali je bio smiren dok je jahao na svježem konju u krugu oko usnulog stada za vrijeme noćne straže.

Još kao dječak u Hartfordu zavolio je vojnički život. Kada je diplomirao vojnu školu u West Pointu, a bio je jedan od dvadeset najboljih u klasi 57, izabrao je najromantičniji rod vojs-

ke — konjaništvo. No romantike bijaše malo i ništa, a vojnih pothvata previše. Poslije četiri godine građanskog rata za ideale u koje je žarko vjerovao — očuvanje jedinstva Sjedinjenih Država i oslobođenje robova — osjećao je gotovo zahvalnost kad je bio dodijeljen posadi u poraženom Teksasu, kao zapovjednik konjaničkog odreda u gradiću Double Oaks.

Njegov mu se budući život tada činio jasno predodređenim: radit će još desetak godina sve što mu zapovjeda, seliti se s vojničkim posadama kamo ga pošalju, a bude li dobre sreće, povući će se u pukovničku ili čak generalsku mirovinu kad za to dođe vrijeme. Čak je i njegova sestra Evelyn doputovala za njim u Teksas da mu vodi kućanstvo, a on se pak trsio da svojim nepristranim držanjem i uzornim vladanjem u službi pridonese što bržem izmirenju dviju polovica svoje razdvojene domovine.

No, nije računao s Henryjem Gannonom i četiri tisuće dugorogih teksaških grla stoke.

Pošto se vratio iz rata, u kojem je služio u Hoodsovoj teksaškoj konjici, Henry više nije našao oca živa, a Gannonov ranč u blizini Double Oaks bio je pun podivljale stoke. Teksas je bio poharan i upropašten, a njegovim prostranstvima tumarala je dugoroga stoka koja se u pet godina rata bila namnožila. No, nije bilo tržišta za prodaju i životinje bijahu nevrijedne. Barem dok se nije vratio Elias Whitton koji je kresnuo iskru što se poslije rasplamsala u ranč »Bravo«.

Elias Whitton, Crnac, bio je rob i utekao je još prije rata, ali ne na sjever, nego na zapad, u područje Komanča, na drugu obalu rijeke Pecos. Poslije, kad se vratio u istočni Teksas da uživa u slobodi koju je za njega izbio građanski rat, progonilo ga je sjećanje na široka prostranstva djevičanskih pašnjaka što su ležala s druge strane rijeke Pecos, a naročito na Big Bend uz Rio Bravo del Norte, koju su Amerikanci nazvali Rio Grande. Dospio je do Gannona i kod njega radio za stan i hranu. Ispricao mu je što je znao o pašnjacima kojima nema kraja, a gdje ne pase ni jedna jedina krava. O tom susretu

Killraine tada nije ništa znao, iako je to poslije izmijenilo njegov život.

Možda od svega toga ne bi nikad ništa bilo da se u Double Oaks nije vratio Josh Weymouth kao poglavar savezne civilne uprave i poreznog ureda za poraženo područje. Weymouth bijaše Teksašanin koji je prije građanskog rata bio naklonjen Sjedinjenim Državama; Henryjev otac, zadržati pristaša otcjepljenja, protjerao ga je iz Teksasa. Sada je Weymouth držao vlast i riješio staru svađu u svoju korist. Stari Gannon više nije bio živ, pa se Weymouth osvetio Henryju: njegovu je zemlju opteretio teškim porezima. Henry je izgubio zemlju i morao je s nje odagnati stoku... ali nije imao kamo.

Tako se rodio ranč »Bravo«, iz čista očaja. Henry i Elias odlučili su odagnati stoku na Zapad, preko rijeke Pecos, pa ako Elias uspije udobrovoljiti Komanče, tamo će podići ranč, najveći ranč, zakleli su se, što je ikad postojao u Teksasu. A nazvat će ga »Bravo«.

Ali upropašteni stočar i oslobođeni Crnac nisu mogli sami ostvariti taj san. Tada je u Double Oaks stigao Loosh Cahloon.

Prije rata Cahloon je bio bogat vlasnik plantaža u Carolini. U ratu je izgubio zemlju i imetak, a u zarobljeništvu na sjeveru i desnu ruku do zapešća, dok ga je mučio jedan okrutni stražar. Cahloon se zakleo da će naći tog čovjeka kad-tad i vratiti mu milo za drago. Pošao je njegovim tragom i dospio u Teksas. Stražar je bio sin Josha Weymoutha.

»Neprijatelj mog neprijatelja meni je prijatelj«, kaže stara poslovice i Cahloon se združio s Henryjem i Eliasom, protiv Josha Weymoutha. Intelligentan, maštovit, neustrašiv borac, Cahloon je došao na zamisao da unovače nezaposlene kauboje da skupe stoku za ranč »Bravo«, te im svako divlje goveđo koje uhvate i žigošu za ranč »Bravo« plate jednom dugorogom kravom. Cahloon se borio i s revolverašima plaćenicima koje je unajmio Weymouth da ga ubiju, jer Weymouth se nije libio zlodjela samo da bi se mogao osvetiti svojim protivnicima... i

uspūt napuniti džepove novcem. I što bijaše presudno za Killrainea, Cahloon se udvarao i oženio njegovom sestrom Evelyn.

Kao zapovjednik posade u Double Oaksu, Killraine je bio uvučen u rat između Weymoutha i ljudi s ranča »Bravo«. Weymouth ga je pokušao iskoristiti za svoje prljave poslove od kojih se Philu smučilo u želucu. Kad mu se suprotstavio, Weymouth se poslužio vezama da ga premjesti u neku daleku graničnu postaju. I tada je Killraine morao donijeti najtežu odluku u svom životu: ili se pokoriti premještanju i otići ili dati ostavku na svoj čin i položaj u vojsci i svoju sudbinu vezati uz ranč »Bravo«.

Dao je ostavku. I to ne samo iz ljubavi prema svojoj sestri nego i stoga što ga je oduševila zamisao o ranču sa četiri tisuće grla stoke na djevičanskim pašnjacima prerije, o prodaji polovice stada na tržištu siromašnom govedinom, a bogatom zlatom u Coloradu, gdje se mogla postići fantastična cijena za svako grlo stoke. Mogli bi tako zaraditi basnoslovan novac, iako tegobe i opasnosti s kojima su se morali sukobiti bijahu strašne. Ali taj je izvanredan pothvat za Killrainea značio i dobrobit za domovinu, a ne samo osobni probitak. Stoka je zemlji bila nužna da bi se mogla ojačati, a Teksas je imao stoke, no nedostajao mu je novac.

I tako se Killraine pridružio Gannonu, Whittonu i Cahloonu, pomogao im da stoku izvuku iz Weymouthova dohvata, pošto se Cahloon osvetio njegovu sinu. I onoga dana kad je četiri tisuće grla stoke pošlo u nepoznate zapadne krajeve s one strane rijeke Pecos, Philip Killraine je u svom srcu osjetio da nije pogriješio.

Gannon je bio glavar gonidbe i vođa družbe, Elias vodič i mirovni posrednik s Indijancima, a Cahloonova je zadaća bila da se brine za obranu stada. Killraine je u ranč »Bravo« uložio ono što ostali nisu imali: dovoljno novaca za gonidbu i svoj poslovan duh oštar kao bajuneta i tvrd kao kremenik. Uz svoj dio svakodnevnog posla ili borbe, njegova je dužnost bila da nadzire novčano poslovanje ranča, a tako je savjesno obavljao svoju duž-

nost da je u njegovim rukama svakih pet centi imalo vrijednost dolara.

I sada je gonidba bila pri kraju. San se obistinio. Završen je dug put preko brda i dolina, mukotrpan trud i teška borba ne samo s Indijancima nego i protiv bijelih razbojnika, protiv vremenskih nepogoda, bespuća i napola divljeg stada koje je svakog trenu moglo udariti u bezglavu trku. Elias se u miru nagodio s Komančima, pa su on i Cahloon sada nadzirali ranč na Big Bendu gdje je ostalo pola njihove stoke, a drugu su polovicu Gannon i Killraine otjerali na sjever. Uz put su prodali nekoliko stotina grla vojnoj posadi u Fort Summeru za goleme novce, pa su ljudima isplatili zaostale nadnice, a ostatak novca poslali su na Istok u povjerljive ruke da se njime kupi novo stado i da se odmah pošalje za njima. Cjenkali su se s Dikom Wootenom, krepkim gorštakom, koji je držao Raton Pass pod svojim nadzorom i Killraine je snizio njegovu pristojbu za prolaz s dvadeset i pet na deset centi po grlu. Njihovo je stado cijelim putem od Trinidada do Arkansasa izazivalo pozornost. I glas o njihovom dolasku zacijelo je već stigao do Puebla do kojeg im je još trebalo tri dana. Pueblo je ležao na ulasku u rudarsko područje, pa se Killraine nadao da će nakupci uskoro početi pristizati u gomilama. A tada će doći njegovih pet minuta: morat će se iskazati i postići što veću cijenu za stado. O njegovu je uspjehu ovisila budućnost ranča »Bravo«.

* * *

Tog poslijepodneva, dok je jahao iza Henryja Gannona na istom konju, osjetio je odbojnost u njegovu ukočenom držanju, a u njegovoj šutnji srdžbu. Killraine nije više mogao izdržati da šuti.

— Dobro, do vraga, Henry! Da čujem o čemu je riječ? Objasni mi se. Dosta mi je toga, razumiješ?

— Dosta, čega? — upita Gannon i pri tegnu uzde.

Killraine kliznu sa sedla i pogleda ga ravno u oči.

— U vojsci se to zove »postupak«. Oh, to sam i očekivao u početku jer sam bio jedini Jenki među Teksašani-

ma, ali poslije sam pomislio da ste me dobro upoznali i prihvatili kao svoga. No, očito je da sam se prevario. Prvi je počeo Fanning, a za njim su se i drugi poveli, ali ti si mi prijatelj i poslovnii ortak, nadam se. Stoga treba da se nas dvojica objasnimo. Možda ja nisam dobar kauboj, ali svejedno se ne stidim svog uloga u ranč »Bravo«. Dakle, o čemu je riječ? Kaži zašto su svi odjednom protiv mene?

— Ne budali, Phile — reče Gannon koji ga je netremice promatrao.

— Henry, ja ne bulaznim. Ti to dobro znaš. Fanning me pokušava izvrgnuti ruglu kad god može, a drugi su to prihvatili. — Zamukne jer je vidio da se izraz na Gannonovu licu nije promijenio. — Neka sve ide k vragu! Odjaši! — odbrusi sreditu. — Ja ću se vratiti pješice u logor.

Okrenuo je leđa Gannonu i otišao povrijeđen i razočaran.

Gannon dojaše za njim, pa reče kratko:

— Gonička groznica.

— Što? — upita Killraine okrenuvši se prema Henryju.

Na Gannonovu se licu izražavala skrušenost.

— Gonička groznica. Ljudi odjednom postanu preosjetljivi od naporne i duge gonidbe. Predugo smo svi zajedno. Jednoličan život dan za danom. Kao mornari kad dugo ne izlaze na kopno. Ljudi jedan drugome postanu nepodnošljivi. Sve ih smeta. Napetih su živaca. Istresu se na bilo koga. Daju sebi oduška.

— A kao jedini tuđinac u družbi ja sam najpogodnija meta za zanovijetanje?

— Vjerojatno. Svi ćemo odahnuti kad stignemo u Pueblu, jer potkraj puta svaki je sat dulji od dana, a svaki dan od godine, i što smo bliže kraju, sve je gore.

— Tako? No, svejedno, Carter Fanning ima nešto protiv mene, no ja ne znam što.

— Takav je otkako se vratio iz rata. Ponekad se čini da ni on sam ne zna što se s njime i u njemu zbiva. Phile, moraš to razumjeti. Ne uzimaj sve k

srecu. Hajde, skoči na sedlo da se zajedno vratimo u logor.

I dok je sada, na noćnoj straži, obilazio usnulo stado, Killraineu se učinilo da je Gannon ipak imao pravo. Da, gonička groznica.

Uto mu se učini da je čuo pucketanje suhih grančica u guštiku uz obalu; kao da netko krupan i nespretan posrće kroz suho lišće u tami.

Možda bivo! ili jelen? Ili neka odbjegla dugoroga krava? Jamačno nije Indijanac jer oni se kreću nečujno. Ali nešto je šušalo u grmlju i valjalo je poći pogledati.

Kad se prišuljao guštinu, čuo je kako je pukla grana, a neki glas rekao:

— Do bijesa!

Killraine podigne pušku. U guštiku je bio neki čovjek, bijelac, vjerojatno kradljivac stoke.

Valjalo bi se vratiti u logor i pozvati pomoć, ali te noći nije bio za to raspoložen. Imao je već dosta neprilika s Fanningom i smetalo ga je Gannonovo hladno držanje. Ponos mu to nije dopustio.

Već se nalazio u blizini neznanca. Pazio je da ga ovaj ne spazi na vedrom noćnom nebu. Šuškanje se jasno čulo. Killraine pomisli: »Ako je kradljivac stoke, onda je vrlo nevješt i nespretan.«

A možda je i neka smicalica? Mamac koji je trebao da ga odmami u stupicu? Njegovo ga je vojničko iskustvo pozivalo na oprez. Stoga je nastojao da se neznancu prišulja s leđa. Sjećao se svega što je naučio od Elissa Whittona koji je rastao među Indijancima. Neopreznost i nestrpljivost plaćaju se glavom. Oprezno je koracao, zastajkujući i osluškujući.

Onda je začuo jecanje u neposrednoj blizini, kao cviljenje ranjena psa. Kosa mu se nakostriješila od jeze. Oprezno učini još jedan korak, a dlanovi mu se orosiše znojem.

Kolebao se trenutak, a onda se uspravi i naci!ja.

— Ne miči se ili pucam! — reče oštrim glasom.

Nije čuo nikakva odgovora. Samo jecanje.

— Tko si? — upita.

— Boli me, užasno me boli — reče tihi glas pun straha.

— Boli te? Indijanci?

— Ne, ja... oh, moja leđa...

Killraine se sagne i dotakne prstima čovjeku leđa u visini lopatice.

— Ne! Nemojte, molim vas! — zavapi čovjek.

— Hajde, ustaj! — zapovjedi Killraine strogo.

— Ne mogu... ne mogu — reče čovjek i onako skvrčtem polagano se izvrne na bok, a mjesečina mu obasja lice. Killraine se trgnu.

Pod slijepljenom plavom kosom vidjelo se lice zategnutih obraza, upalih očiju, ispućane kože i usana od sunca. Killraine se smrkne. Mladić nije imao više od osamnaest godina.

— Gospodine — prošapta mladić i pokuša ustati.

Pokleknuo je i pao naužnak. Phil zaboravi na opasnost i odloži pušku.

— Polako, polako. Ne miči se. Što ti je? — upita blagim glasom Killraine.

— Bičevali su me — promrmlija mladić hroptajući tihim glasom — sto udaraća bičem...

Bičevan?

Phil kresnu šibicu i imao je što vidjeti. Mladićeva leđa bijahu sva u ranama, a niz njih je visjela košulja u dronjcima slijepljena zgrušanom krvlju, blatom, znojem, pijeskom, prašinom.

— Tko te je bičevao? Indijanci? Komanči? Kiove? — prošapta.

— Ne, nisu Indijanci. Poručnik Cross. Ja sam bio vojnik — prošapta mladić tresući glavom.

— Vojnik! Zar jedan vojnik tako govori o vojsci? — upita Killraine siguran da mladić bunca.

— Sto udaraća bičem... poručnik Cross i major Hopper... Zbog toga što sam izgubio dva metka. Ostavili su me zavezana za stup pola dana. Bilo je užasno...

Po načinu govora Killraine otkrije da mladić potječe iz nekog siromašnog njujorškog predgrađa.

— Kad su me odvezali, udario sam ga. Onda su mi dali sto udaraća bičem. Cijela je posada morala promatrati kako me tuku. Odmah sam se onesvijestio... Netko mi je pomogao da

dođem k sebi... a potom sam pobjegao. Sad moram do Denvera da nađem Jenny.

— Polako, samo polako, mladiću. A gdje se sve to dogodilo? — upita Killraine.

— Sedgwick. Fort Sedgwick...

Fort Sedgwick je bio stotinu milja odavde, a Denver još dalje. Mladić se izgubio, pomisli Killraine, ali jedna ga misao uznemiri.

— Ali ti si vojnik?

— Više nisam. Ne vraćam se onamo. Nikada!

— Onda si bjegunac — zaključí Killraine.

— Ne želim se više onamo vratiti. Eto, to je sve. Moram naći Jenny... da mi pomogne.

— Da, da, ali ne možeš u takvu stanju. Ja ću ti pomoći. Mi smo stočari sa stadom, utaborili smo se nedaleko odavde. Kako se zoveš?

— Dick Wallace — odgovori mladić.

Zastenjao je kad mu je Killraine pomogao da ustane. Kad je ustao i uspravio se, Killraine zamijeti da je mladić visok rastom. Ali je bio iscrpljen, jedva se držao na nogama.

— Znaš li jahati? — upita ga Killraine kad su prišli konju.

— Služio sam u konjaništvu — reče mladić.

Ali Killraine se svejedno grdno namučio dok ga je podigao u sedlo pazeći da ga ne povrijedi. Wallace se čvrsto držao za jabuku sedla dok su jahali prema logoru. Netko je gadno izbičevao mladića, pomisli Killraine, ali nije mogao vjerovati da bi to učinio neki oficir u Fort Sedgwicku. Wallace je jamačno lagao. A kada vojni bjegunci ne lažu?

* * *

Gannon je s Fanningom i s još dvojicom drugih kaubojá čučao uz logorsku vatru i srkao toplu kavu prije nego što će odjahati u ophodnju. Upravo u taj čas u logor je došao Killraine.

— Što je? — upita Gannon čim ugleda Wallacea.

— Našao sam ga u guštiku na obali. Mislim da je vojni bjegunac. Priča nevjerovatne priče... — reče Killraine i sjaha te pomogne Wallaceu da siđe sa sedla.

— Zar su ga uhvatili Sijuksi ili Čeje-
ni? — izusti osupnuti Fanning.

Svi su buljili u Wallaceova leđa. Na
svjetlosti logorske vatre doimala su se
gore nego što je Killraine mislio
prvog trenutka.

— Pa on je još dječak! Carteru, do-
nesi dvopeka iz kola. Hajde, popij
ovo... — reče Gannon i pruži mladiću
lončić tople kave.

— Reci nam tko si i odakle si? Tko
te je tako unakazio? — upita ga Gan-
non.

Wallace je sada govorio nešto glasni-
je. Ponovio je priču.

— Ne, nitko me ne može prisiliti da
se vratim u Fort Sedgwick — završi
svoju priču Wallace.

— Dobra stara jenkijevska vojska.
Jeste li čuli što mali priča, Killraine?
— upita zajedljivo Fanning.

— Slušajte — počeo Killraine, pogle-
davši jednoga po jednoga — teško je
vjerovati tome mladiću. On je vojni
bjegunac, stoga vjerojatno laže. Biče-
vanje je zabranjeno u vojsci Sjedinje-
nih Država još prije rata. Svaki bi ofi-
cir bio lišen čina i izveden pred vojni
sud ako bi se usudio to učiniti. A sad
dosta naklapanja. Valja mladiću zavi-
dati rane.

Mladića su položili na gunj i napoji-
li viskijem iz sanduka s ljekarijama
za prvu pomoć, a potom razbuktili
vatra.

— Dodaj mi viski — zamoli Killrai-
ne.

Pošto mu je Fanning dodao bocu,
Killraine raskuži viskijem rane. Mla-
dić je stenjao od boli, a Fanning ga je
tješio.

Kad je viski ishlapio, Killraine je
premazao rane posebnim lijekom koji
je Elias Whitton zamiješao od loja,
smole i trava, prema napatku što ga
je naučio od Komanča, a pokazao se
ljekovitim i za ljude i za životinje.
Potom se mladića previli i prenijeli u
kola, a Killraine je otišao do rijeke da
se umije lužinastim sapunom koji mu
je dao kuhar.

Klečeći u tami uz vodu, Killraine je
još uvijek bio zbunjen Fanningovom
neочеkivanom nježnošću. Svuda u
vojsci sretao je ljude s neprirodnim
naklonostima prema dječacima, pa je
pretpostavljao da takvih ima i među

Teksašanima, iako je Fanninga bilo
teško osumnjčiti za nešto takvo. Fan-
ning ga nije podnosio i stoga mu je
nedostajao Elias Whitton kao i njegov
šurjak Loosh Cahloon. Prvi je bio
Crnac i pomalo tuđinac među bijelci-
ma, kao što je i on bio Jenki među
Teksašanima, a Loosh Cahloon, iako
južnjak, pošto se osvetio Weymouthu i
oženio njegovom sestrom Evelyn, sas-
vim se oslobodio mržnje prema svo-
jim prijašnjim neprijateljima. Killrai-
ne je uživao povjerenje i štovanje i
Eliasa i Loosha, a nadao se — i Ganno-
na. I u taj se čas kraj njega stvorio
Henry.

— Odlično si mladiću zavijao rane —
reče Henry.

— Hvala. Ali i Fanning se je iskazao
— odvrati mu Killraine.

— Da. No, što misliš o mladićevoj
priči, Phile? — upita ga Gannon.

— Rekao sam ti da u nju ne vjeru-
jem. Dvojim da bi se neki oficir usu-
dio takvo to učiniti. Istinu ćemo doz-
nati istom kad ga predamo vlastima.

— A tko ti veli da ćemo ga predati?
— upita suho Gannon.

— Ja, jer nemamo drugog izbora.
Mladić je sam priznao da je vojni bje-
gunac, i čim stignemo u Pueblo, mo-
ram ga predati vlastima — odvrati
hladno Killraine.

— Zar da ga u takvu stanju bace u
tamnicu? Ti doista ništa ne razumiješ,
Phile. Mali je već dovoljno kažnjen i
svi će naši ljudi biti protiv toga —
reče strogo Gannon.

— I ti? — upita tiho Killraine.

— I ja. Ja sam ratovao protiv ljudi
koji su tako bezdušni i krvnički izbiče-
vali tog mladića. Oni su ubili i mog
brata. Oca je to dotuklo da je umro
od tuge. A i Josh Weymouth, pristaša
Sjedinjenim Državama htio je uništiti
ranč »Bravo« i ubiti mene, Loosha,
Eliasa, sve nas. Ti nisi bio s nama
kad smo se borili s tim ubojicama.

— Nisam, ali sam vas sve smirio. I
ja sam se izložio opasnosti i dao no-
vac za ovu gonidbu i pridonijet ću još
i više za cijeli pothvat čim stignemo u
Pueblo. Henry, moraš me razumjeti.
Nije riječ o časti tvoje, nego moje
vojske. Pa iako sam dao ostavku na
svoj oficirski čin, ja se još osjećam
prema njoj obvezatan. Ja to dugujem

I svojoj domovini, našoj domovini. Ja ga moram vratiti u njegovu jedinicu.

— Teško da će ti to uspjeti — dobaci mu Fanning koji im se pojavio iza leđa.

— Fanning, molim te, ne miješaj se u razgovor vlasnika — reče Killraine.

— I ja sam dioničar u ovom pothvatu s tri stotine grla, a kad ih prodam, imat ću novaca kao pljeve. Ja ću se tada brinuti o mladiću.

— Ne, nećeš. Ranč »Bravo« neće nikad skrivati jednog vojnog bjegunca — odvrati odlično Killraine.

— O tome ti ne odlučuješ — upozori ga Gannon.

— O da, odlučujem. Jer, prema našem dogovoru, ja sam zadužen za novčano poslovanje ranča »Bravo«. Opskrbljivanje vojske bit će jedan od naših najboljih izvora prihoda, ali ako se pročuje da smo sakrili vojnog bjegunca, vojska više neće kupovati našu stoku. A osim toga, budući da sam nekoć bio oficir, za mene nema ništa gore od vojnog bjegunca — reče im Killraine odlučno.

— Dobro, onda hajde da to odmah raščistimo — reče Fanning i korakne naprijed prema Killraineu, a ruka mu se spusti prema revolveru.

— Dosta! — viknu Gannon i stane između njih.

— Henry ... — reče Fanning tiho i odmjeri ga od glave do pete.

— I meni se to ne dopada, ali Phil ima pravo. Izgubit ćemo dobre kupce, a on o tome mora sam odlučiti.

— Dobro, Henry. Nemam ništa protiv tebe i ne želim ti se suprotstaviti, jer ti si glavar i moram se pokoravati tvojim zapovijedima dok stado ne prodamo, ali zapamti: čim ga prodamo, ja sam svoj gospodar — reče prijetećim glasom Fanning gledajući netremice u Killrainea. — A vi, gospodine Killraine, zapamtite — nadoveže Fanning tiho i ledeno kroz zube — ubit ću svakog tko pokuša mladića vratiti u jenkijevsku prokletu vojsku.

I nestade u mraku noći.

— Henry, molim te, postavi stražu uz Wallacea — reče Killraine čim je Fanning nestao.

III

Prvi se kupac pojavio čim je zaručjela zora. Gannon je htio da mu izjaše u susret, ali Killraine ga zadržao.

— Uvijek ih valja pustiti da oni dođu k nama — upozori Killraine Gannonu.

Čovjek je imao četrdesetak godina, crnu kosu i prosijedu bradu. Crne lukave oči, pune pohlepe, sjekle su po stadu.

— Gospodo, zovem se Conroy, Laird Conroy, nakupac stoke. Isplaćujem gotovinu na ruke. Moje su banke: »Bank of Pueblo« i »Wells-Fargo« u Denveru — predstavi se nakupac stoke. — Govorim li s vlasnicima stada?

— Da — odvrati Killraine i predstavi sebe i Gannonu.

Conroy se neprekidno vrlo nervozno ogledavao da li iza njega dolaze i drugi nakupci, a onda je otvorio bisage pune zelenkastih novčanica.

— Gospodo, znam da dolazite izdaleka i da ste prešli tegoban put i stoga očekujete najbolju ponudu za svoju stoku. Govorimo otvoreno. Moja je najviša ponuda sedamdeset dolara za grlo i kupujem cijelo stado. Posao ćemo sklopiti rukovanjem i odmah dobivate ove bisage u kojima ima dvadeset i pet tisuća dolara, a ostatak u Pueblu u novčanicama, kovanu novcu ili zlatnoj prašini, već prema vašoj želji — reče i ispruži ruku da se rukuje s Killraineom i sklopi posao, a bisage pruži Gannonu.

Ali kad Gannon učini kretnju kao da će ih prihvatiti, Killraine ga uhvati za ruku. Ako je prva ponuda sedamdeset dolara za grlo, onda će u Pueblu dobiti barem devedeset dolara, pomisli Killraine.

— Oprostite, gospodine Conroy. Stado još nije na prodaju.

— Ne? — začudi se Conroy širom otvorivši usta od zaprepaštenja.

— Ne, dok ne stignemo u Pueblo. Moramo čuti i druge ponude — nastavi kao nehajno Killraine.

— Gospodine, Killraine, savjetujem vam da posao sklopite sa mnom, odmah, ovdje. Ja sam ugledan trgovac, jedan od rijetkih u ovom kraju Colora-

da. A ne zaboravite da će vas, dok ne stignete u Pueblo, salijetati sa svih strana svakojake varalice i loše platiše koji će pokušati da iskoriste vaše neiskustvo i nepoznavanje tržišta — reče Conroy crven u licu od bijesa.

— To je poslovan rizik koji ne možete izbjeći — odvratilo mirno Killraine.

— E pa dobro, ako baš hoćete. Čini se da ste lukav trgovac, gospodine Killraine. Moja je najviša ponuda sedamdeset i pet dolara za grlo, hoćete-nećete. Eto, tako ja poslujem, — reče Conroy uz kiseo smijeh.

— Oprostite, ali tako mi ne poslujem. U Pueblu ćemo...

— Zar vi mislite da u Pueblu svi raspolazu gotovim novcem za isplatu. Ja sam jedini...

— Onda su ona dvojica što upravo dolaze varalice? — upita Killraine i pogleda mimo Conroya.

Conroy se trgnu i okrenu.

— Fielding i Dunaway, sitni stočni trgovci. Nije vrag, gospodine Killraine, da mislite s njima trgovati?

— Ovdje vani ni s kim ne želim trgovati.

— Kako želite, ali ne zaboravite da sam ja bio prvi sa svojom ponudom. S vama baš nije lako trgovati, gospodine Killraine — reče Conroy zatvarajući bisage s novcem.

— Ne, nije. Nisam valjda prevalio ovoliki put da bih se polakomio na prvu ponudu — odvratilo Killraine, a onda on i Gannon okrenuše konje i pođoše u susret novim kupcima.

• • •

Nakupci su nadirali sa svih strana. Bilo ih je čak iz Denvera i iz rudarskog područja daleko u Stjenovitom gorju, iz Golden Cityja i Canon Cityja. Killraine se zadovoljno smješкао i trljao ruke.

Predvečer su Gannon, Killraine, Fanning i još dvojica kauboja koji su imali svoju stoku u stadu održali mali dogovor.

— Nedvojbeno, u Pueblu ćemo postići vrlo visoku cijenu, možda i do stotinu dolara za grlo — reče Killraine slavadobitno.

Gannon tiho zazviždi, a za njim Bledsoe i Ryan koji su imali po stotinu grla u stadu. Killraine tada pogleda Fanninga očekujući da će i on izra-

ziti slično zadovoljstvo, ali se prevario. Fanning ustade žustro, onako visok i suh u prljavoj košulji i kaubojskim kožnatim hlačama, a oči su mu se na njegovu mršavom licu šarile poput užarena ugljena u mraku.

— Koju su najvišu cijenu danas ponudili, Killraine? — upita Fanning.

— Osamdeset i pet dolara za grlo. No, ne brini, to je samo...

— Onda odmah prodajem svoju stoku — upadne mu u riječ Fanning.

Killraine zinu od čuda; a i Gannon i Bledsoe i Ryan ostadoše osupnuti.

— Fanningu, zar si poludio? Nije li nam Killraine upravo sad... ali, čovječe, bacaš gotovo pet tisuća dolara kroz prozor! — reče uzbuđeno Ryan.

— Ja mogu činiti što je mene volja s onim što meni pripada. Hoću da odmah prodam svoj dio. Kažite mi samo tko ga želi kupiti — odvratilo Fanning izazovno promatrajući Killrainea.

— To ti neće pomoći, Fanningu. Ja ću svjedočno odvesti mladića natrag u Sedgwick — reče stisnutih usta Killraine.

— Čim dobijem novac i ne budem više član družine i ranča »Bravo«, ja ću to već sam urediti — reče Fanning i koraknu prema Killraineu s rukom na revolveru.

Gannon se ponovo morao isprepriječiti između Fanninga i Killrainea.

— Molim vas, to ćemo urediti u Pueblu ili će Fanning morati da se sa mnom obračuna — reče odlučno Gannon.

— Ne, Henry. Ja nemam ništa protiv bilo koga od nas — reče Gannon.

— Ono što ti misliš i ono što ja mislim nije isto, Henry. No, dobro, strpjet ću se dok ne stignemo u Pueblo, zbog tebe, a ne zbog njega — odbrusi Fanning, okrenu se i ode. Killraine odahnu s olakšanjem. Nije se bojao Fanninga, ali nije želio ni da nekorisno umre u nekoj glupoj svađi, a nije želio ni da zbog gluposti ubije čovjeka. Poslije svih bojeva u kojima je sudjelovao, a možda baš i zbog toga, Killraine je iznad svega cijenio ljudski život.

Gonička groznica! Izrazit primjer goničke groznice. Mučio se kao konj cijelim putem, a sada je prevršio svaku mjeru.

— Možda će se oporaviti i prizdraviti kad stignemo u Pueblo. Svakako, valja da ga se čuvaš. Ako ne prizdravi, a ti pokušaš tog mladića odvući natrag u Sedgwick, zaskočit će te. Možda bi bilo bolje da se predomisliš — savjetovao je Gannon Killrainea.

— To uopće ne dolazi u obzir — reče Killraine.

— Dobro. Ja ću biti uz tebe, ali to neće uvijek biti moguće — reče Gannon poslije kraće šutnje.

* * *

Kada su svi otišli, Killraine se naslonio na kola i zagladio brčiće. Prokletstvo, pomisli, zašto prošle noći nije pošao na drugu stranu stada stražariti. Ili da je makar Wallace otišao koju milju dalje niz obalu. Popne se u kola u kojima je ležao Wallace i otpustio stražu da bi mogao s njime nesmetano razgovarati.

— Da i ja odem? — upita ga Irena, Gannonova žena.

— Ostanite molim vas — odgovori joj Killraine. Irena je njegovala Wallacea. Engleskinja, plavokosa ljepotica, Irena je bila tuđinka na Zapadu baš kao i Killraine. Njezin je prvi muž bio austrijski plemić koji se borio s Maksimilijanom u združenom francusko-austrijskom naporu da zemlju osvoje za francuskoga kralja. Slijedeći svoga muža, baruna von Gersterna, u Meksiko, zarobili su je Lipanski Apaši. Pobjegla im je i Henry Gannon i Elias Whittton našli su je iznemoglu i izgladnjelu u preriji Teksasa. Njezin je muž došao po nju, ali došli su i Apaši i ubili su Austrijanca. Henry ju je spasio od Lipanaca i odonda je ostala s njima. Zaljubili su se jedno u drugo i vjenčali se u Fort Sumneru, pa je tako postala član ranča »Bravo«, ali ostala je još pomalo tuđinka među Teksašanima, baš kao i Killraine.

— Mogu li s njime razgovarati? — upita je Killraine.

— Još ima vrućicu, ali može odgovarati na pitanja.

Killraine sjedne uz bolesnikov ležaj.

— Wallace, Wallace, ja sam, kapetan Killraine. Želio bih da mi još jednom ispričaš sve što se s tobom dogodilo.

Wallace otvori oči, ali ostade nepomičan.

— Dobro, gospodine, pokušat ću. Eto, ja i Jenny...

— Jenny?

— Da, Jenny, moja sestra. Ona se mučila i grbila nad šivaćim strojem cijeli dan u nekoj krojačnici u West Sideu i hranila me jer ja nisam mogao naći posla. Njezina je zarada bila nedostatna za nas dvoje. Bojao sam se da ne svrši na ulici, razumijete? Valjalo je da joj se skinem s vrata i prijavio sam se u vojsku, prije sedam ili osam mjeseci. Trsio sam se da budem dobar vojnik, ali nikad nisam naučio dobro jahati iako sam služio u konjaništvu. No bio sam najbolji strijelac u četi, premda nisam mogao svladati strah od konja. I nekako sam se probijao, sve dok Hopper nije stigao u Sedgwick, on i Cross... i dogodila mi se nezgoda s konjem za vrijeme mimohoda kad je došao general Sheridan. Zamalo da nisam pao s konja i tada je počeo za mene pravi pakao. Sve što bih učinio, sve, sve je bilo loše, pa kad sam izgubio one metke, zavezali su me i... drugo sve znadete. A Jenny je ostala sam u Denveru. Znam, sve sam zabrljao, sve. I sada moram natrag u Denver. Moram je naći i spasiti je...

— Od čega? Mislio sam da je tražiš da bi ona tebi pomogla i spasila te?

— Nemojte ga više mučiti s pitanjima — javila se Irena koja je neprekidno brisala znoj s bolesnikova čela.

— Dobro, Wallace, možda ti i možemo pomoći, ali ne možemo te skrivati. Moramo te izručiti natrag u Sedgwick... i to za tvoje vlastito dobro. Kao vojni bjegunac, ti si izvan zakona i ne možeš zasad pomoći svojoj sestri. Uhvatit će te bilo kad i strpati te u tamnicu. S druge strane, ako govoriš istinu, ništa ti se neće dogoditi. Stoga želim da se ti i ja nešto dogovorimo. Ja ću te osobno odvesti natrag u Sedgwick. Ispitat ću tvoj slučaj i ako je istina to što pričaš, nitko neće spasiti one koji su te bičevali. Ali da bi to postigao, moraš se sa mnom tamniti.

— Oh, ne, ne... Ubit će me...

— Ja ti jamčim da neće — reče Killraine trpk.

— Phile, molim vas, dosta za danas. Umoran je. Pustite ga da se odmori — molila je Irena.

— Naravno, neka ojača. Imamo još vremena... — reče Killraine i skoči s kola, pa mahnu Morseu da zauzme svoje stražarsko mjesto.

Mučila ga je sumnja u Wallacea. Tko ima pravo: on ili ovi Teksašani bivše pristaše Konfederacije i neprijatelji vojske Sjedinjenih Država. Je li doista vojska kojoj je odano služiti postala izopačena mirnodopskim životom? Pa tko onda da sudi Dicku Wallaceu? Možda je on na neki način i bio vojni bjegunac, ali nije li pobjegao iz vojske kad je život u njoj postao nesnosan, nedostojan čestita čovjeka? Pa što mu je onda preostalo nego da bježi?

Killraine snažno zagriže u cigaru koju je upravo bio zapalio. E pa, taj će slučaj ispitati do kraja.

IV

Jednog sunčanog poslijepodneva s. dinom rujna 1866. stado s ranča »Bravo«, duga povorka raznobojnih dugorogih goveda, dobro ugojenih na sočno ispaši prerijske trave i dobro napoje njih na bistrim gorskim potocima, svako grlo u besprijekornom stanju, stiglo je u Pueblu u Colorado, na cilj svoga putovanja.

Prvi su u grad ušli Killraine i Gannon.

Oba su jahača zaustavila konje općana sunčevim smirajem. Philip Killraine je vidio i New York i Chicago i Washington i druge velike gradove na istoku i zapadu Sjedinjenih Država. Putovao je mnogo i po inozemstvu i poznavao je i London i Pariz, ali tog trenutka učini mu se da je Pueblu najveći i najljepši grad koji je ikada vidio. Završila je velika gonidba, san je zamijenila stvarnost — postali su bogati.

Progutao je slinu. Eto, završili su nešto mučno i opasno, što se nitko prije njih nije usudio poduzeti; svima su pokazali put k uspjehu, pa će za nji-

ma doći i drugi idućih godina. I posljednja trunka grižnje savjesti što je dao ostavku, što je napustio vojnički poziv, sve to nestalo je sada. Ravan kao štap, Gannon je sjedio u sedlu i doimao se kao kip.

Tada se nakašlja. Okrenuo se na sedlu polako, a širok osmijeh prelio nu se preko lica dok su mu oči ljeskale kad su se susrele s Killraineovima. spruži ruku.

— Pa, stigismo — reče tiho.

— Da, stigismo — ovrati mu Killraine i prihvati njegovu ruku te se srdačno rukovaše.

— Čini se da smo ipak uspjeli — reče Killraine kao da ne vjeruje vlastitim riječima.

V

Evelyn Killraine i Loosh Cahloom bili su u braku već nekoliko mjeseci kad se stado zaustavilo u San Antoniju. Na nagovor muža i brata pošla je kočijom pod vojničkom pratnjom u Denver i našla se u Pueblu kad je stiglo stado s ranča »Bravo«, pa je zaljude unajmila sobe u najboljem hotelu u gradu. U jednoj od tih soba, dok je grad slavio dolazak stada, ponovo se sreća s bratom.

Kao i Phil, Evelyn je imala zlatno-smeđu kosu, tamne oči i doimala se dražesno i blistavo, prema je bila razočarana što i njezin muž Loosh nije došao sa stadom. Ali je imala osjećaj za praktično i bila je odana ranču »Bravo« baš kao i Killraine, pa je razumjela muževljevu odluku.

— Loosh ima pravo. Elias se nikad ne bi mogao sam snaći i izaći na kraj s onim divljim teksaškim kaubojima — reče Evelyn.

— Strpi se još koji tjedan i opet ćete biti zajedno. U međuvremenu, evo čitaj. Donio sam ti hrpu njegovih pisama — pokušavao ju je utješiti Killraine.

— Čitat ću ih večeras u krevetu sve dok ne zaspem.

Negdje oko ponoći Henry je već bio malo pripiit a i Killraine, što od dobrog viskija, što od ponosa.

Sve je dobro ispalo. Stado je bilo utaboreno pet milja izvan grada. Goniči su ždrijebom odlučili tko će poći u grad, a tko ostati uz stado na straži i, začudo, sve je prošlo bez svađe i tučnjave. Evelyn i Irena odmah su se sprijateljile. Evelynine su oprave odlično pristajale Ireni i sada je bila odjevena u dugu plavu haljinu koja je još više isticala njezinu plavu kosu. Evelyn je pozorno saslušala cijelu priču o stadu: o Eliasovim uspješnim pregovorima s poglavicom Komanča, Noco-nahom; o borbi s bandom kradljivaca stoke na Horsehead Crossingu poslije naporna prijelaza preko Big Dryja od Concha do Pecos; o tom kako su se Irena i Gannon upoznali. A kad su ostali nasamo, Killraine joj je ispričao kako im se pridružio u Teksasu Joe Bob Jeager, Gannonov prijatelj iz djetinjstva i vrsni stočar, a Gannon ga je imenovao za svoga zamjenika. I kako je poslije, polakomivši se za Gannonovim dijelom stada, pa i za Irenom, pokušao ubiti Gannona, ali je međutim Henry ubio Joea Boba, jer je bila riječ o životu ili smrti; kako je to potreslo Henryja i kako se poslije toga promijenio, postao zamišljen, šutljiv, zatvoren u sebe.

— Ne brini, Irena će mu već vratiti želju za životom — reče Evelyn sućutno.

No, ni jednom joj riječju nije dao naslutiti da su se drugi prema njemu ohladnjeli i nije spomenuo Fanningove prijetnje koje je ponovio kad je Killraine naredio da Wallace bude sproveden u grad pod oružanom pratnjom i zatvoren, stavivši ga pod nadzor gradskog šerifa.

Napetost je bila dosegla vrhunac kad su Wallacea prebacili iz kola na konja i sigurno bi došlo do obračuna da se opet nije umiještao Gannon.

— Phile, ostaješ li pri svojoj odluci? — upita ga Gannon kad je Fanning uvrijeđen otišao.

— Da, ostajem! — odvrati Killraine odlučno.

— Dobro, ako baš želiš. Ja ću te podržavati koliko uzmognem, ali ne zaboravi: čim prodamo stoku, Fanning

više nije obvezatan da se pokorava mojim odlukama, a ni ja ne mogu stalno stražariti uz tebe ovdje u Pueblu.

— Znam. Moram riskirati, premda bi to mogla biti i moja smrt.

— Nadajmo se da neće — reče Gannon namršten.

Wallace je bio na sigurnom i pod liječničkom njegom. Killraine je na nje ga gotovo zaboravio. Sada ga je jedino zanimalo da sazna što više o tržištu stoke u Coloradu. Napunio je čašu i pozorno slušao svaku riječ koju mu je rekla Evelyn.

— Pogodio si ih u pravu žicu. Ljudi su se uskomešali kao da ih je uhvatila nova zlatna groznica. Istina je sve što smo čuli još u Teksasu. Ovdje nedostaje stoke, svježeg mesa. Nadnice u rudnicima zlata visoke su do neba, ljudi su puni novaca, a stanovništvo naglo raste. No, veće stado dognano je ovamo posljednji put u prvoj godini rata. Ovo malo goveda što se ovdje nađe uzgaja se na nekim rastrkanim rančevima, što je samo kap u more potreba i potražnje, jer je ponuda vrlo mala, zapravo nikakva. S druge pak strane, lov je na bivoće postao preopasan zbog Indijanaca, a rudari su istrijebili gotovo svu divljač u gorskim šumama. k torne i nemaju vremena za lov.

Tako se raspričala Evelyn srčuci polako šampanjac, pa nastavila:

— Kad se pročulo da dolazite, čim ste prošli kroz Raton Pass, ovamo je dohrllilo barem pola tuceta nakupaca i stočnih trgovaca iz Denvera. Neki su stigli u istoj poštanskoj kočiji sa mnom, a ima ih i iz Canon Cityja, Golden Cityja i nekih logora gore u brdima uz rudnike. Sve u svemu, u gradu se priča samo o vama i ranču »Bravo«. Svi kao da su počeli drukčije rasuđivati, kao da je nastupio poslovni procvat. Svi žele da stoka pristigne i dalje jer su mogućnosti ovoga područja neograničene.

— Možda. No, mene sada jedino zanima koliko bismo mogli dobiti za ovo prvo stado — reče Killraine.

— Ne bih ti znala točno reći, ali prema onome što sam čula, vrlo mnogo. No, oko tebe će se sjetiti i mnogo spekulanta koji svašta pričaju i moraš biti oprezan da im ne nasjedneš.

— Pa, Imam i ja neke svoje misli o tome kako se to radi. A sad pođimo na spavanje.

Kad se legao u čistu, bijelu i meku postelju, Killraine još dugo u noć nije mogao zaspati razmišljajući o svemu što je te večeri čuo. Sada je došao njegov trenutak i on ga je morao što bolje iskoristiti. Drugi su već obavili svoj dio posla i odsad će uspjeh ili neuspjeh ranča »Bravo« ovisiti samo o njemu. Zato sebi nije smio dopustiti da učini i najmanju pogrešku.

I tada mu sinu spasonosna misao. Sjeo je na krevetu, zapalio cigaru i pomno o svemu razmislio. Napokon, smiren, ugasi opušak cigare, legne nauznak i zaspa gotovo istog trena.

* * *

Pueblo, jedan od najstarijih gradova na zapadu Sjedinjenih Država, bio je prvo španjolsko naselje, poslije američko trgovište, a sada vrata u rudogorje koje su pohlepnici, što su se htjeli na brzinu obogatiti, prokopali kao krtice mnogobrojnim prokopima i oknima. Grad je mogao imati oko šest tisuća stanovnika, a u gradu je uz njih uvijek boravilo isto toliko ljudi na proputovanju, u lovu za srećom i bogatstvom. Kako je Killraine vidio idućeg dana, ulice su bile pune rudara, kopača ili ispirača zlata, trgovaca, kirijaša i kockara, pa i nalickanih žena koje su ih sve vabile izazvonim oblinama i vrebale na njih ne bi li im prodale svoje čari. Među prolaznicima motale su se dokone protuhe s revolverima o boku, a tu i tamo susreo je ponekog traperu, pa i pokojeg Indijanca, zagrnutog gunjem.

Za razliku od Teksasa, ovdje se ras-koš susretala na svakom koraku, zamijetio je Killraine. Nepresušna bujica zlata slijevala se niz gorske padine u grad. Njime se sve plaćalo: od glasovira do konzerviranih oštriga, čak iskusne kurtizane koje su muškarcu mogle pružiti nezaboravan užitak. No, teško se dolazilo do najosnovnijih namirnica: svježeg mesa i povrća. No, ranč »Bravo« već će se pobrinuti da imaju dosta svježeg mesa, pomisli s ponosom Killraine.

Znao je da ne valja žuriti s prodajom. Žurba bi ih mogla skupo stajati.

Šerifov ured nalazio se u brvnari, ali zatvor iza nje bijaše od lomljena kamena iz rudnika i ožbukanih zidova. Šerif bijaše čovjek od tridesetak godina, krupan, glatko izbrijan, pame-
tan, sposoban, crne kose. Zvao se Wolfe. Po načinu njegova izgovora Killraine je pomislio da je rodom iz Illinoisa ili Indiane.

— Liječnik je pregledao mladića i rekao da će se ubrzo oporaviti, za tje-
dan dana, rećimo. Ali, ako ćete da ga sačuvate za sebe, morat ćete nešto poduzeti protiv tih Teksasana — reče šerif povjerljivim tonom, nagnuvši se preko stola prema Killraineu.

— Tko? — upita Killraine uspravi-
ši se.

— Sinoć je ovamo došao neki Fan-
ning sa svojim prijateljima. Tražili su da pustim mladića. Otišli su tek pošto su vidjeli moju pušku. Nisu bili baš toliko pijani da bi riskirali glavu za njega. Ali tražili su da pustim mladi-
ća na slobodu — reče šerif uz hladan smijeh.

— Zao mi je, ali...

— Nemojte se ispričavati. Ja znam što je moj posao. Nije on prvi vojni
bjegunac u mom zatvoru. Bilo ih je nekoliko, baš iz Sedgwicka, u posljed-
nje vrijeme. Ne znam kako to postupa-
ju s vojnicima u toj tvrđavi, ali nije vojnički, kako se meni barem čini —
reče Wolfe.

— Bili ste u ratu? — upita ga Killrai-
ne.

— A tko nije? Osamnaesta pješadij-
ska dobrovoljačka ilinojska. Dotjerao
sam do narednika. Kave?

— Da. Molim vas.

Wolfe otiđe do peći, natoči dvije
šalice kave iz emajlirana lonca i jed-
nu pruži Killraineu, te ponovo sjedne
za stol.

— Vidio sam kako strijeljaju vojne
bjegunce, ali to je bilo u ratu. No, ni-
kad još nisam vidio nekog mladića
ovako unakažena, izbičevana. U mo-
jem bataljonu oficiri se ne bi nikad
usudili nekoga tako okrutno kazniti.

— Ni u mojoj. Stoga i mislim da
mladić laže.

— Ne. Ne laže on. Vidio sam već mno-
go vojnika koje su kaznili bičevanjem

u Sedgwicku otkako je Hopper postao zapovjednikom te tvrđave.

— Mladić se prijavio u vojsku da bi pomogao sestri i sada se boji da bi mu sestra mogla postati uličarkom. A tko je taj Hopper? — upita Killraine.

Wolfe slegnu ramenima.

— Diplomirao je u West Pointu, koliko znam, kao i vi. Imao je dobre veze u Washingtonu. Za vrijeme rata skrivao se negdje u pozadini, a poslije je dobio to zapovjedništvo. Kukavica, ali održava paklensku stegu u tvrđavi Sedgwick.

Killraine uzdahnu. Dobro je poznao tu vrst ljudi. Uvijek ih je prezirao, a ako su bili bivši pitomci iz vojne škole u West Pointu, onda ih je mrzio.

— Hopper je u Sedgwick doveo sa sobom svoje ljude — nastavi Wolfe — nekog poručnika Crossa kao svog pomoćnika. Sprovode strah i trepet u tvrđavi. Možda bi im se Wallace i pokorio da baš tada nije dobio pismo od sestre.

— Kakvo pismo? — upita Killraine znatiželjno.

— Javila mu je da se zaposlila u nekom putujućem kazalištu kao pjevačica i plesačica, da bi zaradila novac i mogla ga otkupiti iz vojske. A znadete li kakve su djevojke pjevačice i plesačice u Denveru?

— Znam. Takve su sve jednake bilo gdje na svijetu — reče hladno Killraine.

— I tad mu je prekipjelo, postao je vojni bjegunac, a ona... — Wolfe raširi bespomoćno ruke.

— ...posrnula djevojka — završi Killraine njegovu misao.

— Da, na žalost. I tko zna kako će oboje završiti. Njega će osuditi na dvadeset godina teške tamnice, a ona će postati rudarskom djevojčicom. Sve je to odvratno. Počinjem se stidjeti uniforme koju sam nekoć nosio. No, u svakom slučaju, valja da se nagodimo — reče Wolfe i iskapi kavu.

— Kako: nagodimo? — upita Killraine i zaškilji.

— Da, da, nagodimo. Vi ste mi objasnili na koji način mislite prodati svoje stado, a to je vrlo opasno bez moje pomoći. Ja ću vam pomoći ako i vi za

mene nešto učinite, prema onoj staroj poslovice: ruka ruku miže.

— A što? — upita Killraine.

— Radi svoje vlastite savjesti želim da se raščisti ta zbrka oko Sedgwicka. Dick Wallace može poslužiti kao dobar razlog. A to baš vi morate učiniti, čovjek West Pointa sa čistom i neuprljanom prošlošću. Sve sada ovisi o vama. Vi im možete izručiti Wallacea i od svega oprati ruke, ili ćete se iskazati kao čestit i pravedan čovjek i iskoristiti svoj utjecaj i novac da onemogućite te nemani. Ako mi obećate da ćete ostati uz Wallacea i pobrinuti se da s njim korektno postupaju, ja ću ga držati i dalje u zatvoru i pomoći vam pri prodaji stada. Ali ako mislite da se nagodite s Hopperom, kao sebi ravnim i kolegom iz West Pointa, pustit ću mladića iz zatvora kad idući put dođe Fanning sa svojim ljudima po njega.

— Šerife, ali vi nemate ovlasti da to učinite — reče Killraine i ustane.

— Moje ovlasti ovise o odlukama Odbora za održavanje javnog reda i sigurnosti u ovom gradu.

— Odvest ću ga natrag u Sedgwick. Porazgovarat ću s majorom Hopperom i poručnikom Crossom, pa ako su doista dali izbičevati tog mladića, ja vam jamčim, šerife, da će biti kažnjeni.

— Hvala vam, kapetane. Znao sam da me nećete razočarati, jer i ja bih isto tako postupio — reče šerif i pruži mu ruku.

— Javit ću vam se čim svršim još neke druge poslove — odvrati Killraine i prihvati šerifovu ispruženu ruku.

— Stojim vam na raspolaganju — reče Wolfe.

Pošto su se izrukovali, Phil je zadovoljan ostavio šerifov ured. Wallace se nalazio u dobrim rukama i sad se Killraine u miru mogao posvetiti prodaji stada s ranča »Bravo«.

* * *

Poziv na nadmetanje! Ranč »Bravo« prima ponude u zapečaćenoj omotnici za prodaju svog stada u 1700 grla teksaških goveda do 4 sata poslijepodne, dne 20. rujna 1866. u blagovaonici hotela »Pueblo House«, Colorado. Ponude moraju glasiti na cijenu za grlo uz ime kupca i moraju biti predane u

zapečaćenim omotnicama. Ni jedna nezapečaćena ponuda neće biti prihvaćena. Svaka ponuda mora sadržavati 25 posto od cijelog iznosa u vrijednosnim papirima isplativim u banci »Pueblo« ili »Express kompaniji«, ili u gotovu novcu, kovanu, novčanicama ili u zlatu.

Uplata ostatka novca tri dana poslije ponude ili kapara ostaje na račun ranča »Bravo«! Idući kupac s najvišom ponuđenom cijenom postaje vlasnik stada.

Ni jedna ponuda neće biti prihvaćena bez pologa. Odbijenim ponudama polog se odmah vraća. Sigurnost svih pologa jamče šerif Ed Wolfe i Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti grada Pueblo.

Pozor! Pozor! Ni jedna ponuda neće biti prihvaćena i razmatrana poslije točno četiri sata, bez obzira na visinu ponuđene cijene i ime kupca!

Henry Gannon pročitao još jednom oglas i onda ga naglim i grčevitim stiskom šake zgužva.

— Ne! — gotovo povikne odrješito.

— A zašto ne? — upita Killraine jedva svladavši sve jaču srdžbu što se počela u njemu kovitlati.

— Zato što je glupo! To ti ovdje neće upaliti. Eto, zato sam protiv takva nadmetanja. Stoka se tako ne prodaje. Kad si čuo da je netko prodao stoku na takav način? — odbrusi Gannon.

— Ranč »Bravo« čini mnogo toga što još nitko prije njega nije učinio.

— Prestani s tim budalaštinama, Phile! — reče Gannon i baci zgužvani papir pod zid. — To neće tako ići. Poslušaj mene, kad ti kažem. Još od ranog djetinjstva, kad sam prvi put sjeo na konja, otac me poveo sa sobom na stočni sajam u New Orleans. Slušao sam cjenkanja više puta nego što to i možeš zamisliti i otac je uvijek postigao najvišu cijenu. Ali to se radilo uz čašicu i uz šale i smijeh s nakupcima koji su sami nudili više cijene. Ne možeš prodavati stoku kao da igraš karte sa svim adutima u rukama. Valja je prodavati uz uzimanje i dobacivanje dok ne postigneš ono što želiš — najbolje karte koje možeš dobiti.

Killraine izvadi cigaru iz usta i pogleda Henryja, na zaboravljajući da je ovaj već malako pripit. Nakupci i spekulanti opsjedali su ga sa svih strana cijeli dan, pa je stoga njegove argumente valjalo pobiti hladnom logikom.

— Henry, ne poričem da nije istina što ti kažeš, ali to je bilo davno; onda su bila druga vremena, onda su tržištem vladali kupci, a ne prodavači. Današnjim tržištem mi vladamo.

— Razgovarao sam s mnogim kupcima i nisam stekao taj dojam. Svi su mi rekli da su spremni na nagodbu. Ali taj im je način posve nov! — nije se dao baš lako uvjeriti Gannon.

— Mislim da nemaš pravo. Slušaj, Henry, u ovom gradu ima barem oko šezdesetak nakupaca i stočnih trgovaca. Ako pokušamo da se sa svakim osobno cjenkamo i nagađamo, ostat ćemo ovdje cijelu godinu. A mi ih i ne poznajemo dobro. Ne znamo tko je pošten, a tko nije, dok je tvoj otac osobno poznavao sve nakupce i trgovce u New Orleansu — uporno se branio Killraine.

— Phile, ti ne znaš kako valja trgovati s ovim ljudima ovdje. Ima nakupaca koji će se nadmetati do najviše cijene iako nemaju gotovine. Novac će posuditi, kupiti stoku, a kad je preproda, vratiti dug. A ti tražiš određen iznos unaprijed, pa tako možda odbijaš najbolje ponude — reče Gannon.

Killraine izvadi cigaru iz usta. Znao je da ima dosta istine u onome što je rekao Gannon. No, on je dobro izvagao sve mogućnosti i odlučio je da ne odstupi ni koraka od svoje nakane:

— Trgovina je trgovina — reče i nastavi: — Svuda se podjednako posluje i ja mislim da znam na koji način razmišljaju poslovni ljudi. Počnemo li se cjenkati sa svakim posebno, udružiti će se protiv nas, dogovoriti se međusobno, rušiti nam cijene, i tad ćemo mi biti oni koji će izgubiti. A ovako kako ja predlažem moraju dati svoje ponude i šutjeti. Nitko neće znati koliko je tko ponudio i nitko nam neće moći prigovoriti da smo bili pristrani. Uostalom, oglasi su već izlijepljeni na javnim mjestima u gradu i u rudarskim naseljima. Sa šerifom sam utanačio tko će gdje držati stražu

i zamolio sam upravitelja banke da dođe provjeriti valjanost vrijednosnih papira. Sada više ne možemo natrag.

— Ipak mislim da si pretjerao....

— Henry, kaži mi, zar sam se ja ikad suprotstavio tvojim odlukama za vrijeme puta ovamo? — upita Killraine otpuhujući dim cigare.

— Dobro, Phile. Neka bude kako ti želiš — odvrati Gannon kao protiv volje.

— E pa, pošto si ti razgovarao s nakupcima i pošto sam ja razgovarao s nakupcima, što misliš koju ćemo cijenu postići? — upita mirnim glasom Killraine, kao da se maloprije uopće nisu rječkali.

— Ne znam što ti misliš, ali meni se čini barem stotinu dolara za grlo — izgovori Gannon s ushitom.

— Henry, ja se nadam da ćemo nadmetanjem dobiti i više od stotinu — reče Killraine uz blagi osmijeh.

— Sumnjam! Ali što ja tu mogu. Moje su ruke vezane — reče na kraju Gannon poslije kraće stanke

Potom se okrenuo i izašao iz sobe.

VI

Točno u pola četiri sišli su s kata niz stube. Naprijed su išli Killraine i Gannon, a za njima Evelyn i Irena, pa trojica drugih suvlasnika stada s ranča »Bravo«: Carter Fanning, Bledsoe i Ryan. Kad su stigli u predvorje hotela, Killraine osjeti kako mu se grči želudac, a dlanovi mu se oznojiše. Za jedan sat znat će je li pogriješio ili nije.

U predvorju su ih dočekala četvorica naoružanih ljudi. Pristupio im je šerif Wolfe.

— Dvorana je već gotovo dupkom puna — reče šerif pokazujući glavom prema blagovaonici — a sigurno će ih još doći prije nego što sat otkuca četiri. Nadam se da neće doći do prepada i razbojstva. Vaši će ljudi čuvati dvoranu, a moji predvorje i stražarit će oko kuće. Ordre iz banke i Parsons iz »Express kompanije« čekaju vas u dvorani.

— Dobro. No, molim vas, šerife, da i vi budete u dvorani u vrijeme nadmetanja — reče Killraine šerifu.

— Doći ću, a ja vas molim da mi odmah poslije nadmetanja isplatite novac za unajmljene stražare — reče šerif uz smijeh.

— Pa naravno. Dakle, hoćemo li ući? obrati se Killraine svojim ljudima.

— Valjalo bi — odvrati Gannon, a u glas mu se još osjećala mrzovolja na Killrainea.

U protekla tri dana na njega su nasrtali nakupci i častili ga u nadi da će moći utjecati na Killrainea da promijeni svoju odluku o nadmetanju ili barem pogodu. I Fanninga su »obradivali«, pa mu se lice izduljilo, a oči obrubile tamnim podočnjacima od neprekidna danonoćna bančenja. Henry je napomenuo Philu da se i Fanning ne slaže s nadmetanjem, ali da ih je upozorio kako se svi moraju pokoravati njegovim odlukama.

Dvorana je bila prostrana i po Killraineovoj uputi stolovi bijahu složeni u redove kao u učionici. Sve su stolice već bile zaposjednute pa su mnogi stajali naslonjeni o zidove. U svakom kutu sobe stajala je straža s ranča »Bravo« s revolverima o boku i puškama na prekrizanim rukama na prsima.

— Zar su sve to nakupci i trgovci? — zine od čuda Evelyn kad je vidjela koliko se ljudi bilo natisnulo u dvoranu.

— Nisu! Nakupci su doveli sa sobom naoružanu pratnju zbog novca koji su donijeli za polog, a tu su i novinari iz Denvera i mnogi znatiželjnici.

Dvoranom se prelio žamor kad je ušao Killraine sa svojim ljudima. Zrak je bio težak, ustajao od znoja i vonjao je po starim novčanicama ili igraćim kartama. Atmosfera bijaše napeta. Dva dostojanstvena čovjeka već su sjedila za stolom na čelu dvorane. Prvi je bio predsjednik »Banke Pueblo«, a drugi predstavnik »Express kompanije«, Wells Fargo iz Denvera.

Ordre, bankar, rukovao se sa svima, a potom pokazao rukom na hrpu zapečaćenih omotnica koja je već ležala na stolu.

— Do sada su stigle dvadeset i dvije ponude. Moram vam priznati, danas je velik dan za Pueblo..

— A ja se nadam i za ranč »Bravo«
— doda veselo Killraine.

Posjeli su na svoja mjesta: Killraine u sredini, Evelyn s jedne strane, s olovkom i notesom u ruci, a Gannon s druge, pa do njega redom bankari, Irena, Fanning, Bledsoe i Ryan. Killraine prijeđe prstima preko omotnica. U jednoj od njih nalazi se naplata za sav njihov trud i znoj.

U kutu sobe visio je veliki sat. Killraine baci na nj pogled. Još je manjkalo petnaest minuta do četiri. Svaka mu se minuta činila dugom kao cijeli sat.

Killraine se nakašlja da pročisti grlo i poče:

— Gospodo, molim vas za tišinu. Ja sam Philip Killraine, poslovni upravitelj ranča »Bravo«. Dopustite da vam predstavim svoje poslovne prijatelje...

Pošto ih je sve predstavio, napomene:

— Predstavnici novčanih zavoda provjerit će valjanost vrijednosnih papira, mjenica i čekova, za uplaćen polog u korist ranča »Bravo«.

Prošlo je još pet minuta, a u dvorani je vladao tajac. Stotinjak očiju bijahu uprti u njega kad je nastavio govoriti:

— Čuo sam da je ovaj način prodaje nov za mnoge od vas, naročito uplata pologa unaprijed do točno određenog vremena. Dopustite stoga da vam još jednom ponovim cijeli postupak. Svi zainteresirani imaju pravo sudjelovanja. Kad je jednom ponuda glasno pročitana, nema više cjenkanja ili povišavanja cijene. Na ovaj smo način onemogućili one koji nisu imali ozbiljnih namjera, a uštedjeli smo i na vremenu, vašem i našem. Polog postaje kapara ponude i jamstvo da će ostatak novca biti isplaćen za tri dana, a istodobno i jamstvo protiv eventualnog gubitka te naknada štete ako novac ne bude isplaćen. Što se tiče vremena za podnošenje ponude, morali smo negdje povući granicu. Mislim da su svi imali dosta vremena da čuju na vrijeme dokle moraju podastrijeti svoje ponude. Sat, koji vidite gore na zidu, namjestio je osobno Parsons i po njemu ćemo se ravnati. Ponude primamo do posljednjeg otkućaja četiri

sata, ni minute poslije toga. Ja ću otvarati jednu po jednu omotnicu i pročitati glasno ime kupca i visinu ponude. Kad prozovem neko ime, molim vas, pristupite stolu i podastrite svoj polog koji će provjeriti predstavnici novčanih zavoda. Ako je vaša ponuda dotad najviša zadržat ćemo je do najviše iduće ponude. Ako je vaša ponuda manja, svoj polog možete odmah povući. Šerif Wolfe, njegovi pomoćnici iz Odbora za održavanje javnog reda i sigurnosti, pa ljudi s ranča »Bravo«, jamče za sigurnost vašeg novca u hotelu. Kad napustite hotel, morate se sami pobrinuti za svoje osiguranje, jer tada mi više ne odgovaramo za vaš novac. Želi li netko postaviti neko pitanje, gospodo? — upita na kraju Killraine.

Tišina potraja koji trenutak, a onda se javi jedan čovjek u kojem Killraine odmah prepozna stoćnog trgovca Lairda Conroya, prvog nakupca koji im je ponudio da će kupiti njihovo stado.

— Moram priznati da ste me pretekli svojim nadmetanjem, ali to je i najpravedniji način prodaje. Nadam se da ćete baš meni prodati svoje stado — reče uz smijehak Conroy te opet sjedne na svoje mjesto.

— Hvala, gospodine. Ako ste ponudili najvišu cijenu, stado će biti vaše. Gospođa Cahloon, supruga jednoga od naših ortaka, zapisivat će visinu ponude.

Sat počeo otkucavati četiri sata. Svi su sjedili ukipljeni i u tišini slušali kako sat otkucava prvi, potom drugi, pa treći i četvrti udarac. Killraineovo je srce glasno udaralo, baš kao i sat, a usta mu se osušila. Tajac potraja još koji trenutak.

— Gospodo — prvi progovori Killraine — možemo početi. Ponude više ne primamo. Sada ću otvoriti prvu omotnicu i pročitati ponudu.

Ruka mu je malko zadrhtala kad je posegnuo za prvom omotnicom. Kad su stado skupljali po Teksasu, mislili su da je dvadeset dolara za grlo basnoslovna svota novca. Sada su se pak nadali ponudi većoj od stotinu dolara za grlo, a svaki dolar više donio bi sedamnaest tisuća dolara u cijelom

iznosu. A što ako ne bude ponude veće od stotinu dolara? A što ako su se nakupci dogovorili da im sruše cijenu? Tada će on ispasti nesposobna budala.

Otvorio je prvu omotnicu i počeo čitati:

— Ova ponuda glasi na...

— Sklonite mi se s puta, vi smrdljivi gevnari! — čuo se povik gromovita glasa iz predvorja.

Dok se šerif okrenuo i podigao pušku, dvokrilna se vrata blagovaonice otvoriše i u dvoranu upadoše petorica krupnih ljudi odlučna koraka, sa po dva revolvera o bokovima, noseći velike i teške platnene vreće.

Dok su prilazili stolu za kojim je sjedio Killraine, Wolfe izusti samo jednu riječ od zaprepaštenja:

— Lawrence!

Najstariji od petorice došljaka široko se naceri:

— Da, Wolfe, Jethro Lawrence od Raven's Campa. Došli smo da kupimo stado s ranča »Bravo«. Tko je ovdje blagajnik?

I dok sve oči bijahu uprte u pridošlice, dvoranom je vladala mrtva tišina. Killraine se zabezaknuo i buljio u diva ispred sebe. Bio je visok gotovo dva metra, plećat, širokih ramena i prsna koša, vitak, koščat, dugih ruku i nogu, od pedesetak godina, a možda i stariji, lica kao isklesana iz kamena, popucala od sunca i nevremena, orlovska nosa upalih očiju boje revolverskog zrna, hladnosive, u kojima je plamsala unutarnja duboka žilavost, guste željeznosive kose. Na sebi je imao zakrpanu i iznošenu rudarsku odjeću: vuneni kaput, flanelsku košulju, hlače od kordsamta, sve prljavo i prašno od duga puta, ali su dva revolvera o bokovima sijala čisti kao sunce.

— Rekoh... — počeo gromoglasno kao zahuktana lokomotiva.

Killraine ustade i osjeti se patuljkom ispred tog diva od čovjeka. I ona druga četvorica, koja su s njim došla, bijahu visoki, vitki i mišićavi kao i Jethro Lawrence; očito njegovi sinovi.

— Ja sam Philip Killraine, poslovni upravitelj ranča »Bravo« — počeo Killraine mirnim glasom.

— Tebe baš i tražim, kravaru — reče Lawrence i tresnu teškom platnenom vrećom o stol koji zadrhta od udarca, a potom iz džepa izvuče prljavu i zgužvanu omotnicu te je baci na stol.

— Kako već rekoh, ja sam Jethro Lawrence iz Raven's Campa, tamo negdje iza klanca Royal Gorge, a ovo su moji sinovi, a tu je i moja ponuda. Nadmašit će svaku pišljivu ponudu koju ste dosad dobili — reče Lawrence pokazavši rukom na svoju prljavu omotnicu.

Killraine se zagleda u vreću.

— Gospodine Lawrence...

— Što je? Misliš li da nemamo dosta novaca? Bud, Rance, Jimmy, Sonny... ovamo s tim vrećama!

— Čista zlatna prašina — reče ponosno i bahato Lawrence. — Eto ti, Killraine, dosta je da nadvisi svaku drugu ponudu za tvoje stado. Prašina je zamračeno čista. Nosi je i potpiši kupoprodajni ugovor da gonim tvoje stado. I ne brini, nitko ne može više od mene platiti tvoja goveda. Nudim ti...

Killraine ga oštro prekine u pola riječi, pokušavajući istodobno da ostane što mirniji. Drska nadutost tog koščatog diva bijaše mu nepodnosiva, a k tome je doveo ranč »Bravo« u neugodan položaj jer je zakasnio sa svojom ponudom.

— Slušajte vi... ja ne mogu prihvatiti vašu ponudu.

— Što ti ne možeš... — sive Lawrenceove obrve se skupiše u ravnu crtu. — Zašto, k vragu, ne možeš?

— Primanje ponuda zaključeno je u četiri sata. Zakasnili ste, gospodine Lawrence, i molio bih vas da pazite kako se izražavate u prisutnosti žena.

Lawrence prvo otvori usta, a potom ih zatvori. Kad se malo pribrao, glas mu bijaše hladan kao gorska voda studenica, te reče:

— Kamo si navalio, momče? Kažeš li ti to meni da odbijaš moju ponudu jer sam zakasnio dvije minute?

— Da — odvrati Killraine.

U dvorani je vladala grobna tišina. Svi su netremice promatrali Killrainea koji je znao da je tog trenutka cijela sudbina ranča »Bravo« ugrožena. Vreće su bile pune novca u zlatu... mnogo novaca, iako nije znao koliko.

Ali je znao i to: odstupi li od svojih načela i pravila koje je sam postavio, ako ih prekrši, glas će se pročitati nadaleko, preko cijelog Zapada, i više nitko neće imati poslovnog povjerenja u ranč »Bravo« i vjerovati riječi Philipa Killrainea. A poslovan čovjek koji ne drži svoju riječ propao je prije nego što je i počeo trgovati, naročito u tim krajevima. Pokazao mu je rukom na oglas što je visio na zidu.

— Jeste li ga pročitali? — upita.

— Jesam, pa što...

— Na njemu vam sve lijepo piše, gospodine Lawrence.

Tada Carter Fanning ustade.

— Slušaj, Killraine...

Killraine ga i ne pogleda već mu dobaci preko ramena:

— Ti umukni! Ja vodim ovaj posao, a ti bacaj laso. Gospodine Lawrence — nastavi obraćajući se Lawrenceu — molim vas, pokupite ove vreće sa stola da bismo mogli nastaviti nadmetanje. Smetaju nam. Možete otići ili ostati, kako vam drago, ali...

Lawrenceovo je koščato lice bilo blijedo kao na samrti, kad mu je upao u riječ:

— Killraine, pričekaj malo. Sa mnom se nitko ne usuđuje tako razgovarati. Treba da znaš da je Raven's Camp daleko oдавде i da smo teško putovali, jer s tolikim tovarom nismo mogli brže jahati.

— Onda ste morali prije poći na put i mogli ste sa sobom ponijeti samo četvrtinu ponuđena iznosa. I molim vas, trenutak — reče i obrati se Evelyn: — Mislim da je bolje da se ti i Irena udaljite iz dvorane.

— Slažem se — reče Evelyn.

Dvije žene napustiše prostoriju.

— Ja vas razumijem, ali moja je odluka, na žalost, konačna.

— Što ti to meni, ti zakržljalo govodo!

Ali tada se javi Henry Gannon ustavši sa stolice.

— Gospodine Lawrence, u dvorani ima mnogo svijeta, a moja je dužnost da bdijem nad njihovom sigurnošću i ja osobno jamčim da nikome neće pa-

sti kosa s glave. Zovem se Henry Gannon i četvrtina stada je moja. Molim vas, poslušajte gospodina Killrainea i udaljite se od stola. Ukoliko želite nastaviti razgovor, onda vam predlažem da to učinimo vi i ja, nasamo, negdje drugdje, vani na primjer.

Lawrence dobro odmjeri Henryja: neustrašivog, hladnokrvnog i odlučnog. Onda pogleda u Wolfea i njegovu pušku. Killraine je bio siguran da odmjerava snage.

— Griješite vi s ranča »Bravo« s tim vašim cjepidlačenjem. Pravite sami sebi međvjedu uslugu, ali neka vam bude kad ste se zaintačili. Hajde, momci, što čekate? Pokupite naše vreće! — poviče promuklim glasom i ne okrenuvši glave da vidi gdje su mu sinovi.

— Oče... — izusti najviši i najstariji.

Dok je njegov otac nekoć zacijelo bio naočit muškarac, ovaj mu sin bijaše prava rugoba: velika izobličena nosa, velike izbočene brade, debelih mlohavih usnica. Opasno čeljade, ali ne i prebistro, pomisli Killraine.

— Zaveži, Bud, i uradi što sam rekao! Ako ovaj govнар želi da stado proda za sitne novce, to je njegova stvar. Požurite, što čekate? Mičite već jednom te svoje debele guzice — zagrmi stari Lawrence.

Sinovi ga nevoljko poslušаше, gundajući.

— Dobro, ako dopustite — nastavi uz podrugljiv osmijeh — ostat ćemo da se malo zabavimo kad smo već došli.

Povukoše se uza zid i čučnuše tamo.

— Killraine, ja ipak mislim da je trebalo razmotriti i tu ponudu... — dobaci sa svog mjesta Fanning.

— Baš me boli glave što ti misliš — odvrati mu Killraine.

Čim je napetost u dvorani malo popustila, nastavi otvarati omotnice.

Prva je ponuda glasila na devedeset dolara za grlo. Lawrence zahioće od zadovoljstva da su ga svi mogli čuti, a Gannon se razočarano nakašlje.

Druga je bila nešto bolja: devedeset i četiri; treća samo devedeset i dva.

Sada se i Killraine uplašio. Nije vrug da su se nakupci dogovorili da mu sruše cijenu na tu visinu. Možda je ipak pogriješio...

Sve su ove ponude bile od nakupaca iz Denvera. Jasno da su bile niže od ostalih, jer su kupci morali računati i s troškovima gonidbe stada do Denvera. Laknulo mu je kad je otvorio iducu omoćnicu koja je glasila na ravno stotinu dolara za grlo.

Sada je otvarao redom omoćnicu za omoćnicom, ali ni jedna ponuda nije bila veća od stotinu dolara za grlo. Deseta je opet bila manja od stotinu dolara. Lawrence se opet glasno počeo ceriti.

— Uklještili su te, Killraine, a poslije će dobitak podijeliti između sebe — dobaci mu posprdno Lawrence.

— Stari govori istinu! — dometne Fanning.

— Zaveži već jednom, Carteru! — reče Henry, ali Killraine osjeti sumnju u njegovu glas.

Još jedna ponuda od stotinu dolara i još jedna od devedeset i osam. Killraine osjeti mućninu u želucu. Dvadeset i pet ponuda, a ni jedna veća od stotinu dolara. Nije moguće da se svih dvadeset i pet nakupaca moglo urotiti da snize cijenu stada. U tajnoj je nagodbi mogao podići cijenu, barem za pet dolara...

Tada cijena poče odjednom rasti.

— Gospodin Dunaway iz Puebla nudi stotinu i osam dolara za grlo — gotovo poviće Killraine od sreće.

Dvoranom se razli žamor. Lawrence se samo nasmijuljio. Onda, pošto je pročitao nekoliko idućih ponuda ispod stotine, Killraine poviće:

— Gospodin Hamilton nudi stotinu i dvanaest!

Killraine se osjeti presretnim. Odlična cijena, koju nije mogao ni sanjati. Sada je bio spašen, čak se ni Gannon nije jućer usudio spomenuti tako visoku cijenu. Ostatak ponuda bio je oko stotinu dolara, ali to sada više i nije bilo važno. Killraine je opravdao povjerenje ljudi s ranća »Bravo«. Sada su svi bili bogati.

Ostala je još samo jedna, posljednja ponuda. Otvorio ju je i pročitao:

— Gospodin Laird Conroy nudi stotinu i petnaest dolara za grlo.

Glas mu je podrhtavao od uzbude nja i sreće.

— To je bila posljednja ponuda i stoga proglašavam nadmetanje završenim. Stado je kupio Laird Conroy iz Puebla!

Nastupila je prvo kratkotrajna tišina, a potom se cijela dvorana digla na noge dok je odjeknulo veselo:

— HUUURRAA!

Ljudi s ranća »Bravo« rukovali su se i čestitali jedan drugom. Killraine se počeo gotovo histerično smijati. Otvorila su se dvokrilna vrata i u dvoranu su se vratile žene. Gannon zagrlilrenu, pa je podigne, zavrti.

— Killraine! — upozori Wolfe Killrainea na opasnost.

Phil se okrenu. Jethro Lawrence, iskrivljenih usta od srdžbe, zaputio se prema stolu zajedno sa svojim sinovima.

— Henry, Bledsoe, Ryan! — pozva Killraine svoje ljude.

Gannon se okrene na peti, začas uobiljen.

Nadvivši se nad Killraineom, Lawrence raspara omoćnicu svoje ponude čim je pristupio stolu.

— E pa dobro, teksaška družbo! Ja sam čuo da je vrijeme novac, ali nikad još nitko nije tako skupo platio uslugu svog poslovnog upravitelja kao ranć »Bravo«. Taj vas Killraine vrlo skupo stoji. Pročitajte moju ponudu — reče prezirivo.

— Ni govora! — odgovori mu Killraine i strese glavom.

Ali Carter Fanning, koji nije sudjelovao u sveopćem veselju, pruži ruku i uze ponudu. Prvo je pročitao za sebe, a onda je pruži Gannonu. Henry je uze, pročitao i reče osupnuto:

— Phile, pogledaj, Lawrence nudi stotinu i dvadeset i pet dolara za grl!

Killraine nijemo zatrepća očima i dohvati ponudu.

— Eto, Killraine, oštetio si svoje drugove, ni manje ni više, nego za sedamnaest tisuća u zlatnoj prašini! Bogme, tvoje usluge nisu jeftine! — cerio se kiselo Lawrence, a onda se okrenuo i obratio sinovima: — Idemo momci! Pustimo budale da se kuhaju u vlastitom umaku. Gannone, razmisli dobro. Moja ponuda vrijedi do prekосуtra u četiri sata. Toćno četiri, zapamti! Želite li tih sedamnaest tisuća, da niste zakasnili ni jednu minutu! Mi smo

odsjeli u hotelu »Cheery Creek« u Denveru.

I ne čekajući odgovora, izađe sa svojim sinovima na ulicu.

U dvorani je ponovo vladala grobna tišina. Nitko se nije pomaknuo sa svog mjesta i svi su pozorno promatrali cijelu tu predstavu. Conroy se oglašio prvi prijetecim glasom:

— Killraine, Gannone, ako pokušate da me izigrate...

Gannon je još nijemo buljio u papir što ga je Killraine držao u ruci, a onda potrese glavom.

— Smirite se, Conroyu. Nitko vas ne namjerava izigrati. Kad ranč »Bravo« sklopi neki poslovni ugovor, on ga se i drži, čak ako pri tome i gubi. Mi se svi pridržavamo Philipovih odluka, to je sve. Čestitam vam, vi ste naš prvi kupac — reče i pruži mu ruku.

Svakome drugome njegova se srdačnost mogla pričiniti iskrenom, ali Killraine ga je predobro poznavao i osjetio je koliko je pod njom bilo duboko ogorčenje.

VII

Takva je ljudska priroda, razmišljao je Killraine gorko razočaran. Još prije šest mjeseci jedini je on uložio tisuću dolara gotovine u ranč »Bravo«. U tri sata tog poslijepodneva Henry Gannon nije vjerovao da će dobiti i stotinu dolara za grlo. Sat i pol poslije toga skakao je od veselja jer su postigli cijenu dvadeset i pet tisuća veću nego što se nadao. A onda je stigao Lawrence sa svojim sinovima i jedino što je sada morilo Gannona bilo je tih sedamnaest tisuća dolara više, koje su mogli dobiti da su prihvatili Lawrenceovu zakašnjelu ponudu i da se nisu držali njegove, Killraineove odluke.

— Sve je tu kao sunce jasno, zar ne, Wolfe? — primijetio je Conroy.

— Killraine, nisi pogriješio. Još ste na dobitku, nemate posla s Jethrom Lawrenceom. Bez obzira na to koliko vam je ponudio, u tome je bila neka smicalica. Taj nikad ni za što ne pla-

ća punu cijenu... i nikad ne plaća nešto što može ukrasti — odvрати šerif i slegnu ramenima.

Kod tih riječi svi pogledaše u Wolfea.

— Šalite se? — upita ga Gannon.

— Tko su ti Lawrenceovi? — upita Killraine.

— Jethro i njegovi sinovi... najveći razbojnici među razbojnicima koji su ikad došli u naš kraj. Stigli su prije tri godine iz gorskih predjela West Virginije, a prije toga služili su u vojsci Sjedinjenih Država. Priča se da su bili pratnja vlaka s novcem za plaće McDoulllove vojske na Potomacu. Samo, taj novac nikad nije stigao do vojske. Našli su spaljene vagona i pobijane stražare, a krivnja je bačena na vojnike Konfederacije. No, u tom okršaju svi su Lawrenceovi ostali živi i zdravi, a nedugo poslije tog prepada na vlak pojavili su se ovdje puni novaca. Ukopali su se gore u brdima. Najprije su kupili neko nalazište zlata, a onda za njima stigoše i drugi Lawrenceovi iz West Virginije: ujaci, stričevi, bake, djedovi, djeca, unuci i strine, sve sami otporni i žilavi gorštaci. Svakoga napadaju, nikome ne daju mira, zabađaju se u svakoga, kopaju ljudima oči, lome im kosti, strijeljaju ili kolju, svakoga tko je od njih slabiji. Sve u svemu, za godinu su dana zagospodarili Raven's Campom. Gospodare cijelim tim krajem kao pravi kraljevi.

Sada je sve gotovo, pomisli Killraine. Ne treba plakati nad prolivenim mlijekom, kako kaže stara engleska poslovice. No, ipak je bio siguran da je ispravno postupio. Možda Fanning i nije tako mislio, a Gannon sumnjao u njega, ipak su Bledsoe i Ryan bili ushićeni njegovim uspjehom. Sada su bili bogati i nisu skrivali svoju zahvalnost.

I ranč »Bravo« bio je sada dobro opskrbljen novcem, a to je tek početak.

A njegova vlastita budućnost? E pa, to je bio problem za sebe. Znao je jedino da Wallacea mora odvesti natrag u Sedgwick, a poslije toga... što dade sreća junačka.

Philip Killraine bio je zapravo u životu vrlo osamljen. To ga je mučilo naročito otkako mu se sestra udala za Cahloona. Nekad je vojska bila njegov dom, ali sada je njezino mjesto u njegovu srcu preuzeo ranč »Bravo«, iako je on za njih ostao došljakom, uljezom. Henry je imao Irenu, Cahloon Evelyn, Elias je uzeo neku Indijanku za ženu, a on? Svatko je nekoga našao, samo je on ostao sam.

Zaželio se nježnosti i topline ženskog krila. Ogledao se po salunu. Naravno, uvijek je sebi mogao naći neku ženu, da je posjeduje na dan ili dva. Ali on svoju životnu družicu nije zamišljao kao ove žene u salunu.

Kad je popio prvu čašu pive, zamijeti da ga jedna od salunskih ljepotica pozorno promatra. Kad im se oči susretoše, ljepotica se zaputila ravno k njegovu stolu.

— Zdravo, osamljeni ljepotane. O, pa to je gospodin Killraine s ranča »Bravo«! — zapjevusi ljepotica svojim čulnim glasom.

Killraine je najprije bio dobro odgovoriti muškarac, a onda stočar, te ustade i pokaza mjesto ženi.

— Da, ja sam Killraine, gospodice — reče i učtivo se nakloni.

— Mene svi zovu Letty — odvratila djevojka i sjedne. Mirisala je na jeftini parfem. — Oh, kako sam ožednjela od plesa s ovim medvjedima. Naruči mi neko piće, ljepotane. I ne zaboravi, obožavam šampanjac.

Killraine mahne rukom konobaru:

— Dva šampanjca, molim vas.

Djevojka mu pruži ruku preko stola.

— Čula sam o prodaji stada. Izvrsno! Čestitam! Cijeli grad samo o tome priča. Pa, valja to i proslaviti, ti i ja.

Dodir njezine ruke osjetio je kao vatru. Brzo je povukao ruku.

— Neće ti biti žao. Imat ćeš što pričati svojim drugovima. Ja ti neću pružiti običnu zabavu, jer nisam obična djevojka. Ja sam najbolja, a ti možeš sebi pružiti sve kad imaš novaca. I moram ti priznati, ljubavniče, da sam ja ovdje najbolja za te stvari. Uostalom, pitaj koga hoćeš i svi će ti reći da je Letty djevojka podatna i da zna ono što druge ne znaju.

Killraine proguta slinu. Sve mu se to zgadi.

Sve se u njemu pobuni protiv te nasrtljive, besramne i nalickane djevojke.

— Vjerujem vam, gospodice, vjerujem sve što kažete — reče Killraine, ustane i baci zlatni dolar na stol. —

— Nadam se da će biti dosta za šampanjac. Drago mi je što smo se upoznali, gospodice Letty... i laku vam noć želim. Ja sada moram otići. Imam posla.

— Hej, pričekaj! — poviče Letty za njim.

Nije se ni osvrnuo, a kad je izašao na ulicu, odahne s olakšanjem. Usput je navratio u bar u nekoj ruševnoj kući u predgrađu. Bio je žedan i htio je popiti još jednu čašu pive prije spavanja. Gosti u baru bijahu uglavnom muškarci. Sjao je za jedan stolić u kutu sobe. Kad je sjeo, gurne korice s koltom s boka da mu ne smetaju. Sada kad se vratio među civilizirani svijet činilo mu se uopće besmislenim da nosi oružje o pasu, ali bez revolvra se uvijek osjećao vrlo nelagodno. Zapalio je cigaru i ogledavao se po prostoriji. Za stolovima nije bilo mnogo ljudi. Stajali su uglavnom uz šank. Onda do njega dopre poznati glas:

— Svima plaćam još jednu rundu. Bogat sam, razumijete. Imam toliko novaca da bih svima do sudnjeg dana mogao plaćati piće i častiti vas.

Čovjek se okrenuo. Killraine se ukočio i bilo mu je odmah jasno da je pogriješio što je ovamo navratio: uz šank je ugledao Cartera Fanninga.

Fanningove tamne, zamučene oči ogledavale su se po prostoriji. Prešle su preko Killrainea, ali su se onda vratile. Fanning se zabuljio u njega.

— Gle, gle, koga ja to vidim? Jednoga od vlasnika ranča »Bravo«. Starog, dobrog Philipa Killrainea — reče, pa se posrćući zaputi prema Killraineovu stolu.

Killraine uzdahne. U ustima osjeti gorčinu, ali ne od cigare. Fanning se sudari sa stolom, pa se zaustavi škljеча u Killrainea.

— Zdravo, Carteru. Izvoli, sjedni! Što ćeš popiti? — ponudi ga Killraine gostoljubivo.

Fanning ga je netremice promatrao, njišući se. Onda ostrugom povuče stolicu i sjedne.

— I sjest ću. Čini mi se da si mi dužan piće; zapravo, duguješ ti meni prokleta više od toga — grubo će Fanning.

— Oprosti, ne razumijem te o čemu govoriš?

— Pa to je barem jasno. Stojiš me više od tri tisuće dolara jer si odbio Lawrenceovu ponudu.

— Morao sam.

— Morao? Nisi morao za dvije pišljive minute! Glupost, glup si kao i tvoj sat — reče Fanning tresući glavom i povišenim glasom.

— Carteru, poslušaj, molim te, ne viči. Mi se možda u svemu ne slažemo, ali ne zaboravi da si ti htio svoja goveda prodati za osamdeset i pet dolara za grlo još prije nego što smo stigli u Pueblo i da sam te ja od toga odvratio. Ja sam za tebe zaradio trideset dolara za grlo više.

— Ali ti mi ipak, unatoč svemu, duguješ tri tisuće dolara. Odmah mi vrati dug ili mi daj malog Wallacea! — vikne Fanning tresnuvši šakom po stolu.

— Slušaj, Fanningu...

— Slušaj ti mene! Ja sam imao mladog brata koji je pobjegao od kuće i prijavio se u vojsku Sjedinjenih Država. I nikad se više nije vratio kući. Otac je svisnuo od tuge. Volio sam tog dječaka. Odrastao sam s njime, igrao se, spavao u istom krevetu. Zelio sam da ostane s majkom i ocem i da ga rat ne dohvati, a on je pobjegao i... nema ga više — reče Fanning, a oči mu se napuniše suzama.

— Zao mi je, Fanningu. Zar je naštradao? — upita Killraine sućutno.

— Ne znam. Nitko to ne zna. Ako je živ, sada je baš kao Wallace. A što taj mladić za tebe znači? Daj mi ga za novac koji si mi dužan i ja ću se za njega brinuti sada kad imam novaca — molio je Fanning i noktima grebao po stolu.

— Ti ćeš se brinuti za njega, kažeš?

— Hoću! Jenkijevska je vojska ubila dosta mladih ljudi. Rat, dobro, to je drukčije. Ali u miru, to je umorstvo.

— Ali, Fanningu, ja mu ne želim zlo. Dapače, ja ću mu pomoći... — počeo Killraine kojemu se na trenutak sažalio Fanning.

— Pomoći! Kakvu on pomoć može očekivati od Jenkija koji je školovan u West Pointu?

— Nemoj, Fanningu, molim te. Ne ovdje...

— Smrt Jenkijima, da više ne bi mogli raspinjati djecu. Možda bi bilo najbolje da i ti umreš, Killraine! — reče Fanning gledajući ga u oči.

— Fanningu! — izusti Killraine šaptom, a oko srca osjetiti studen.

Ali Fanning je već bio na nogama. Ustuknuo je za korak prema natrag.

— Pucaj, jenkijevsko kopile! Pucaj!

Killraine je naglo ustao. Njegova se stolica prevrnula. Znao je da su mu korice s revolverom otkopčane. Nije htio ubiti Fanninga; sada kad je znao njegove razloge, osjećao je za njega samo sućut. Htio je da mu plati kavu, da ga otriježni...

Ali Fanning je povukao revolver i više se nije moglo ustuknuti. No, bio je pijan i stoga nedovoljno brz.

Sekunde su se protegle u vječnost. Cijev Fanningova kolta izletio je napokon iz korica, ali Killraine je bio brži i prvi je ispalio metak. Fanning je poskočio u stranu, no ne dovoljno, ta bio je pijan, zrno ga je prostrijelilo posred prsa, probilo mu prсну kost i on je ispustio revolver koji je tresnuo o pod. Fanning se srušio i u smrtnu grču nekoliko je puta zastrugao nogama po podu. Killraineov pogled bijaše najprije zaprepašten, potom ustrašen, na kraju tup.

Za svega nekoliko trenutaka Fanning više nije bio živ. Philip Killraine osjetiti mućninu.

— Oh! — zavapi progutavši slinu. — Naletio je na zrno, nisam ga htio ubiti.

Ogleda se oko sebe. Ljudi su ga okružili i promatrali bez riječi, a u očima im se zrcalio strah od nenadane smrti.

Killraine mahne rukom u kojoj je još držao revolver.

— Molim vas, neka netko otrči po šerifa — reče.

Drugi dio puta bio je naporniji od prvoga, opasniji, pa su svi muškarci u poštanskoj kočiji bili naoružani, ošim Dicka Wallacea. Poslije Denvera kočija je skrenula prema sjeveru u smjeru Fort Sedgwicka. Sada su prolazili indijanskim područjem. Lani Čejeni spalili su do temelja grad Julesburg za odmazdu zbog pokolja Black Kettlea na Sand Creeku, a samo su četiri čete u tvrđavi štitile cijelo to područje. Killraine je cijelo vrijeme oprezno provirivao kroz prozor kočije i promatrao krajolik ne bi li opazio neki znak opasnosti, no kada su stigli nadomak Sedgwicku, mogao se opustiti i svu svoju pažnju posvetiti mladiću što je sjedio nasuprot njemu.

Taj je mladić, razmišljao je Killraine, došao na ranč »Bravo« kao neko prokletstvo, ili barem za njega. Posvadio ih je međusobno i jedan je čovjek njegov dolazak među njih platio životom, što je sasvim ocrnilo Killrainea u očima Henryja Gannona. Kad mu je Henry prigovorio što je ubio Fanninga, Killraine ga je upitao:

— Zar bi ti bilo milije da je on ubio mene?

— Sve nam to nije trebalo, Phile. No, svatko neka nosi svoje breme. Ja imam na savjesti Joea Boba, a ti Cartera Fanninga. Ipak, moram ti reći, Fanning bi danas bio živ da si rasuđivao kao član ranča »Bravo«, a ne kao bivši časnik iz West Pointa.

— Kakav sam takav sam — odvratila mu Killraine malodušno.

— Onda vozi tog tvog prokletog vojnog bjegunca u Sedgwick i otarasi ga se jednom zauvijek i ne vraćaj se više s njime. Ja ću poći kolima i novcem prema jugu. Nađam se da ćeš nas stići prije Raton Passa.

I otada je odnos između Killrainea i Gannona sve više hladniji, naročito pošto su se porječkali oko novca. Gannon nije imao povjerenja u banke poslije propasti banke Konfederacije, imao je povjerenje samo u zlato, u zlato koje mu je uvijek nadohvat ruci. Killraine ga je nagovarao i nagovarao da sa sobom ponese samo najnužniji

iznos, a ostalo neka uloži u banke diljem Sjedinjenih Država.

— Ne brini. Ako sam mogao doznati stado od Nuencesa do Puebla, mogu i prenijeti novac od Puebla do Big Benda. Ti se samo otarasi tog prokletog mladića.

I zbog Wallacea i Fanningove smrti Killraine je morao popustiti.

— Možeš li putovati? — upita Killraine Wallacea prije nego što su pošli na put.

— Mogu, mislim — odvratila mladić ravnodušno.

Oporavio se, udebljao, iako mu lice još bijaše izduljeno i prištavo. Liječnik je mislio da je dovoljno ozdravio i da može putovati kočijom do Sedgwicka. No, putovanje je bilo zamorno čak za Killrainea i bojao se da mladić neće izdržati.

— Ovdje stojimo dva sata, mogli bismo potražiti tvoju sestru — predložila Killraine Wallaceu kad su stigli u Denver.

— Ne, hvala — odvratila mladić suho. — Sad kad se moram vratiti u Sedgwick bolje da ona o tome ništa ne zna. Ziva bi se izjela od briga. Dosta sam joj već bola nanio i najposlije upropastio cijeli život.

Killrainea je zadivilo mladićevo držanje i počeo je prema njemu osjećati sve više štovanja.

— Wallace, ako je istina što si mi ispričao, neće ti pasti ni dlaka s glave. Ali, ako si mi lagao...

— Ja ne lažem, kunem vam se. No, tko će vjerovati mojoj riječi protiv majorovoj?

Tek što su stali, kočijaš počeo izvikivati:

— Fort Sedgwick, presjedanje za Fort Lamarie, Salt Lake City i Kaliforniju.

Wallace je sada bio blijed kao smrt, a jabučica mu je živahno poskakivala pri svakom udisaju i izdisaju. Killraine osjeti kako mladić drhti kao uhvaćena ptica. Primio ga je za ruku i poveo prema glavnom stanu zapovjednika tvrđave koji se nalazio u najljepšoj i najvećoj kući. Čim su ušli, dežurni podoficir odmah je prepoznao Wallacea.

— Pazi, pa to je Wallace! — reče i poče se ceriti iskesivši škrbave zube.

— Naredniče — smjesta ga presiječe Killrain strogim glasom — dopratio sam mladića natrag na njegovu dužnost na njegov izričit zahtjev. On želi da se odmah javi na raport zapovjedniku tvrđave.

Narednik zaškilji, ali kako je po zvuku glasa Killrainea u njemu prepoznao profesionalnoga vojnika, odmah promijeni držanje i reče uslužno:

— Ovaj je čovjek vojni bjegunac...

— Poznato mi je da je samovoljno napustio tvrđavu, ali naglašavam da se dobrovoljno vraća i želi se sam osobno prijaviti zapovjedniku. A i ja tražim da me najavite majoru Hopperu.

Narednik obližne usne — Oprostite, ali major se povukao u svoje odaje. Možete razgovarati s poručnikom Crossom, on je danas dežurni.

— Najavite me onda, molim vas, poručniku.

— Samo trenutak, molim — izusti narednik i napusti prostoriju.

Kad se vratio, uz njega je išao visok, debeljuškast, mlad poručnik, predebeo za svoju uniformu. Plavu kosu namazao je briljantinom, a mutne oči najprije promjeriše Wallacea, a potom Killrainea.

— Ja sam poručnik Morton Cross, pomoćnik zapovjednika — predstavi se poručnik i ispruži ruku Killraineu.

— Philip Killraine, bivši oficir, kapetan u Sedmom konjaničkom puku, diplomant West Pointa, klasa 57 — doda, ne bez ponosa. — Sada sam civil, poslovan čovjek, radim za ranč »Bravo.« Vojnika Wallacea sreo sam u blizini Puebla. Zbog nekih meni nepoznatih razloga nije bio u svojoj jedinici i odmah je zatražio da mu pomognem i odvedem ga u tvrđavu. Kao bivši oficir vojske Sjedinjenih Država smatrao sam to svojom dužnošću.

Cross se nasmije od srca.

— Vi ne znate za razloge njegova bijega? Optužen je zbog nekoliko prijestupa, uključujući nepokornost i nasrtaj na oficira, svog zapovjednika, a i na popisu je vojnih bjegunaca već tri do četiri tjedna.

— Tako? Vojni bjegunac? Sada mi je sve jasno. Drago mi je što sam ga ja osobno doveo i izručio — reče Killraine.

— Vama je drago, ali njemu će biti žao. U svakom slučaju, mi vam zahvaljujemo. Naredniče Finlayu, odvedite ovoga mladića u zatvor i okujte ga! Major Hopper i ja pobrinut ćemo se poslije za njega.

Wallace zavapi:

— Kapetane...

— Budi miran! — odbrusi Killraine. — Ako si odista vojni bjegunac, onda si zaslužio što ćeš dobiti. Dosta sam se naslušao tvojih izmišljotina, a sada se sve razjasnilo.

— Kapetane... — zavapi ponovo Wallace.

— Umukni! — zagrmi na njega Killraine gledajući ga netremice u oči. — Vodite ga, naredniče! Nikoga ne prezirem više od vojnih bjegunaca! — reče Killraine.

— Hajde, miči se! I pazi kako se vladaš, jasno? — reče narednik Finlay.

— Ali, kapetane, obećali ste... — zavapi ponovo Wallace.

Ali se Killraine otrese na njega.

— Odlazi, da te ne vidim...

— Naredniče, u povratku navratite k majoru Hopperu i najavite kapetana Killrainea — dodade Cross.

— Razumijem — odvrati Finlay, uperi pušku u Wallaceova leđa i počne ga gurkati: — Naprijed, govnaru!

Wallace protrne više od straha nego boli. Bacio je još jedan, posljednji, zdvojni pogled Killraineu, otvorio usta kao da će još nešto reći, ali ostade šutjeti pod budnim okom Finlaya.

* * *

— Još malo šampanjca, kapetane? Poručniče Cross, čaša kapetana Killrainea je prazna!

— Odmah ćemo je napuniti — brzo će Cross i pođe po novu bocu šampanjca.

Trojica časnika časkala su u blagovaonici uz čašicu. Kad mu Cross napuni čašu, Killraine se ponovo okrene majoru Hopperu.

Justin Hopper, iz klase 47, West Point, nekad bijaše pristao muškarac. No, sada bijaše podbuhao od prekmjer-

na uživanja alkohola, izobličenih crta lica. Doimao se mnogo stariji od svojih godina. Imao je pepeljastu kosu, blijedoplave oči, četrdeset i dvije godine i zaudarao je kao da se nije tjednima oprao, što je bilo neoprostivo, jer je rijeka Platte bila u neposrednoj blizini.

No ipak, Hopper je bio svjetski čovjek, inteligentan, dobro se izražavao, lukavo i simpatično pričao, i prema onome što je govorio, načitan vojnički teoretičar, premda ne i praktičar. Jmačno je spavao kad je po njega došao narednik, ali svejedno je Killrainea pozdravio kao davno izgubljena druga, što nije bilo neobično, jer u toj zabačenoj postaji svako je novo lice bilo pravo osvježenje. Pošto su popili kavu, poveo je Killrainea u obilazak tvrđave. Sve je bilo na svome mjestu, uredno počišćeno, u zraku se osjećala neka napetost, neki strah. Killraine se pravio da to ne zamjećuje i pohvalno se izrazio o svemu što su mu pokazali, naročito o uzornoj stezi. Sudjelovao je i u maloj svečanosti spuštanja zastave.

Večerao je u blagovaonici za stolom majora Hoppera. Jelo je bilo ukusno, a šampanjac se nije štedio. Međutim, i ovdje, naročito među mlađim oficirima, osjećala se napetost kao da svatko sumnja u svakoga, kao da su svi bili mrzovoljno raspoređeni. Nezdrava atmosfera za graničarsku postaju gdje život ljudi često ovisi o odanosti i požrtvovanju starješina, a naročito vojnika. Stekao je dojam da je u tvrđavi nešto trulo, ali trsio se da nitko to ne zamijeti.

Hopperovo čašćenje šampanjcem nije ga u to moglo razuvjeriti. Major se opustio, napio, pa dlanom tresnuo o stol da je cijela prostorija odjeknula.

— I ja vam kažem, kapetane, kako ste se povukli iz redovne vojničke službe, nemate pojma kakav je to naporan posao održavati stegu i držati ljude u disciplini. Stega! Što vi mislite o stezi u vojsci? Eto, nalazimo se dvije stotine milja na ničijoj zemlji, okruženi Indijancima. A vi zacijelo znadete da vojnici vole plandovati i lješkarati. I stoga ih valja tjerati da neprekidno rade nešto korisno: da peru, ribaju, kopaju.

— A zar ih nikad ne vodite u obilaske? — upita Killraine zagrizavši u vrh cigare.

— O da, vodimo, kako ne! Doduše, ne baš često. Još su mladi i neiskusni, a ja osobno nemam za to vremena. Upravni poslovi oduzimaju mi odveć vremena, a tu je i vježbanje novajlija, kapetane. Ne biste vjerovali što mi sve šalju ovamo i nazivaju ih vojnicima! Sve sama dječurlija, poput onog Wallacea...

— Čuo sam da Wallace nije bio dobar vojnik.

— Shvaćam koliko je za vas stega važna. Naravno, ja više nisam u redovnoj službi i sve je to meni novo. No, kad bih ja bio zapovjednik tvrđave, ipak bih svoje ljude češće vodio u obilaske, jer to je njihova osnovna dužnost. I vodio bih ih ja osobno. Na kraju krajeva, Sedgwick je najistaknutija tvrđava na ovom području, jedina između Lamarie i Fort Summera. Ja bih pokušao u njih usaditi osjećaj da su oni čuvari zemlje... No, odista nema smisla da podučavam jednog starog i prekaljenog vojnika kakav ste vi, majore Hopperu. Vi ste zacijelo o tome već prije dobro razmislili.

— Naravno da sam razmislio. Ali to se ne može bez stega. Prvo valja uspostaviti stegu! Stoga je prvi uvjet za održanje svake tvrđave i borbene spremnosti...

— Naravno. Uvjeren sam da svoje ljude držite u vrlo krutoj disciplini — nato će Killraine.

— Krutoj? Zar ste ikad u to posumnjali? — nasmije se Cross promuklo.

— I te kako krutoj. Njoj posvećujem najveću pažnju. Ništa ne možete postići dok ih bićem ne natjerate u red — reče Hopper vrlo ozbiljno.

— Bić? Naravno, ne mislite doslovno.

Cross se nasmijulji, a Hopper se zaklašlje od smijeha.

— Zar doista mislite da to ne činim? A kako da ih drukčije natjeram u red u tvrđavi poput ove? Killraine, vi ste po pozivu vojnik, pa znadete kakve su novajlije... nema druge nego bićem... a ako se okome na vas, onda još jače... Vi rekoste da se bavite uzgojem stoke, pa morate znati kako se to radi...

— Zacijelo ste i Wallacea dobro izbičevali? — upita.

— Pa, Cross mu je opalio, po mojoj zapovijedi, stotinu udaraca bičem po leđima, da, moj gospodine. Naposljetku, a zar me nije udario? — reče Hopper i uspravi se u stolcu žmirkajući očima kao sova.

— Užasno. Ne mogu zamisliti zašto?

— Pa, reći ću vam. Bio je nepokoran, neposlušan. Neprekidno je nešto gundao, prigovarao, razumijete? Izgubio je dva metka za vrijeme vježbe u gađanju... stoga ga je njegov pretpostavljeni morao kazniti.

— Tako da ste mu odredili dodatno dežurstvo — upadne mu u riječ Killraine.

Hopper se počeo cerekati.

— A ne, mi s njima tako ne postupamo. Osudio sam ga da...

— ...da vas moli za oprostjenje — ubaci brzo Cross koji je počeo shvaćati o čemu je riječ, ali prekasno.

— Ne miješajte se, poručniče, kad ja govorim. Rijetko mi se pruža prilika da svoje probleme raspravim s nekim sebi ravnim. Kakvo dežurstvo, kapetane! To ovdje ne pali! Razapeo sam ga vani nasred kruga za smotru! Neka sunce radi za nas, neka ga malo popljuvaju muhe i izbodu bivolski obadi. Pola dana tamo sam ga ostavio i svi su to morali promatrati! A kad smo ga odvezali, budala me udarila i tada sam naredio Crossu da ga...

— Majore Hopperu, molim vas... — Corss ga pokušao ponovo prekinuti.

— Da mu opali stotinu udaraca bičem! A potom je pobjegao. Neki milostivi građani sigurno su ga prokrijumčarili iz grada. Ali sada ga opet imamo u svojim rukama, zahvaljujući vama, kapetane. Nadam se da ćete sutra još biti ovdje kako biste prisustvovali tom prizoru i vidjeli kako mi ovdje kažnjavamo vojne bjegunce. Dobit će još jednom što je zaslužio, razumijete vi mene, kapetane Killraine?

— Kako ne, majore — odbrusi Killraine.

Ustade od stola, a na licu mu se izražavahu odvratnost i srdžba. Izvadio je cigaru iz usta i pogledao najprije Hoppera, a potom Crossa.

— Kako ne, sve ja dobro razumijem. Gotovo da nisam povjerovao u Wallaceovu priču, ali sad ste sami potvrdili da je mladić govorio istinu. I razumijem i znam da ste obojica nesposobne starješine, pa vas upozoravam da ovdje više neće biti nikakvih razapinjavanja ni bičevanja, ni Wallacea ni ikoga drugoga, i da ću cijeli slučaj poslati nadležnima u Washington na daljnji postupak i zatražit ću da budete kažnjeni. — Za trenutak Hopper i Cross ostadoše osupnuti, skamenjeni, bez riječi. Killraine ih je netremice pozorno promatrao, a sav je drhtao od srdžbe. Tada se Hopper ustoboči u stolici, blijeđa lica na koje izbiše plavičaste mrlje, obješene donje vilice.

— Što vam je, kapetane? Zar ste poludjeli? — upita.

— Nije on nikakav kapetan, već običan civil koji misli da nas je zaskočio i ukliještio — vikne Cross, pa se onako golem suprotstavi Killraineu. — Niste vi baš tako bistri kako sebi umišljate, gospodine Killraine. Vaša riječ protiv naše ne...

— I svjedočenje Dicka Wallacea i svih drugih vojnika u tvrđavi i građana kad dođe ovamo glavni vojni inspektor — nasmiješi se Killraine, ali mu smiješak bijaše hladan.

— Pazite što govorite, to bi vas moglo skupo stajati! — siktao je Cross prijetećim glasom.

No, sada je i Hopper bio na nogama, podbuhla lica.

— Voljno, Cross! — zapovjedi on njišući se i pogleda u Killrainea.

— Mislim da nije razborito to što radite, što nam prijetite, gospodine Killraine, s obzirom na vašu sadašnju situaciju — počeo je Hopper trseći se da bude miran i da ostavi što zlokobniji dojam. — Opominjem vas da ste ovdje pod mojom sudbenom nadležnošću i da vas mogu baciti u vojni zatvor. Osim toga, vaše prijetnje mogu samo naškoditi zatvoreniku Wallaceu, za koga se vi tako živo zalažete.

— Drugim riječima, zatvorit ćete me i izbičevati kao i Wallacea — primijeti Killraine uz smiješak.

— Ja vas samo upozoravam da pazite što govorite i radite, gospodine Killraine.

— I ja vas upozoravam: ako se ne pridružim ljudima ranča »Bravo« prije nego što oni prijeđu Raton Pass, moj će ortak Gannon sa desetak svojih teksaških kauboja, a i šerif Wolfe iz grada Puebla, doći ovamo da vide što me je zadržalo tako dugo u vašoj tvrđavi.

— I onda će utvrditi da su vas Indijanci ubili... ili da ste se utopili u rijeci Platte dok ste se kupali — umetne hitro Cross.

— I to se može dogoditi, lako, kako vidim. No, u tom slučaju moja će sestra o svemu brzojavom obavijestiti našeg ujaka koji je slučajno zastupnik Connecticuta u Kongresu, a on će zahitijevati temeljitu istragu cijelog slučaja.

— Zar je senator Morton vaš ujak? — zine Hopper od čuda i razrogači oči.

— Brat moje majke. Nikad mu se još nisam obratio za uslugu, ali sada neću oklijevati.

— Čekajte, ne naglite! Svi smo se previše uzбудili, kapetane Killraine. Dajte da se sporazumimo i dogovorimo kao ljudi. Pustit ću Wallacea...

— Nastavite! — nukao ga je Killraine.

— I platit ću za njega otkupninu — reče Hopper poslije kratka kolebanja.

— O ne! Pustit ćete ga i osloboditi optužbe. Ali, ja ću platiti za njega otkupninu. Ne želim da vam za bilo što budem obavezan.

— Dobro. Sve ćemo obaviti još večeras kako biste vas dvojica mogli uhvatiti ponoćnu kočiju za Denver, ako želite.

— O da — odvrati mu Killraine.

— Znači, sporazumjeli smo se? — odahnu Hopper s olakšanjem.

— Ne baš potpuno. To još za mene nije dovoljno jamstvo da drugi vojnici u tvrđavi neće biti bičevani i izloženi zlostavljanjima kad se vama prohtije.

— Pa što još hoćete? Našu krv? — viknu u očaju Hopper.

— Ne, ne treba mi vaše krvi. Hoću vaše ostavke!

— Kapetane Killraine... — počeo Hopper, ali Cross ga gurne ramenom u stranu.

— Zavežite, majore! — zagrmli poručnik. — Vama je viski potamnio um, stoga svašta blebećete. Sada ja preuzi-

mam sve u svoje ruke! Killraine, prestanite se hvastati, jer meni je od tog vašeg hvalisanja već zlo. S vama se može samo na jedan način... — reče poručnik i podigne šake.

— Majore, jeste li sigurni da smo sami? — upita Killraine Hoppera.

— Da, ali...

— Dobro kad je tako — promrmlja Killraine.

Udari Crossa šakom u želudac, tako da se kao zvrk okrene oko sebe i sagne, a šaka mu poleti uprazno. Tada ga Killraine udari šakom preko nosa. Cross zauria u boli, a krv mu navre na nos. Killraine ga udari, ali sada po zubima i rasiječe mu donju usnicu. Cross se zavrne naznak, zatrese glavom, no pokuša ustati i nanovo nasrnuti na Killrainea.

Iako je bio viši i teži od Killrainea, bio je trom i nepokretan. Killraine je bio u izvrsnoj formi poslije gonidbe stada i života u prirodi pod vedrim nebom, pa kad se Cross bacio na njega, Killraine ga odbi udarcima u trbuh i prsa, te se Cross stropošta preko stola i tresne o pod. Kad se pridigao, Killraine ga još jednom udari šakom po zubima. Crossovi zubi cvoknuše, a glava mu se trgnu unatrag. Cross padne bez svijesti. Killraineova ruka sama od sebe poleti k revolveru. ali Hopper je stajao osupnut.

— Što je, majore? — gotovo zarezili Killraine, spreman za obranu.

— Zaboga, kapetane... — promuća major gledajući zaprepašteno u onesvištenog Crossa.

Poraz poručnika Crossa ubio je u Hopperu svaku želju za otporom i prkosom.

— Molim vas, nemojte, prestanite...

— Ako prihvaćate moje uvjete, majore.

— Da, da, prihvaćam — izusti Hopper, a bljedo mu se lice grčilo, te klonu na stolicu.

IX

— Slobodan, napokon slobodan! — povikao je Dick Wallace ushićeno po tko zna koji put dok se kočija približa-

vala Denveru. — Ne, još ne mogu vjerovati! Oh, kako li će se Jenny razveseliti! Kapetane, kunem vam se da ću vam se odužiti. Hoću, odužiti ću vam se, pa makar morao robovati cijeli život.

— Zapamti, ti meni ništa ne duguješ — odvрати Killraine, te pogleda kroz prozor kočije.

Čim se kočija zaustavila, Killraine i mladić siđoše, te se zaputiše u središte grada.

— Znaš li gdje bismo je mogli naći? — upita Killraine Wallacea dok su išli ulicom.

— Ne znam. Posljednje što mi je javila bilo je da pjeva i pleše u nekom varijeteu koji se zove »Auraria Jambo-ree«. Zapravo, tamo nastupaju golišave djevojke — reče postidičeno Wallace.

Unatoč prekrasnu vidiku, sa gorjem u daljini, Denver je ležao u nizini na ušću Cherry Creeka u Platte. Prvi kopači zlata podigli su Aurariju na zapadnoj obali Cherry Creeka, a drugi doseljenici podigoše Denver na suprotnoj obali. Poslije su obje naseobine prerasle u jedan grad. I kao u većini gradova na Zapadu, gostionice i saluni nalazili su se na svakom koraku. Iz njih se čula glazba i raspojasano hihotanje. Što su se više približavali Cherry Creeku, krčme su se doimale sve gore i gore.

Uskoro nadoše i »Aurariju Jambo-ree«. Pred vratima je neki čovjek lisičja lica, u jeftinu odijelu, dijelio pozivnice, a svaka je vrijedila jedno besplatno piće.

— Izvolite, samo uđite, gospodo! Pogledajte najpapreniju golišavu predstavu u Denveru. Djevojke, najljepše djevojke u Denveru, za vašu zabavu i zadovoljstvo. Sve će vam pokazati što vas zanima i nema takve koju nećete poželjeti! Vidjet ćete nenadmašivu Mamzel Jenny la Touche, koja je stigla ravno iz Pariza, iz Francuske, da vam pokaže sve što zna. Izvolite, gospodo, uđite, pozivnice dajte konobaru i on će vas poslužiti besplatno čašom viskija... Navali, narode!

— Jenny la Touche... kapetane Killraine, mislite li da... — upita Wallace ogledavajući trošnu zgradu.

— Ne znam. Pogledajmo — odvрати mu Killraine slegnuvši remenima.

Prostorija se doimala kao štagalj i već je bila puna ljudi u gruboj rudarskoj odjeći. Tek nekoliko gostiju bijaše odjeveno u gradska odijela.

— Ne vjerujem da Jenny nastupa u takvoj jazbini...

Ostatak riječi zagluši trubač.

— Dobro došli u »Aurariju Jambo-ree« da vidite naš prvorazredan umjetnički program, najpapreniji koji ste ikad vidjeli! A sada za vaše zadovoljstvo i užitak, izazovne djevojke naše družine i zvijezda naše predstave, međunarodna ljubimica okrunjenih glava, zanosna, božanstvena Mamzel Jenny la Touche!

Glazbenici zasviraše dražesnu polku pošto je najavljivač otrčao s pozornice. Killraine izbeči oči u četiri punačke i jedre djevojke u najoskudnijoj odjeći što ju je ikad vidio... golih nogu, čak bez trikova, poskakivale su i previjale se po pozornici. Namještena smiješka, nagnule su se nisko naprijed prema gledateljstvu da mu pokažu svoje grudi, a onda su obijesno poskočile i okrenule se. Wallaceu bi neugodno i nakašlja se. Killraine ga nije zbog toga osuđivao.

— Je li ona među njima?

— Nije, ali...

Njegove riječi zagluši jek trube i glazbenici zasviraše u brzom ritmu. Djevojke se poredaše u dnu pozornice, a onda nastupi i glavna ljepotica, šepireći se oholo plesnim korakom, mašući polucilindrom, a gosti zauraju od zanosu.

— Pa to je ona! Kapetane Killraine, to je ona! — zastenja Dick Wallace kad ugleda svoju sestru na pozornici.

Philip Killraine ga nije pravo ni čuo. Zagledao se u djevojku zanesen njezinim dražima.

Drsko, bez imalo treme ili sramežljivosti, došla je na sredinu pozornice, naklonila se, mahnula na pozdrav polucilindrom, zavrtjela štapom u drugoj ruci, bacila polucilindar u zrak i dočekala ga na vrh štapa, a potom stala bacati poljupce ushićenoj publici na sve strane. Glazbenici ponovo zasviraše u brzom ritmu, a Jenny, neprekidno bacajući cjelove, prošeta se još jed-

nom plesnim korakom po pozornici njišući izazovno kukovima i grudima.

Iako niska rasta, doimala se dugačkom, golih nogu i ruku. Bujne grudi htjele su iskočiti iz crnog grudnjaka, a na sebi je, osim grudnjaka, imala još samo vrlo kratku suknjicu. Noge joj bijahu obuvane u crne visoke započpane cipele s visokom petom. Oko vrata zavezala je svilen rupčić — i to je bilo sve.

Unatoč lijepo i skladno građenom tijelu, Killraineovu je pozornost ipak privuklo njezino lice. Imala je visoko čelo, velike, namazane, zelene oči, široko razmaknute jagodice, šiljastu bradicu, male žarko crvene i punačne usne ispod kratka i prćasta nosa, bujnu, sjajnu i dugu, valovitu kosu bakrenaste boje, koja joj je dopirala, sjajući se i vijoreći, gotovo do vitka i tanka struka. Plesala je, dizala noge, postavljala se izazovno, pokazujući svima svoje lijepo tijelo s očitim ushitom i zadovoljstvom, a potom je otpjevala dvije ganutljive pjesmice koje vole ljudi što provode dane daleko od svojih i svoga doma, promuklim dubokim glasom koji je podrhtavao od tuge i čežnje, a za njima dvije dvosmislene pučke pjesme, drskim grlenim glasom duboka alta koji je potresao dvoranu poput jeke trube. Killraineu nije išlo u glavu kako tako nježno tijelo može davati od sebe tako snažan i pun glas. Međutim, njoj je to uspijevalo i zato je bio očaran, uzbuđen duševno i tjelesno onim što je čuo i vidio, kao i svi ostali muškarci u dvorani. Sve ih je potčinila svojoj volji i svi postadoše kao pitome, izvježbane životinje.

A tada, za dvadesetak minuta, svemu bijaše kraj. I dok joj se znoj ljeskao na napudranu licu, Jenny Wallace nakloni se još jednom izazovno, baci naokolo poljupce kad se uspravila i otrči iza pozornice. Vraćala se desetak puta i klanjala, dok napokon pljeskanje ne prestade. Killraine je, nesvjesno, ustao i stao žustro pljeskati, oduševljen. Tad zamijeti da ga Dick promatra ispod oka, pa brže-bolje opet sjedne na stolicu.

Uto su djevojke sišle s pozornice, jer je počeo ples, i pomiješale se s gostima, ali Jenny nigdje ni traga.

— Idem je potražiti — reče Dick sramežljivo i začas nestade među svijetom.

Gledajući ga kako odlazi, Killraineu se sažali: momak bijaše nesposoban za vojnika, a sad je još vidio da mu je sestra posrnula djevojka.

Killraine odgurne odvratan viski, pozove konobara i naruči pivo. Djevojke su plesale s gostima. Kad je naručio drugu čašu piva, začu iza sebe poznat glas.

Killraine se trgnu, okrenu i ugleda iste one sive oči boje revolverskog zrna koje još nije bio zaboravio, pa izobličen nos, debele usne i razbarušenu i prijavu žutu kosu na glavi koščata tijela: Bud, najstariji sin Jethra Lawrencea.

— Zivjeli, Lawrence — pozdravi ga Killraine.

— Čekali smo vas onoga dana. Zašto niste došli? — odvrati grleni glas.

— Znadete i sami da smo stado prodali Conroyu.

— Šteta. Pogriješili ste.

— Nije mi prvi put — reče Killraine i pokuša se nasmiješiti.

— Ali još nije sve izgubljeno. Otac se, doduše, vratio kući u Raven's Camp, ali i ja se mogu s vama nagoditi u njegovo ime.

— Hvala, ali sada je prekasno.

— Ipak, ne zaboravite nas, da vas ne moramo podsjećati — reče Bud brišući dlanom usta.

Iako je bio pijan, nije bio raloboran.

— Ne, nećemo — obeća Killraine.

Bud se okrenu i ode gurajući se između plesača, a onda odjednom zgrabí jednu djevojku što je plesala s nekim sitnim momkom, privuče je k sebi i poče s njom plesati.

Killraine ustane zabuljivši se u djevojku. Sada je to bila sasvim druga osoba od one koju je maloprije vidio kako pleše i pjeva na pozornici.

Podigla je kosu, splela je u čvor i pokrila ga malim dražesnim klobukom koji je resilo pero. Na sebi je imala skromnu nabranu bluzicu i dugu suknju, a bila je ogrnuta širokim ogrtačem bez rukava. Lice joj više nije bilo namazano, usne i obrazi bijahu prirodno rumeni. Killraineu se učini da je

sada još ljepša i privlačljivija nego kad je bila namazana i golišava. Pogledala ga je dopadljivo svojim velikim čarobnim zelenim očima, kao da se bojala da bi o njoj mogao štogod loše pomisliti.

— Kapetane Killraine, moja sestra Jenny — predstavi je Dick Wallace glasom u kojem se miješao ponos s nelagodnošću.

— Gospođice Wallace — reče Killraine, podigne šešir i nakloni se.

— Drago mi je — prošapta gotovo sramežljivo Jenny i pruži mu malu, toplu i nježnu ruku.

Držeći je možda koji trenutak dulje nego što je trebalo, Killraine joj napokon pusti ruku i reče malo zbunjeno:

— Izvolite, sjednite k nama za stol.

— Radije ne bih. Mi moramo ozbiljno razgovarati, a ovo nije baš najprikladnije mjesto za ozbiljne razgovore. Stanujem u blizini zajedno s još jednom prijateljicom, a kako ona mora još noćas nastupati, ako vam je po volji, mogli bismo poći k meni. Bit ćemo sami a mogu vam prirediti i nešto za večeru i skuhati kavu.

Killraineu nije bilo ni na kraj pame-ti da odbije tako zamaman poziv.

— Vrlo rado, gospođice.

— Rekao sam ti da je pravi džentlmen — šapnu joj Dick dok su se probili prema izlazu iz dvorane.

— Zdravo, Jenny! — poviče iz gomile plesača Bud Lawrence i isprepriječi joj se na putu. — Kamo si pošla, mač-kice? Što li radiš s ovim gizdavcem? Zar nemaš večeras još jedan nastup?

— Žao mi je, Bud, srce. Sinoć sam imala nastup više i večeras sam slobodna. Dođi sutra, pa ćeš me opet vidjeti. Bacit ću ti poljubac s pozornice — reče Jenny dobacivši mu zavodnički pogled, iskliznu iz njegovih ruku i nestade na ulici.

— Prokleti klipan — reče ozbiljna lica, pa nastavi: — Ali, troši mnogo na piće, pa moram s njime biti ljubazna. Vi se s njime poznajete, gospodine Killraine?

— Samo iz viđenja — odvrati Killraine suho.

— To sam i mislila. To nije društvo za vas — reče.

Sasvim prirodno i neusiljeno uhvati ga ispod ruke i položi svoje prste na zapešće njegove ruke. Prije nego što je mogao išta reći, nastavila je grlenim glasom koji je prvi put čuo tek večeras:

— Dick mi je ispričao što ste sve učinili za njega. Što se tiče novca... ja ću vam ga vratiti. Doduše, večeras ću vam dati samo jedan dio koji sam dosad uštedjela, a ostatak ću vam poslije poslati, ali kažite mi kako da vam se odužim za sve drugo što se ne može naplatiti novcem?

— Ne tražim da mi se išta plati. Meni još jedino treba njegova suradnja i izjave pod zakletvom da bih mogao Crossa i Hoppera istjerati iz vojske — odgovori joj Killraine koji je sada bio svjestan njezine ruke na svojoj, njezinih bokova koji su ga dodirivali u hodu i njezina parfema koji ga je uzbuđivao.

— Dick je spreman za vas sve učiniti. U vama vidi nedostizhan uzor. Ushicen je s vama, a i ja sam, moram vam priznati... Evo nas, stigismo! — reče Jenny i pokaza mu rukom na brvnaru preko ulice.

Brvnara je bila mala, ali čvrsto građena. Kad je Jenny zapalila svjetiljku, Killraine osta osupnut čudnošću Jennyna stana. Očekivao je da će ugledati prostoriju punu pliša i satena, neku vrst razvratna brloga, a našao se u skromnoj i jednostavno namještenoj sobi, savršeno čistoj. Pokućstvo se sastojalo od dva kreveta, namještena i pokrila, a na jednom je sjedila krpena lutka. Na polici iznad peći bilo je nešto posuđa; u sredini sobe stol i nekoliko stolica.

— Dick, donesi drva i ugljena da zapalimo vatru, pa ću vam prirediti nešto za večeru. Sjednite, kapetane — ponudi ga Jenny dok je vadila iglu iz šešira i spremila ga na policu zastrtu zavjesom. Potom je odnekle donijela bocu i čašu. — Ja ne pijem — reče. — A nadam se da i Dick ne pije. No, moja drugarica voli popiti prije spavanja i nadam se da joj neće biti krivo ako i vas ponudim.

Natočila je u čašicu prije nego što je mogao prosvjedovati i odmah spremila bocu na njezino mjesto.

Pošto je srknuo viskija, Killraine, ne znajući što bi drugo rekao, izlazu:

— Lijepo vam je ovdje.

— Mnogo bolje od rupe u kojoj smo Dick i ja stanovali u Boweryju. Djevojke uglavnom stanuju na katu u Jamboreeju, ali to nije za mene i Frenchie. Mi smo pjevačice i umjetnice, znadete, obvezatne smo za našu plaću samo nastupati i ništa više, razumijete li što vam hoću kazati? — upita gotovo žestokim glasom gledajući ga pri tome ravno u oči.

— Da, da, naravno — odvratila lećnuvši se Killraine, iako je za njega sve to bilo jedno te isto.

— Onda dobro. Željela sam vam samo to naglasiti — reče zabacivši na potiljak pramen duge kose koji joj je pobjegao preko lica.

Onda se okrenu rumena od nelagodnosti i počeo im spremati večeru zvckajući posuđem.

— Ovdje ne možete naći junetine ni za suho zlato, ali ispeći ću vam šunku s jajima i malo krumpirića. Slažete li se?

— Gospođice Wallace, nemojte se zbog mene toliko truditi, molim vas.

— Što je to prema onome što ste vi učinili za mog brata. Tako sam sretna da bih vas mogla izljubiti od veselja, ali predosjećam da vi više volite da svoju zahvalnost izrazim na neki drugi način, da vas počastim večerom, na primjer.

Osjećajući kako mu je krv zavriješla, Killraine jedva izusti:

— O da, obožavam šunku s jajima.

— Vidi se da ste tek stigli u Colorado — dodala Jenny uz smijeh koji je navirao iz dubine njezina grla.

* * *

Sit, Killraine se nasloni u stolici i zamoli:

— Smijem li zapaliti?

— Zašto ne? Nitko me još nikad nije to pitao.

Phil se nasmije i zamijeti da se već dugo nije tako ugodno osjećao. Ali uz Jenny sve mu se činilo tako prirodno, lako. Čudno, ali njezina otvorenost i potpuno nepoznavanje lijepa vladanja počeo ga privlačiti. Ukusno jelo još je više tome pridonijelo. Izvadio je cigaru i ponudio jednu Dicku.

— Sestra bi me ubila da me vidi kako pušim — zahvali mu Dick. — Kapetane, koliko ste platili za moj otкуп iz vojske? — upita iznenada mladić.

— Nije važno.

— Jenny i ja moramo znati. Želimo vam vratiti novac.

— Ja imam svoje razloge zbog kojih sam to učinio. A ti znaš da sam zaradio mnogo novaca prodajom stoke u Pueblu. Ja sebi to sada mogu priuštiti. I molim vas, nemojte to više nikada spominjati.

— Dick ima pravo — upadne Jenny. — Morate nam reći. Mi vam moramo vratiti dug. Wallaceovi uvijek vraćaju svoje dugove.

Pošla je prema škrinji što je stajala uz podnožje kreveta. Izvadila je ključ iz njedara i otključala škrinju.

— Dosad još nisam uspjela uštedjeti cijeli iznos. Ni blizu onoliko koliko sam htjela. Imala bih mnogo više novaca da sam pristala da stanujem na katu u Jamboreeju... ali tako zarađen novac Dick bi mi bacio u lice. S druge strane, život je vrlo skup u Denveru, kapetane. Koliko me samo stoji ovaj stan u brvnari... Ali ipak mi je uspjelelo uštedjeti stotinu i dvadeset dolara za tri mjeseca, a do Nove godine poslat ću vam još toliko — reče iskreno Jenny položivši novac na stol pred Killrainea.

— Gospođice Wallace, molim vas, pa već sam vam objasnio... — počne Killraine i ustade od stola.

— Ne brini, seko. Ja ću sam vratiti što dugujem kapetanu. Otići ću s njime na jug i raditi na ranču »Bravo«, bilo što, dok mu ne vratim dug s kamatima — reče Dick i položi svoju ruku na sestrinu.

— Žao mi je, Dick. Mi nemamo posla za tebe — izlaga se Killraine.

— Nemate posla? — javi se Dick kao jeka i zatrepala očima. — Ta ja znam sve o vašoj družbi. Zar niste nedavno izgubili dva čovjeka? Kapetane, ja želim raditi na ranču »Bravo«.

— Ne, Dick. Mi smo stočari i cijeli smo dan u sedlu, a ti nisi baš dobar jahač. Zar nisi i sam priznao da se bojiš konja, a od toga je, uostalom, i potekla sva tvoja nevolja s Crossom i Hopperom.

— Mogao bih naučiti...

— Možda, ali ne smijemo riskirati.

— Kapetane, uzmite me, molim vas. Nije riječ samo o novcu koji vam dugujem, ima tu i nešto drugo što vam ne umijem rastumačiti. Loš sam jahač, istina, ali ne zaboravite da sam izvrstan strijelac. Nikad nisam promašio metu na vojnim vježbama. Bio sam bolji i od Crossa i od Hoppera i od Finlayja, zato su me i zamrzili. Dobro ću vam doći...

— Mi nastojimo da s Indijancima živimo u miru, a ne da s njima ratujemo. Jamačno, dobri su strijelci uvijek dobrodošli u svakoj družini, ali oni moraju biti i vrsni jahači. Hajde da se dogovorimo, Dick. Potraži me kad iduće godine dognamo novo stado u Pueblo, ako, naravno, naučiš dobro jahati.

— Ja... — počeo Dick, ali ga Jenny ušutka.

— Dosta, Dick. Kapetan ima pravo, a dug ću mu ja vratiti. Molim vas, kapetane, uzmite novac.

Killraine je pogleda i onda shvati da mu ne preostaje drugo nego uzeti novce.

— Hvala, gospodice Wallace, i smatrajte dug namirenim, molim vas.

Jenny Wallace se počela ponovo oblačiti za izlazak.

— Kapetane, pođimo u malu šetnju uz rijeku. A ti, Dick, pripazi na vatru da se ne ugasi dok se mi vratimo, pa ću vam onda skuhati kavu. Pođimo, kapetane — reče na kraju i ponudi mu da je primi ispod ruke, dok je Dick rastuženo gledao za njima.

Iznad njihovih glava šušalo je lišće u krošnjama pod zvjezdanim nebom. U daljini se naziralo tamno gorje, a rijeka Sotuh Platte šumjela je u blizini kad su Killraine i Jenny Wallace sjeli na panj uz obalu.

Killraine je bio ispunjen najnježnijim čuvstvima. Činilo mu se da je između tisuću ključeva odabrao baš onaj pravi koji će otključati vrata u njegov budući život. No počeo se kolebati, jer je znao da jedna takva žena nije vrijedna njegovih čuvstava, a nisu se još dobro ni upoznali.

Zar doista? Ipak, ona nije bila jedna od onih običnih, nalickanih djevojaka. Dok su šetali i pričali, osjetio je pravu dubinu njezine duše. Sve je već znao o njoj i tužnu priču obitelji Wallace.

Jenny je bilo četrnaest godina kad je Dicku bilo devet. U to vrijeme ostali su bez roditelja koji bijahu podrijetlom iz Škotske. Četrnaestogodišnje prostitutke nisu rijetkost u New Yorku, ali ona je izabrala drugi, dulji put, da bi mogla postaviti Dicka na noge i učiniti ga čestitim čovjekom.

Killraineu se učini da još ni jedna žena nije s njime tako iskreno razgovarala, pa se uskoro počeo oslovljavati imenima.

— Reci mi, Jenny, zar ti doista voliš posao plesačice i pjevačice, dok te promatraju oči onih pokvarenjaka? — upita Killraine Jenny kad je završila svoju priču kako je dospjela na pozornicu Jamboreeja u Denveru.

— Nisu oni pokvarenjaci, Phile. Oni su jadnici, strašno osamljeni, stoga sam sretna što ih mogu razvedriti. A tako mogu i najbrže zaraditi novac da ti vratim dug.

— Oh, prestani već jednom o tom dugu. Novac nije čovjeku najvažniji u životu. Novac me uopće ne zanima! — gotovo poviče.

Ali čim je to izgovorio, zamijetio je da se Jenny ukočila i znao je da je izlanuo nešto što nije smio. I prije nego što se snašao i pokušao joj rastumačiti što je htio reći, Jenny gnjevno progovori:

— Dobro, gospodine Killraine. Ako želite da vam na taj način vratim dug, onda... dobro... slažem se.

— Jenny, zaboga, ta nisi valjda...

Okrenula se na drugu stranu da joj ne vidi lice i udaljila se nekoliko koraka.

— Čim Dick zaspi, poći ćemo u Jamboree. Uredit ću s vlasnikom da nam iznajmi jednu sobu na katu, kapetane Killraine.

Potrčao je za njom, primio je za ruku, privukao k sebi.

— Ali, gospodice Wallace, krivo ste me razumjeli.

Bio je ljutit što je mogla pomisliti tako nešto i uplašen da će je izgubiti

sada kad mu je postala tako draga i važna. Upravo joj se počeo duboko diviti, njoj, njezinoj ljepoti, njezinoj odvažnosti, odanosti bratu, žrtvovanju za njega. Zavolio je njezin izgled, njezin dubok glas i uvjerio se da ona, unatoč njezinu pozivu, ipak nije posrnula djevojka. A sada je njezina nagla ponuda razorila u njemu sve iluzije.

— Ja nisam jedan od onih vaših osamljenih rudara i ne treba me razveseljavati na takav način. Hvala na ponudi, ali je odbijam. Sutra rano ujutro polazim na put. Siguran sam da ćete se bolje zabaviti s nekom od vaših redovitih mušterija!

Jenny se trгла. Podigla je glavu. Čak na mjesecini vidjelo se da je blijeda kao krpa. Oči joj bijahu razrogačene, zaprepastene. Jedno vrijeme usne su joj samo podrhtavale, a onda istrgnu svoju ruku iz njegove.

— Redovitih mušterija? Kako to mislite, gospodine...

— Što drugo da mislim? Zar mi se niste sami ponudili?

— Ustuknula je korak, a lice joj se zgrči.

— Da, ponudila sam sebe, jer sam mislila da je to ono što vi želite.

— Ali ja to ne želim. Za koga vi mene držite?

— A tako, nisam dosta dobra za gospodina — reče Jenny i ugrize se za usnu. — Gadam vam se, a? Nisam vas dostojna, je li? A i zašto biste za taj novac spavali sa mnom kad u Denveru možete kupiti ljubav bilo koje djevojke za ciglih petnaest dolara?

— Gospodice Wallace, oprostite, ali vi ne razumijete... — počeo on mucati i pođe prema njoj, no ona ustuknu.

— Ne dirajte me! — zasikće Jenny ljutito.

— Jenny, ja...

— Umuknite. Zatvorite ta vaša usta i poslušajte što ću vam reći! Ni vi ni itko drugi u Denveru ne može me dobiti ni za jednu noć, ni za kakve pare! Dosad sam u životu spavala samo s jednim čovjekom, a to sam učinila zato da bih dobila ovaj posao i pomogla bratu. No, kako ste za nas mnogo učinili, ja vas nisam mogla odbiti. Iz zahvalnosti bila sam pripravna žrtvo-

vati i svoje tijelo. Ali vi ste preglupi da biste mogli cijeniti ono što sam vam ponudila. Mislila sam... ah, sad više i nije važno što sam mislila... No, upamtite, kad idući put dođete u Denver, ja ću imati novac koji vam još dugujem, a vas se ne tiče kako ću do njega doći...

— Jenny... — izlanu on, prestrašivši se posljedica svoje pogreške.

Odjednom je poželio da je zagrlj, utješi, da joj sve potanko objasni, jer mu se to učinilo važnim. Kad je zakoraknuo prema njoj, ona zamahnu rukom i ogrebe ga noktima po obrazu. Osjetio je bol i hitro se povukao.

— Jenny Wallace će platiti svoj dug, ali samo u novcu — reče i grčevito zajeca.

— Jenny, zaboga...

— Idite, Philippe Killraine! — reče ona i potrča niz ulicu.

Još je neko vrijeme stajao u sjeni krošnji, dok mu se krv cijedila niz obraz. Onda prokune. Svega mu je bilo dosta: sebe, Denvera, Dicka, svega. Otišao je po svoje stvari, kupio konja u gradskoj konjušnici i odjahao je iz Denvera prema jugu.

X

Sedam dupkom natovarenih kola vuklo se kroz prolaz u klancu. Killraine zaustavi konja uz rub kanjona uživajući u prekrasnu krajoliku, veseo što se vraća kući da se može posvetiti radu na ranču »Bravo«.

U četiri naporna dana jahanja i osamljenosti neprekidno su ga salijetale misli o djevojci koju je vidio na pozornici u Jamboreeju i svaki se put nesvjesno uhvatio za izgreben obraz.

Pojahao je u galopu niz kanjon i uz teretna kola, a Henry mu potrča u susret.

— Phile! — poviče raširivši ruke. — Bogme si brzo stigao. Nadao sam ti se tek sutra.

— Henry, gdje su drugi? Gdje ti je pratnja? — upita zaprepasteno Killraine.

— Na žalost, svi su nas ostavili, osim trojice.

— Kako to?

— Uхватиła ih je zlatna groznica — i s novcem što su ga zaradili žele se brzo obogatiti. Pokušao sam ih odvratiti, ali sa mnom ostadoše samo Bledsoe, Ryan i Webb Peters.

— Nadam se da nisi ponio sa sobom mnogo novaca.

— Ostavio sam u banci u Pueblu šezdeset posto tvoje zarade, deset posto Eliasove i Looshove, a ostalo nosim sa sobom, sve u svemu sto tisuća u gotovini.

— Henri, kako si mogao biti tako lakomislen!

— Phile! — poviče Henry uvrijeđeno.

— Oprosti, ali upozorio sam te još u Pueblu. Izlažemo se nepotrebno opasnosti. Sada smo mamac za svaku razbojničku družinu u ovim krajevima.

— Sad je gotovo, ali moramo dobro otvoriti oči, jer sada na nas vrebaju sa svih strana.

Idućeg jutra Killraine je izjahao u izviđanje ravajući se prema gorju Spanish Peaks u daljini.

— Phile, ako nas netko i napadne, bolje bi bilo da si uz nas i uz kola s novcima, nego što se neprekidno vučaraš naokolo — primijeti jednom zajedljivo Gannon.

No, Killraine je svejedno nastavio svoja izviđanja. I dok je idućeg dana provjeravao sve zaklone iza ždrijela klanca, začu neki sumnjiv zvuk iz doline. Bilo je to rzanje konja.

Brzo skoči sa sedla, dok mu je srce uzbuđeno zakucalo, te se skloni u zaklon.

Onda ih ugleda. Pojavili su se iza okuke. Bijahu samo dvojica, kako je i pretpostavljao. Išli su za njegovim tra-bom.

Čim ga je i drugi jahač pretekao, Killraine iskoči iz zaklona i poviče oštro:

— Hej!

Obojica se slediše.

Trenutak iznenađenja bio mu je dovoljan. Čim je prvi podigao pušku, Killraine opali i pogodi ga. Drugi hitac uslijedio je brzo i drugi jahač ispu-

sti karabinku. Onda se brzo okrenu prema prvom jahaču. Njegov se konj propeo, a jahač se zapleo o stremen, pa mu je tijelo visjelo i vuklo se po zemlji, krvavih prsiju, žarko crvenih. Killraine pođe do drugog jahača. Bio je mrtav, a konj mu je pobjegao putem kojim je i došao.

Sve se odigralo tako brzo da je, pošto je opalio posljednji hitac, ostao jedan trenutak osupnut. Brzo uzjaha i požuri niz padinu kanjona, jer je u daljini čuo pucnjavu koja je dolazila iz smjera gdje je bio niz tovarnih kola.

Srce mu se sledi kad je shvatio što se događa.

Evelyn! Henry! Srdžba i čemer pomiješase se u njemu dok je galopirao prema kolima zaboravivši na oprez i opasnost. Pustili su ga da prođe ravno kroz zasjedu i za njim poslali dvojicu da ga ubiju. A onda su napali kola. Sve je već bilo tiho i mirno i jedino se čuo topot njegova konja.

Oblaci prašine i dima uzdizali su se iznad kola kad je Killraine do njih stigao, ali nije naišao ni na jednog razbojnika. Već su bili daleko. Najprije je ugledao Irenu Gannon. Klečala je na zemlji uz muža u lokvi krvi. Skočio je s konja i potrčao do mjesta gdje je ležao Henry, raširenih ruku, a jedna mu je noga bila ukliještena pod mrtvim konjem.

— Irena! — poviče Killraine preplašeno i kleknu uz nju.

— Phile! Pomozite mi, molim vas. Mislim da je još živ — zavapi očajno Irena podigavši oči.

Killraine pogleda u ranu na bedru iz koje je još šikljala krv. Kad je podigao pogled, ugleda Evelyn i Jacksona kako trče k njemu. Laknulo mu je. Evelyn je živa i zdrava, a i Gannonovo je srce još kucalo, što je sada bilo najvažnije.

— Da, živ je! — reče Killraine.

Kleknuo je i izvukao nož. Odrezao krvavu nogavicu i ranu stisnuo rupcem.

— Ne brinite. Henry je žilav i otporan čovjek. Brzo će se oporaviti i ozdraviti — reče Killraine, pa se obrati Evelyn i Jacksonu: — No, zašto se niste mogli braniti — upita grubo.

— Sve se odigralo u tren oka, a uz to bili su premoćni. Pripucali su najprije odozgo iz zaklona — reče Jackson pokazujući rukom na padinu klanca.

— Jackson ti je rekao istinu. No, ako tražiš krivca, ja sam za sve kriva. Ja sam im otkrila gdje je zlato i novac. Bili smo poraženi, a ja sam mislila da ljudski životi vrijede više od svega zlata na svijetu. Svi su bili zakrabuljeni. Vidjeli smo im samo oči, iako mi se njihov vođa učinio poznat. Mislim da sam već negdje vidjela te oči — reče Evelyn.

Killraine izvadi metak iz opasača i pokaza ga Evelyn.

— Ove boje? — upita.

— Da, baš kao i to olovo.

— A što je rekao?

— Nije bio baš razgovorljiv. Uperio je revolver u mene i rekao: »Novce ili život!« Ne, nije govorio teksaškim naglaskom. To je sve čega se sjećam.

— Rekao je još: »Vrijeme je novat, požurimo!« — upadne Jackson u razgovor.

Killraine se tada sjeti starog Jethra Lawrencea koji mu je u nadmetanju dobacio: »Čuo sam da je vrijeme novac...«

— Phile! — pozva ga Irena.

— Molim?

— Henry se osvijestio. Želio bih s tobom razgovarati.

— Phile, jesu li nas opljačkali? Reci mi, reci istinu, molim te!

— Henry, to sada više nije važno. Ja imam još dosta novaca u banci i uskoro ćemo iz Teksasa doznati novo stado.

— Ja sam sve upropastio. Bio sam tvrdoglav.

— Nemoj se uzrujavati. Zaboravi na to!

— Svi ste vi mojom krivnjom ostali bez svoga novca, Ellias, Cahloon, djelomično i ti... Upozorio si me da to ne činim, ali te nisam htio poslušati. Pratio sam se važan, moćan. Općinilo me zlato...

— Sada nemoj više na to misliti. Bilo pa prošlo. Sada moraš samo da se što prije oporaviš.

— Ako preživim, Phile, uvijek ću se držati tvojih savjeta — reče i pruži

mu ruku.

Killraine je prihvati i ponovo se osjetiti punopravnim članom ranča »Bravo« i prisnim prijateljem Henryja Gannona. Svi nesporazumi, sve nesuglasice, sve to bijaše u trenu zaboravljeno, izbrisano:

Kad je ustao, Irena pođe s njim nekoliko koraka.

— Phile, kako mu je? — upita ona zabrinuto.

— Sve će biti dobro, Irena. Nije tako lako ubiti jednoga Henryja Gannona.

Kad je došao do kola, prišla mu je Evelyn.

— Phile, što ćemo sada? — upitala ga je sestra.

— Seko, žao mi je, ali morat ćeš opet odgoditi svoj susret s mužem. Morat ćeš ostati ovdje koji dan dok se Henry ne oporavi. Tada valja poći u Trinidad. Kola možemo ostaviti i ovdje nekoliko tjedana, a za to vrijeme ja moram obaviti neki hitan posao.

— Kakav posao sada odjednom?

— Čim vas smjestim na sigurno mjesto u Trinidadu, ja se vraćam u Pueblo. Potražiti ću neke naše ljude koji su tamo ostali i zamoliti da mi pomognu naći razbojнике. Zamolit ću i šerifa Wolfea i Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti za pomoć, jer mislim da znam tko nam je opljačkao novac. Ne, neću im dati mira dok ih ne uhvatim i osvetit ću im se da će prokleti dan kada su prvi put čuli za ranč »Bravo«.

XI

Parsons, zastupnik banke »Wells Fargo«, bio je i predsjednik Odbora za održavanje javnog reda i sigurnosti u Pueblu. Sjedio je za stolom u prostori iznad banke, a sa svake ga strane okruživahu još tri druga člana odbora: među njima Wolfe i Conroy, nakupac stoke. Phillip Killraine stajao im je sučelice neprekidno je prebacivao težinu tijela s jedne noge na drugu.

— Vaš mi se odgovor čini kukavičkim — reče Killraine pošto je čuo njihovu odluku.

— Ali i jedini koji vam možemo dati — na to će Parsons slegnuvši ramenima.

— Jamačno vam je jasno da bi nas takvo gledište moglo ponukati da ova-
mo ne dognamo naše iduće stado —
nato će Killraine gladeći tanke brčice.

— Phile, svima nam je do dobrih
odnosa s rančom »Bravo«, ali stavite
se u našu situaciju — upadne Conroy.

— Da ste novac pohranili u nekoj
banci u Pueblu, mi bismo za nj bili
odgovorni, ali čim ste odlučili da ga
ponesete sa sobom natrag u Teksas,
preuzeli ste sami odgovornost za njego-
vu sigurnost. Istina, opljačkali su vas,
ali ne ovdje u Pueblu, čak na mjestu
koje je bliže Trinidadu nego našem
gradu. I budimo iskreni, poslovni smo
ljudi, ako vi ne dognate novo stado,
goveda će dognati netko drugi. Vi ste
svima pokazali da je to izvedivo, ali
tko vam kaže da za to imate monopol
nad trgovinom stoke u našem gradu?
Do jeseni Colorado će biti pretrpan
stokom iz Teksasa. Više nećemo ovisi-
ti o govedima s ranča »Bravo«.

— To vam neće uspjeti! Ovo je naše
tržište! — odbrusi Killraine.

— Uostalom, vidjet ćemo... — pomir-
ljivo će Conroy.

— Kapetane — reče Wolfe, a u glasu
mu se osjeti dostojanstvenost vlasti —
ne zaboravite da vi nemate nikakva
dokaza da vas je opljačkao Jethro
Lawrence. Ne tvrdim da nije, ali gdje
su vam dokazi. Potom, čak da ih i
imate, taj je slučaj izvan ovlasti ovo-
ga odbora. I na kraju, i sami znadete
da je Raven's Camp utvrđen i da se u
nj ne može doći. Trebalo bi barem sto-
tinjak ljudi za opsadu, a vjerojatno bi
barem polovica izginula.

Killraine ga pogleda i po izrazu nje-
gova lica zaključio da više nema smisla
da se s njima nateže. Ne, nije im ništa
zamjerao, ni Wolfeu, ni Conroyu.

— Pokušat ću s našim ljudima s ran-
ča »Bravo« koji su ostali u Pueblu —
reče zamišljeno Killraine.

— Nema više nikoga. Svi su već oti-
šli — odgovori mu šerif Wolfe.

— Doista?

— Ja vrlo dobra poznam svoj grad —
reče Wolfe kratko.

— Zahvaljujem vam na pažnji. Opro-
stite što sam vam oduzeo vaše dragoc-
jeno vrijeme. Do viđenja! — pozdravi
ih Killraine i osjeti se poraženim.

Za dva sata je ustanovio da je Wol-
fe govorio istinu. Više nije našao niko-
ga s ranča »Bravo« u gradu. Svi su
već odavno napustili Pueblo.

K tome, utvrdio je da u gradu ima
mnogo revolveraša koje je mogao u-
najmiti za plaćenike. No, iako je imao
dosta novaca, ipak je odustao od te
namjere, jer je znao da oni nikad ne
bi žrtvovali svoje živote za ranč »Bra-
vo«, a poslije, ako bi im čak uspjelo
da se domognu novca od stada, napali
bi ga, ubili i podijelili novac među
sobom. I dok je tako premišljao, sjede-
ći u predvorju hotela uz kavu, pozdra-
vi ga poznati glas: — Gle! Kapetan,
Killraine!

Killraine se trgnuo. Pred njim je
bilo mršavo i prištavo lice Dicka Wal-
lacea.

— Do vraga! Što radiš tu, pobogu?
Zašto nisu uz svoju sestru?

— Jenny nije više u Denveru. Otišla
je s Lawrenceovim u Raven's Camp.
Prihvatila je njihovu ponudu da tamo
nastupa.

Killraineu se učini da se cijeli svijet
zavrteo oko njega.

— S kim?

— S Budom Lawrenceom. Pokušao
sam je odvratiti, ali je sve bilo uza-
lud. Sasvim se izmijenila u posljednje
vrijeme. Zapravo, otkad ste vi otišli iz
Denvera. Postala je malodušna, strve-
na. Kao da joj je sve svejedno.

— Kapetane, povedite me sa sobom
na ranč »Bravo«. Ne ide mi se za
njom u Raven's Camp.

— Ni govora! — odreže odlučno Kill-
raine.

Pogled na toga mladića podsjećao
ga je da se Jenny, dražesna djevojka,
spetljala s Budom, prostačinom odvrat-
na izgleda. Osjeti mučninu od ljubo-
more.

— Molim vas, kapetane, povedite me
sa sobom. Radit ću sve što zapovjeda-
te. A već sam vam rekao da sam odli-
čan strijelac — zavapi Wallace.

— Slušaj i utuvi to sebi već jednom
u glavu: za tebe nema mjesta na ran-

ču »Bravo«! Uz to, dosta mi vas je! I prestani me salijetati, jer bi mogao požaliti, razumiješ li! Gubi se da te moje oči nikad više ne vide. Makni mi se s puta, ostavi me na miru i ne zanovijetaj mi više svojim problemima.

Dick se trgnu kao da ga je Killraine udario po licu, postao je blijed kao na smrti. I prije nego što je snašao, Killraine ustane, baci kovani novac na stol za svoju kavu, te ode bez riječi pozdrava, a Dick Wallace ostade buljiti u vrećicu s novcem na stolu.

U Killraineu je sve kipjelo od bijesa i ljubomore dok se spuštao niz ulicu. Tako, dakle? Sada Lawrenceovi imaju njegov novac i Jenny Wallace! Zacijelo likuju, dok je on ostao sam i nemoćan, A ne, ne vraća se on u Tek-sas poražen!

Zaputio se ravno u šerifov ured.

— Odlazim u Raven's Camp — bijahu mu prve riječi koje je uputio šerifu. — Ako se ne vratim za dva tjedna, molim vas, Wolfe, pošaljite glasnika u Trinidad da odnese tamo ovu poruku i da je uruči Henryju Gannonu: »Nastavite putovanje kući. Ja odlazim na jug. Vratit ću se kad ih sve pobijem, vjerojatno iduće godine«. — reče i pruži šerifu pedeset dolara za glasnika.

— Killraine! — uzvikne zaprepašteno šerif.

— Što se čudite? Hoćete li vi možda mjesto mene poći u Raven's Camp? — upita ga Killraine.

— Pa, ne možete sami, čovječe...

— Meni prepustite što ću i kako ću. Hvala i do viđenja, šerife! — reče i lupi vratima na odlasku.

* * *

— Zar doista? — Premišljao je dok se noću spremao da prenoći u dolini rijeke Arkansasa i dok je zaogrnut gunjem buljio u oganj, a pred očima mu se ukazala Jenny Wallace. — Šteta što tako lijepa djevojka vodi takav život i na kraju završava s Lawrenceovima.

Proganjalo ga je sjećanje na večer provedenu uz Jenny na obali rijeke. Nešto snažno i nevidljivo povezalno ih je tada zajedno. Je li mu ona ponudila sebe samo stoga da produži taj čarobni trenutak? A što mu je drugo i mogla ponuditi osim sebe. Njezino je tijelo za nju bilo njezino jedino bo-

gatstvo, nešto najvrednije što je posjedovala. Kao je mogao biti takav glupan, pa odbiti najveće blago koje mu je ona mogla ponuditi. Što je poslije toga i mogla učiniti, nego poći s Budom Lawrenceom?

Mora je zaboraviti, izbrisati iz svoga sjećanja.

Raven's Camp ga je neodoljivo privlačio.

Napokon se zamota u gunj i usnu. Probudio se u ranu zoru. Kako je zora počela rudjeti, znao je da više neće moći zaspiti, pa ustade, smota gunjeve i natovari ih na konja s opremom te pođe dalje niz rijeku.

Putem je sreo nekoliko kopača zlata i predstavio se kao kupac zemljišta za uknjižbu, te od njih izmamio što su znali o Raven's Campu.

— Samo tratite vrijeme, čovječe. Ako odista želite svoj novac uložiti u nešto korisno, otidite u Fair Play ili Tarrywall. Čak ako i naidete na neki bolji komad zemlje, Jethro Lawrence će vam ga oduzeti — reče jedan od njih te mu počeo štapom crtati zemljovid u prašini.

Nacrtao je krug oko grada sa četiri ravne crte kako zrače iz gornje polovice kruga.

— Tu su najvažniji kopovi... četiri suha korita u guduri, najbogatija nalazišta i većina uknjiženih vlasništava. Ali ne zaboravite, onamo ništa ne može ući, a da Lawrenceovi ne uzmu svoj dio. I ni jedna kola natovarena rudačom ne mogu odatle izaći prije nego što je rudača izdrobljena u njihovoj drobljari i tek pošto pokupe s nje vrhnje. Čak ako i kupite zemljište, neće vam ostati ni polovica onoga što ste iskopali.

— Kakvo odvratno nasilje! Zar to ljudi tamo gore trpe? — začuđeno će Killraine.

Kopač, Templeton po imenu, kiselo se nasmiješio.

— A što mogu? Svaki put kad netko pokuša nešto prigovoriti Jethro sakupi svoj Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti i začas nesretnik visi na velikom drvetu dolje uz potok. To se često događa. A Lawrenceovi nisu samo velika i brojna obitelj. Sukobite li se s jednim, svi skoče na vas kao kopci, a ima ih bar pedesetak.

— Kad je tako, ja ću ga nastojati zaobići — reče Killraine.

Odjahao je u Cannon City koji je ležao na ušću rijeke Arkansas u veličanstveni Gorge Royal, ždrijelo u kojem se voda pjenila i sukljala do pola milje uvis, pa je izbio na cestu što vodi na sjever prema Southu i Fair Playu.

Prolaz kojim je prolazila cesta doimao se gotovo kao podzemni prokop. Ili kao ulaz u stupicu. Uspinjući se strmo, cesta, zapravo jedva izbojak uklesan u živu stijenu, gubila se iza oštre okuke. Nadesno se uzdizala litica stijene, visoka i glatka, a s druge strane spuštala se sve do brzaca potoka.

Ostavite svaku nadu vi koji ulazite, pomisli. Jednom kad prođe ždrijelom i skrene za okuku, više neće doći lako natrag. Svaki nesprenjaković može ga zaskočiti kad god se sjeti. Za trenutak gotovo izgubi hrabrost i odlučnost. A onda se sjeti Gannona, Eliasa, Irene, Evelyn, Loosha. Svi sada ovise o njemu.

Pošto je projahao još jedno pola milje, postalo mu je jasno zašto se ni jedan Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti, nije usudio napasti Raven's Camp. Deset dobrih strijelaca uz rub ždrijela postrijeljalo bi četumomaka bez ikakvih gubitaka. Bijaše to prirodno utvrđenje, strmoglavu uspon.

Sporo odmičući, stalno je pomno motrio na rubove ždrijela, iako su ga mogli, da su htjeli, već davno ubiti jednim hicem. Tad mu, pri kraju poslijepodneva, uz huk brzaca koji se već bio privikao, uši uhvatiše jedan šum, potpuno nepoznat. Ostavši u sedlu, Phil nagne glavu da bolje čuje, pitajući se nije mu visinski zrak ošteti sluh, pa mu sad tuče u ušima. Hump! Hump! Hump! — neprekidno je ritmička tutnjava udarala kao da tuče divovsko srce tog velebnog gorja negdje dolje u dolini, pod zemljom. Kako se udaranje nastavilo bez prekida, namršti se, a onda mu odjednom sinu: to je zacijelo udaranje drobljare Jethra Lawrencea, koja drobi rudaču.

Stigao je u Raven's Camp.

Nastavio je vrlo oprezno jahati, oče-kujući svaki čas da će ga netko zasko-

čiti, jer je znao da budno prate svaki njegov korak. Ali ništa se takvo nije dogodilo. Počeo je pretpostavljati da će ga pustiti u grad bez pitanja.

I nije se prevario.

Tada prijelaz dosegnu najvišu točku. Killraine prijeđe bilo i ugleda pod sobom grad, dolje u dolini.

Grad je ležao u okrugloj dolini: hrpa raznovrsnih kuća, dašcara od sirovih neobojenih dasaka i oguljenih klada, zidanih zgrada od kamena. Podijeljen u dva dijela rječicom koja je tekla kroz njegovo središte, s ulicama koje su ga sjekle sa svake strane obale, grad je bio poprilično velik. Iznad grada, poput prijava pokrivača, vukao se oblak dima koji su izbacivala dva visoka dimnjaka što se uzdizahu iz krova duge i visoke zgrade u predgrađu na drugom kraju grada. Zgrada je bila okružena manjim zdanjima, a oko njih bijahu složena kola za prijevoz rudače i naslagane hrpe drva za pogon velikih kotlova, pa je Killraine znao da je to drobljara. Šume na padinama bijahu posječene za vatru pod kotlovima, padine ogoljene, ružne. Iza drobljare, tamo gdje se dolina sužavala, manje cestice i putovi uspinjali su se uz brdo i nestajale među brdima i hrbtima grebena iza kojih su ležale daleke gudure s vododerinama i nalazištima zlata. S'ove uzvisine grad je ležao pod njim kao na dlanu i Killraine upamti sva obilježja doline prije nego što se počeo spuštati niz strmu i vijugavu cestu.

XII

Ravno u lavovske ralje, dakle! Nitko ga nije zaustavio i pitao kamo ide i uskoro se spustio u nizinu do obale rijeke.

Poslovno središte grada bilo je na sjevernoj obali rijeke; kako se spuštala večer, sve je vrvjelo od svijeta. Svaka druga zgrada bijaše krčma ili igraonica, a ljudi su izlazili ili ulazili kao mravi. Tu i tamo stajala bi naslonjena o zid poneka skupina besposličara. Većina se, međutim, doimala poput

običnih rudara, kopača ili ispirača zlata. Zamijetio je da su bili nenaoružani, a među njima motali su se visoki, žilavi momci s revolverima o boku. Killraine je znao da su to članovi obitelji Lawrence: Jethrovi sinovi, nećaci, unuci ili možda braća. Zamijetio je također da im se ljudi sklanjaju s puta i da se čak besposličari razilaze čim im se jedan od Lawrenceovih približi. Ponašaju se kao stražari među zatvorenicima. Strah je lebdio u zraku i osjećala se prikrivena ogorčenost. No ipak, teško da se išta u tom gradu moglo dogoditi, a da začas o tome ne bi bio obaviješten Lawrenceov Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti.

Izazivao je pozornost kuda je god prolazio — svojom odjećom i konjaničkim šeširom, naročito među Lawrenceovima. Zaustavio je jednoga koji je prelazio ulicu i uljudno ga upitao:

— Oprostite, molim vas, možete li mi kazati gdje bih mogao naći Jethra Lawrencea?

— U njegovu uredu u drobljari.

— Zahvaljujem.

Kad je stigao u blizinu drobljare, buka postade zaglušna.

LAWRENCE I SINOVI, UPRAVA POGONA — pisalo je na vratima.

Privezao je konja uz još tri koja su tamo stajala, namjestio revolver o boku da mu bude nadohvat ruci ako zatreba, uzeo pušku pod ruku te pošao prema teškim drvenim vratima okovanim željezom. Prije nego što je dospio da ih otvori, na njima se stvori Jethro Lawrence.

— Koga ja to vidim! Dobro došli u Raven's Camp, gospodine Killraine! Očekivali smo vas. Izvolite, uđite!

U prostoriju u koju je ušao čekala su ga još tri najmlađa sina Jethra Lawrencea gledajući ga svojim sivooolovnim očima poput kobaca, a ruke su im bile na revolverima.

— Sigurno se sjećate mojih najmlađih sinova. Rance, Jimmy, Sonny, vi se sjećate gospodina Killraine s ranca »Bravo«, zar ne? Hajde, lijepo ga pozdravite — reče Jethro uz smiješak.

Momci nešto promrmljaše.

— Kako rekoh, očekivali smo vas.

— Kako to da ste me očekivali?

— Pa znao sam da ćete se predomisliti i doći mi ponuditi svoje stado. Nećete valjda baciti toliki novac kroz prozor, pa iako mi se niste javili u Denveru, još se možemo nagoditi. A znali smo da dolazite, jer nam je to javila naša straža, a ja sam im zapovijedio da vas ne diraju. Nisam želio da vas ogorče kad dolazite poslovno. Izvolite u moju radnu sobu — reče na kraju i pokaza mu rukom na vrata susjedne sobe.

— Hvala — reče Killraine.

— Momci, molim vas, pričekajte nas ovdje i nemojte se udaljavati. Pozvat ću vas ako zatreba.

Prostorija bijaše nevelika, u njoj bijahu samo stol, dvije stolice i svetiljka na stropu, jer ne bijaše prozora. Na jednom zidu stajala su teška željezna vrata. Kad su sjeli za stol, Lawrence izvadi iz stola bocu viskija i dvije čaše.

— Kušajte, najbolji viski koji novac može kupiti. Mi gorštaci iz West Virginije znamo cijeniti dobro piće.

Viski je doista izvrstan, pomisli Killraine.

— Kleveću nas samo zato što smo nešto stekli. A radimo kao konji. Ima nas oko šezdesetak u obitelji, snažnih i vrijednih gorštaka — reče važno, ali kako je Killraine šutio, nastavi: — Gnjavim vas obiteljskim problemima, zar ne? Prijedimo radije na dogovor o prodaji stoke.

— Nemam ja nikakve stoke. Prodao sam je Conroyu. No, razbojnici su nas napali na povratku kući i opljačkali.

— Sramota! Što li se sve ne događa! A znadete li tko je to mogao učiniti?

— Mislim da znam — reče Killraine, ali pomisli kako valja biti na oprezu i živ se izvući iz Raven's Campa da bi se mogao vratiti sa svojim ljudima po novac.

— A što mislite tko bi to mogao biti?

— Mislim da je »vrijeme novac« — odvrati Killraine i pomisli kako ovaj razgovor sliči na igru pokera.

— Hoćete reći da smo to mi učinili.

— Da. I želim da mi vratite taj novac, Jethro.

— To je ozbiljna optužba i zacijelo imate neoborive dokaze, pretpostavljam.

— Da. Stoga sam i došao k vama da vam dam priliku da nam vratite novac... inače ćete snositi posljedice...

— Posljedice? — nacri se Jethro Lawrence.

— Gannon je živ. Vratit ću se s njime i s mojim drugovima i uzet ćemo na silu što je naše ako nam novac sada ne vratite.

— Priznajem, iznenadili ste me svojom otvorenošću, ali vi nam prijetite, Killraine, zar ne?

— Ne! Ja vam samo obećavam.

— Dopadate mi se, Killraine. Čovjeku je dosadno ovdje s ovim mlakonjama. No, vi zacijelo znadete da vas mogu zgnječiti kao gnjidu ako zaželim — reče Jethro sa smijehom i ustane od stola.

— A vi znadete da će moji ljudi doći i objesiti vas ako to učinite.

— To ćemo tek vidjeti, ali kad vas više ne bude. No, nemojte se plašiti. Neću vas zgnječiti kao gnjidu. Želio bih vam samo nešto pokazati.

Sada je i Killraine ustao. Jethro Lawrence izvuče iz džepa svežanj ključeva i otključa teška željezna vrata. Kad ih je otvorio, Killraine zinu i razgorači oči od čuda. Pred njim se otvorio trezor u živoj stijeni. Jedna platnena vreća do druge, pune zlatne prašine, nizale su se na policama, a hrpe zelenkastih dolarskih novčanica i zlatne poluge ležale su poslagane po podu.

— Pregledajte dobro, Killraine, sve police. Nađete li svoj novac, uzmite ga.

— Mi ne stavljamo žig na naš novac.

— A zašto ne stavljate? — odvrati Lawrence i zalupi vratima pred nosom Killraineu, te se sav izmijenio i postade tvrd kao stijena. — Sada mi je svega dosta! Vidio si jedan dio mojih novaca, a sad ću te povesti da ti pokazem ostalo. I što si se uplašio. Neću ja tebi ništa, ako se pristojno vladaš. Pođimo!

Drobljara bijaše predvorje pakla.

Dugačka stotinjak metara, pedesetak široka, otvorena s oba kraja, a uz zidove šest divovskih željeznih batova drobilo je rudaču podižući se i spu-

štajući na bregovitim osovinama i udarajući svojim željeznim glavama po rudači na nakovanjskoj ravni tolikom snagom, kako reče Lawrence, da su mogli zgnječiti kamenitu gromadu kao da je jabuka. Uz drugi zid bijahu strojevi koji su ih pokretali. Golemi kotlovi koji su gutali gorivo da bi ih mogli opskrbiti energijom. Kraj njih su radili ložači i tehničari.

Rudača se dovozila kolicima do središnje gusjenice kraj koje su radnici radili do pasa goli, a njihova se tijela ljeskahu u svjetlosti zublji obješenih o zid. Istovarivali su rudaču na nakovanjske ravni pod snažne batove koji su mrvili u prašinu. Zdrobljenu prašinu ponovo su natovarivali u kolica. Buka, brektanje strojeva, udaranje batova — sve to bijaše zaglušnije od topovske paljbe. A tu su ljudi morali raditi cijeli dan.

— Pogledajte, Killraine, te batove kako snažno udaraju. od vremena do vremena zahvate i kojeg radnika. Tada od njega baš ništa ne ostane. Rade naporno za nisku nadnicu, pa ako ih stroj zahvati, nitko za njima ne žali.

Killrainea prođe jeza pri pomisli na strašnu smrt pod batovima.

Uzdahnuo je s olakšanjem punim plućima čim su izašli na svježiji zrak. Lawrence ga je poveo uz zgrade u dvorištu.

— Ovdje se ispire zdrobljena rudača koja dolazi niz korita za ispiranje zlata. Voda u mlazu u njih nadire iz žlijeba te odnosi laganiju kamenu prašinu dok zlato, teški metal, pada i tone na dno.

Iz susjedne nešto manje zgrade širio se teški zadah kemikalija.

— Ovo je pogon za amalgamaciju — nastavi Jethro Lawrence. — Tu prerađujemo zlato koje je pomiješano s drugim rudama, bakrom i sličnima. Još nam nedostaje kemikalija za obradu, toliko zlata imamo, ali uskoro ćemo i taj problem riješiti.

Pokazao je rukom preko rijeke.

— Tamo su barake u kojima stanuju ljudi. Sve ih dobro pretražimo pri izlasku iz drobljare. Nađemo li nešto, s njima je svršeno.

— Otpustite ih? — upita Killraine.

— Tako nešto — reče Lawrence i naceri se.

Poveo ga je malo podalje od drobljare, gdje je buka bila podnošljivija. Prstom mu pokaza na hrpu kuća na padini iznad njih:

— Tamo mi, Lawrenceovi, stanujemo. Zacijelo ste zamijetili da je to savršeno mjesto za stražarnice s kojih možemo nadzirati drobljaru i cijeli kraj zajedno s prijelazom. Nitko ne može doći, ali ne može ni izaći iz Raven's Campa da je to ne znam. Jasno, neću vam otkriti gdje su stražarnice. Dobro su skrivene.

— Strahujete zar ne?

— Ne. Ali, zapamtite, ja nisam budala kao neki ljudi iz Teksasa koji ne znaju čuvati svoj novac.

Kad su se vratili u Lawrenceov ured, Jethro ponovo napuni čaše.

— E; pa, sad ste sve vidjeli, što vrijedi vidjeti. Znam da ste došli u izviđenje, stoga sam vam sve pokazao. Odmorite se do sutra u podne, nitko vas neće uznemiravati, a onda put pod noge i natrag u nizine, razumijete? Jer, ne želim da se ovdje dosađujete. Ovo nije mjesto za otmjene ljude kakvi ste vi, pa se stoga sutra u podne lijepo vratite u Pueblo i kažite svima, i vašim prijateljima s ranča »Bravo«, da ću svakoga tko se usudi poći na Jethra Lawrencea zaklati kao janje. No, kad idućeg proljeća dognate novo stado, sada valjda znadete kome ćete ga prodati. I sutra prije nego što krenete natrag, u devet ujutro, dođite kod mosta gdje je ono staro stablo jasi-ke da vidite kako umiru oni koji se usude dići ruku na Jethra Lawrencea. Dođite, cijeli će grad biti tamo na okupu. Oh, da, gotovo sam zaboravio. Svi su vaši računi u gradu plaćeni: za konje, za vaš smještaj, hranu, piće, pa i zaželite neku od djevojaka... doduše, nisu to neke osobite ljepotice, ali ako ste željni ljubavi, izaberite sebi jednu dolje u salunu. Sve je za vas besplatno do sutra u podne. A sada zbogom! Uzmite pušku i pristojno se ponašajte. Ne zaboravite, čekam vas sutra točno u devet kod mosta! — završi Lawrence.

— Hvala za piće — reče Killraine i ustane.

Na izlasku iz zgrade uzme pušku sa stalka i provjeri da mu je nisu ispraznili. Lawrenceova su tri sina još bila tamo i promatrala su ga smrknutih lica. Kimnuo im je u znak pozdrava i pošao u grad da vidi ono što mu stari Jethro Lawrence nije pokazao.

Iz svih je saluna triještala glazba. Odjednom, prolazeći mimo otvorenih vrata velike brvnare, stade ako ukopan. Čuo je svirku glasovira i poznat grleni ženski glas kako pjeva.

Pogleda oglas pri ulazu: MISS JENNY LA TOUCHE U SVOM RITMU. ZA VAS RAVNO IZ NEW YORKA I DENOVERA VEČERAS I SVAKU VEČER!

— K vragu — izusti šaptom uz dubok uzdah.

Možda će je, ako je još jednom vidi, zaboraviti zauvijek. Kolebao se trenutak, a onda uđe.

Mjesto je bilo odvratno, a publika bijaše još gora. Dvorana je bila dupkom puna. Mnogo je ljudi stajalo naslonjeno na zidove. Zastao mu je dah od uzbuđenja. Njezina je odjeća bila još oskudija nego na pozornici u Pueblu, njezine kretnje još nepristojnije. Nesvjesno se uhvatio za obraz pun ožiljaka od njezinih noktiju.

Glasovir zagrmi i najavi kraj. Svi su poskakali sa stolica, vriskali, zviždali. Srce mu se zgrči, koža naježi. Jenny je gledala ravno u njega. Buljio je u nju skamenjen. Onda se ona nakloni, baci svima pregršt poljubaca i otrča s pozornice.

Upravo je želio naručiti još jedan viski kadli se Jenny stvori uz njega. Privuče stolicu i sjedne za njegov stol.

— Što tražite ovdje? Zar ne znadete što su vam učinili?

— A vi, gospođice, znadete?

— Bud mi se pohvalio — reče i ugrize se za usnu.

— Bud?

— Slušajte, došla sam ovamo s njime, pa što? Što se to vas tiče? Uostalom, nadam se da vam je Dick vratio novac koji smo vam dugovali. Sad smo poravnani! I gubite se odavde što prije, gospodine Killraine! Za vas je sve izgubljeno... Molim vas, idite prije nego...

Glas joj je podrhtavao.

— Ne brinite, odlazim sutra u podne. Dotle mi jamče sigurnost.

— Tko? Jethro? Phile, otidite odmah, ne čekajte jutro, molim vas...

Uto sjena padne na njihov stol, a snažna ruka pogradi Jenny za rame i okrenu k sebi.

— Ti večeras imaš još jedan nastup — reče grubo Bud.

— Nemoj, Bude, molim te, pričekaj... Lice joj je bilo blijedo.

— Zaveži! I što ti imaš šaputati s ovim? — odvrati joj Bud istisnu joj rame, tako da Jenny zastenja od boli.

— Lawrence, ostavite je na miru! — reče mirno Killraine i ustade, a stolica iza njega tresnu o pod.

— Nemoj, Phile, ne miješaj se, molim te! — zaklinjala ga je Jenny.

— Ti si onaj vrli revolveraš koji mi je ustrijelio Rossa i Poseya kad sam ih poslao za tobom prije nego što sam vam digao novce! — zaškilji Bud Lawrence.

— Znači, priznaješ? — upita Killraine.

— Ništa ja tebi nisam dužan priznati u Raven's Campu. A što ti to šapućeš s mojom djevojkom, a?

— Ja nisam tvoja! Pusti me, Bude — odrešito će Jenny.

— Ti si moja i ničija drugo. I to je moj salun. Dobio sam ga od oca. A ti, mjesto da radiš, oćijukaš s ovim strancem. Pa onda...

Povukao je revolver. Killraine je samo to čekao. Bio je brži. Budova se košulja za tren natopila krvlju. I još dok je padao, Killraine ponovo opali, ovaj put Budu u trbuh. Pod se zatresao, a svjetiljke na stropu zanjihale od njegova pada. Ležao je raširenih ruku i nogu, mrtav.

— Da se nitko nije pomaknuo — zaprijeti Killraine onima koji se skupiše oko njega.

— Phile, čuvaj se! — kriknu Jenny. Okrenuo se, ali prekasno. Okomili su se na njega sa svih strana i počeli ga udarati kundacima revolvera. Revolver mu ispade iz ruke. Sagnu se i pokuša ga podignuti, ali netko ga udari po glavi i on izgubi svijest.

Sve ga je užasno boljelo. Potom je pokušao otvoriti oči. Svuda oko njega

mrak. Prestrašio se da ga udarac u sljepoočnicu nije možda oslijepio.

— Do vraga! — promormlja srdito pruživši ruku i mrak ne bi li što napipao.

— Polako, prijatelju. Dobro li su te sredili — začu glas iz mraka.

— Tko si ti? Gdje sam?

— Sada si u staroj barutani, a pravi ćeš pakao okusiti za koju uru, kad nas objese — u glasu se osjećala uslijenala.

— Objese... — ponovi smeteno Killraine, a kad je htio obrisati lice, vidio je da su mu ruke svezane.

— Ne tuguj, prijatelju. Ti si makar uspio. Smaknuo si jednog Lawrencea, što meni nije uspjelo. Htio sam ubiti staroga, ali sam bio loše sreće i promašio ga.

— A tko si ti?

— George Satterwhite. Htio sam ubiti staroga Jethra.

— Zašto?

— Brata mi je bacio pod batove u drobljari.

— Što?

— Fred i ja imali smo svoje nalazište zlata gore u Cross Long Gulchu, najbolje od svih. Dovožili smo rudaču u Lawrenceovu drobljaru. Stari nas je na očigled potkradao... I Fredu je jednog dana pao mrak na oči... A jedan mi je radnik poslije odao da ga je stari Jethro za osvetu gurnuo pod batove...

Killraine mu ispriopovijedi sve o staru, o pljački novca, o ranču »Bravo« i, naravno, o Jenny.

— Eh, prijatelju, to bi bila prava žena za tebe. Vele da je izludila Buda.

— Kako?

— Bud je mislio da će biti njegova kad je jednom dovede ovamo, ali je ona o tome, čini se, imala drukčije mišljenje. Rekla mu je da je plaćena samo za plesanje i pjevanje... i nije mu uspjelo da od nje dobije ono što je najviše želio.

— Misliš da Jenny nije htjela s njim spavati?

— Tako kolaju priče. Sirotica, sad će se stari Jethro i na njoj iskaliti. Smislit će nešto da je ponize, ako ne stari, onda će njegovi sinovi htjeti da je...

oh, imam ja i drugih briga. Ne znam više ni koji je sat, je li dan ili noć.

Killraine ga više nije slušao. U njemu je sada bješnjela mržnja na Lawrenceove. Sada je istom cijenio Jenny-nu opomenu da odmah otiđe iz Raven's Campa. Što sve nije zbog njega riskirala: mučenje, poniženje, možda čak smrt...

Od gnjeva počeo trgati konopce na rukama.

— Smiri se, prijatelju. Sve ti je uzalud — reče Satterwhite.

Načulište uši. Okretao se ključ u bravi.

Vrata se otvoriše i jarka svjetlost zaslijepi Killrainea. Pred njim se stvoriše Jethro i njegova tri sina. Stari ga udari čizmom u rebra, još prije nego što je dospio ustati.

— Izlazite? Ubio si mi najstarijeg sina. Trebalo je da te zgnječim u drobljari i uživam u tvojim mukama, ali objesit ću te da svi vide kako završavaju gadovi koji dignu ruku na jednog Lawrencea. Vodite ga, momci!

— Obojica na konje! — zapovjedi Jethro.

Pratili su ih Lawrenceovi sinovi s drugim stražarima. Kad pođoše, Jethro dojah do Killrainea.

— Valjalo bi da uz tebe objesim i onu bludnicu.

— Lawrence, ne možete objesiti tu ženu. Ona je nevina — usprotivio se Killraine.

— Kako nevina, a s tobom je očiju-kala na očigled Budu? Opirala se i branila te kad su te moji ljudi uhvatili. Ja bih je objesio da me momci nisu zamolili je prepustim njima. Neka! Umišljala je sebe da je Bud preprost za nju. Sada neće biti tako ohola i bahata. Najprije će gledati kako lešinari trgaju njezinog dragana, a onda će uživati s momcima koji će nastojati da je razvedre...

Killraine klonu. Svlada ga crni očaj, najcrnji u njegovu životu.

* * *

Grad je bio pust. Svi su se skupili uz rijeku, prisiljeni da gledaju osvetu Lawrenceovih. Odjednom se Killraine uspravi u sedlu. Podno drveta sunčeva je svjetlost blistala na njezinoj bakrenastoj kosi. Jenny!

Još je bila u odjeći plesačice. Ruke su joj savili na leđa, držali je zarobljenicom. Kad ugledala Phila, htjela je koraknuti, potrčati mu u susret. No, čuvale su je žene iz Lawrenceove obitelji, koje su joj zavidjele na ljepoti i dražima. Jedno joj je oko bilo natučeno, modro, a obraz otečen, s velikom modricom.

U Killraineu zakipi gnjev.

— Ne ubijete li me danas, budite sigurni da ću vam se za ovo krvavo osvetiti, vama i vašim sinovima, Jethro!

Jethro Lawrence mu pljune ravno u lice.

Ljudi su promatrali Killrainea ravnodušna lica.

— Phile! Phile! — poviče Jenny kad su konji stali.

— Zaveži, kučko! — vikne jedna od Lawrenceovih žena, te je udari preko usta, a druga povuče za kosu.

— Oprosti, Jenny, oprosti! Ja sam za sve kriv! — poviče joj Killraine, a debela Lawrenceova ruka udari ga preko lica.

— Zaveži, pseto! — drekne na njega, a onda se okrenu ljudima.

— Čujte i počujte, Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti grada Raven's Campa osudio je ovu dvojicu razbojnika na smrt vješanjem zbog nedjela koje su počinili u našem gradu. Sada ćete vidjeti kako umiru neprijatelji Lawrenceovih — reče i okrene se svojim sinovima. — Rance, konopac!

— Odmah oče! — odgovori Rance i pođe s omčom prema Killraineu.

No, tog trena lice mu se sablasno zgrči, a oči razgoračiše. Ispustio je konopac iz ruke i stropoštao se sa sedla krvave košulje.

Tada odjeknu i drugi hitac. Sonny Lawrence, najmlađi Jethrov sin, okrene konja i podigne pušku.

— Rance, sinko, ubiše te! — poviče očajno Jethro kad odjeknu i treći hitac.

— Satterwhite, bježimo! — vikne Killraine čim se snašao što se događa.

Zabode ostruge u slabine konja i ovaj poleti u galopu. Ljudi su se od straha u trenu razbježali.

Konj je grabio, a Killraine se grčevito držao zavezanim rukama za jabuku sedla da ne padne. Za njim je strelovi-

to jurio Satterwhite. Okrene se da vidi što se događa pod drvetom.

Neznani je strijelac sijao paniku i strah. Svi su se razbježali u najbliže zaklone. Neki su pokušali pucati za njima, ali sve ih je pokosila tanad strijelca s brda.

Ubrzo su se već žurno uspinjali uz obronak. Satterwhite je sada bio vodičem. Ispred njih uzdizalo se sljeme hrpta. Čim su ga prešli bili su u sigurnom zaklonu.

— Prijatelju, pa mi smo slobodni i živi! — reče Satterwhite te dohvati uzde Killraineova konja i doda ih Philu.

Fotom su jedan drugome razvezali konopce na rukama.

— Ja ću voditi. Ja poznajem ovaj kraj kao svoj džep. Moramo zametnuti trag, da nas više nikad neće naći — reče Satterwhite vrlo uzbuđen.

Pucnjava je utihnula. Kad se spustiše nizbrdicom niz drugu stranu hrpta, ugledaše još jednog jahača kako im se približava. Killraine prepozna mršavo i prištavo lice.

— Zaboga, kapetane Killraine, zama-
lo vas ne objesiše — reče Dick Wal-
lace umjesto pozdrava.

XIII

Osupnut pojavom Wallacea, Killraine nije imao vremena da mu postavlja pitanja. Pošto ga je upoznao sa Satterwhiteom, nastavili su bježati u sve gušću šumu, a Satterwhite ih je vodio tjerajući već umorne konje, dok se napokon nije zaustavio. Tada pitanja navriješe iz Killrainea kao bujica.

— Otjerali ste me od sebe kao psa — počeo mu odgovarati Wallace — a niste čak ni uzeli novac koji smo vam dugovali. Mrzio sam vas tog trena.

— Ali ja sam te vidio kako odlaziš iz Puebla — primijeti Killraine.

— Da, ali sam se i vratio. Htio sam da se objasnimo, ali vas više nisam našao. Wolfe mi je rekao da ste pošli u Raven's Camp. Tada se više nisam ljutio na vas. Uplašio sam se da ćete

nastradati. Za novac koji niste htjeli uzeti kupio sam opremu: revolver, pušku, streljivo, gunjeve i nešto hrane, te pošao za vama i Jenny. Kad sam prešao bilo, vidio sam da se u gradu nešto neobično zbiva. Približio sam se mostu i legao u zaklon. Tada sam shvatio da vas žele objesiti. Naciljao sam i zapucao. Srećom nisam promašio.

— Promašio? Boljeg strijelca još nisam upoznao — doda Satterwhite.

— Bogme si imao sreću. Jethro je zacijelo povukao sve stražare da gledaju vješanje, tako si prešao neprimijećen preko bila i prijelaza u dolinu.

— A što je sa Jenny? — upita Wallace.

Killraine mu tada ispriča sve što se dogodilo i kako je morao ubiti Buda da je zaštititi. No, tada ga spopadne smrtni strah, što će s njom učiniti Lawrenceovi sinovi sada pošto su oni pobjegli i Wallace ubio Rancea.

— Ja moram održati obećanje koje sam dao starom Jethru. Moram mu se osvetiti prije nego što odem iz Colorada — reče Killraine.

— Ti ili ja, to je sada svējedno — primijeti Satterwhite, te ih opomene: — Pođimo, potjera tek što nije stigla.

Prenoćili su pod stijenom koja bijaše toliko visoka da se Killraine pod njom osjetio kao patuljak.

— Sada valja odlučiti što nam je činiti — reče Killraine preuzevši zapovjedništvo.

Tada se obrati Satterwhiteu:

— Što ti misliš? Hoće li se Jethro usuditi ubiti Jenny?

— Ne, neće je ubiti. On bi to i učinio da Jenny nije vrlo omiljena u Raven's Campu. U gradu ima malo žena i to bi izazvalo neugodne posljedice. Ali, budući da ih ja dobro poznajem, oni će je skršiti, ubiti moralno, razumijete li? Kad jednom prođe kroz njihove ruke, od nje neće mnogo ostati.

— Nikada je neće skršiti! Ne poznajete vi Jenny — gotovo poviče Wallace.

— Smiri se, Dick. Važno je da je ne ubiju, sve je drugo sporedno — reče Killraine vrlo uzbuđen.

— Satterwhite, što ti misliš? — upita napokon. — Možemo li očekivati neku pomoć od ostalih rudara?

— Moj brat Fred i ja radili smo najprije kao mehaničari u drobljari. Poslije smo kupili najbogatije nalazište u Cross Long Gulchu. Stoga ja i pozna-jem kopače u ovim krajevima. Svi su preplašeni. Ne, neće se dići na Lawrenceceve. Čim nas ugledaju, prijavit će nas starom Jethru.

— A kad bi stari bio mrtav? — upita Killraine.

— Tada bi sve bilo drukčije — odvrati Satterwhite.

Killraine kimnu. Znači, valja prvo ubiti staroga.

— Valjalo bi ga uhvatiti, zarobiti, držati kao taoca dok nam ne izruči Jenny, a onda ga ubiti. Rudari i kopači zlata tada bi udarili na Lawrencea s leđa, a možda bi se digli i građani u Ravens's Campu i pridružili nam se.

— Nije loše, ali kako da to izvedemo? — upita Satterwhite.

— Moramo nešto smisliti — odvrati Killraine.

Odluči se za iznenadni napad: u tami, zbrka i strah, prepast. Ali kako izvući Jethra iz kuće?

— Drobljara! — reče Satterwhite.

— Što? — upita Killraine.

— Drobljara je srce njegova poduzeća. Valja se samo dovući do grada u mraku, proći mimo stražara i dići drobljaru u zrak... To će ga zacijelo istjerati iz kuće. Kad dignemo u zrak drobljaru, nastat će metež i zbrka, bezglava panika.

— To nije moguće bez baruta. Trebalo bi nam barem oko stotinu kilograma baruta. A i kako da postavimo mine u drobljaru kad je čuvaju stražari?

— Sve kad bi nam to i uspjelo, nemamo baruta — primijeti Satterwhite.

— Da ga uzmemo od rudara? — predloži Killraine.

— Ne smijemo ni u koga imati povjerenja. Inače, zamisao nije loša — složi se Satterwhite.

— Odmorite se. Možda će vam sutra pasti na pamet nešto bolje — predloži Wallace kome se spavalo.

Killraine kimnu. Plan je bio dobar i znao je da bolji ne mogu smisliti. Ali bez baruta ništa nije vrijedilo. Možda

mu sutra ujutro sine neka bolja misao.

Dick je imao nešto gunjeva i zamotali su se sva trojica zajedno da otjeraju studen.

Što od hladnoće kojoj je djelomično bio izložen, što od bolova koje je osjećao u cijelom tijelu od batina koje su mu dali Lawrenceovi, Killraine nije mogao usnuti. Mislio je na Jenny. Što se sada s njom zbiva? I nju su ispretukili. Još gore, Lawrenceovi će je sinoviti... Tjerao je tu pomisao od sebe, ali uzalud. A sve je tako ispalo zbog njega, njegovom pogreškom. Bila je tako hrabra, tako dostojanstvena... a on proklete nemoćan da joj pomogne.

Mučen tim mislima, okretao se, drhtao od studeni, sve dok napokon nije zadrijemao prezajući se svakog časa iza sna.

Odjednom osjeti kako ga drma gruba ruka. Otvorio je oči, sjeo, te nagoniski pograbbio revolver koji mu je dao Dick Wallace.

— Što je? — upita.

Zora još nije bila zarudjela.

— Killraine — čuo je Satterwhiteov glas kako ga zove u mraku. — Razmišljao sam. Imam zamisao. Znam kako ćemo razoriti drobljaru i bez zrna baruta.

Phil se u trenu razbudio. Izvukao se iz gunjeva i bacio drva na vatru. Oganj se rasplamsao.

— Hajde, pričaj, da čujem — reče nestrpljivo Killraine.

XIV

Tri dana poslije toga, noću, u zaklonu guste šume, tri čovjeka su sjahala. Noć je bila tamna, bez mjesečine. Moglo je biti oko dva sata poslije ponoći. Uvijek iste nelagodnosti mučile su Killrainea prije borbe: suha usta, hladni znojni dlanovi. No bio je spreman za okršaj. Osim toga, znao je da može imati puno povjerenje u Satterwhiteovu odvažnost.

— Slušajte, kapetane — šaptom će Dick Wallace. — Ja bih radije pošao s vama, molim vas.

— Ne — odvrati Killraine strogo. — Ti moraš oštati ovdje i čuvati konje, a kad se budemo vraćali, štititi nas pucnjavom iz puške.

— Ali, do vraga, zaboravljate da je moja sestra dolje u...

— Ništa ja ne zaboravljam, a ti ćeš raditi onako kako ti se zapovjedi, jer ljudi s ranča »Bravo« slušaju zapovijedi vlasnika bez pogovora.

— Kako? — upita šaptom Wallace poslije kraće stanke, pošto se snašao.

To je iznenađenje Killraine čuvao za ovaj presudni trenutak, da mladiću ulije snagu i hrabrost.

— Naravno, što se čudiš. Ti si već tri dana na platnom spisku radnika ranča »Bravo«, naime, ako prihvatiš ponuđen posao i zaboraviš što sam zgriješio i prije te nisam uzeo k nama.

— Prihvaćam li... posao? Vi zgriješili...

— Teksašani kažu da se na mucu poznaju junci. Ti si se istakao i sada računamo s tobom. Zar misliš da bismo ti inače ostavili pušku? Onda, da čujem što si odlučio?

— Zaboga, kapetane, kakvo pitanje. Da, prihvaćam! — ote se Wallaceu povišenim glasom.

— Tiše! — zareži Satterwhite.

— Oprosite. Dobro, kapetane, učinit ću kako kažete — prošapta Wallace.

— Onda je sve u redu. Mi sada polazimo. Čim čuješ kako drobljara leti u zrak, zauzmi položaj i spremi se da nas štitiš vatrom na povratku. Dobro pazi da slučajno ne pogodiš koga od nas.

— Ne bojte se. Pazit ću.

— Sretno, Dick!

— Sretno, kapetane — ponovi tiho Dick Wallace drhtavim glasom.

Satterwhite se provlačio kroz šumu spretno i nečujno kao duh. Killraine ga je slijedio u stopu. Tako je počeo posljednji čin ove predstave, pomisli Potanko na razradili plan u posljednje dva dana.

Satterwhite je smatrao da ovdje nema stražara. One noći dok su dugo raspravljali o napadu na drobljaru, i dok je Dick mirno spavao, rekao mu je Sat-

terwhite: »Slušaj, dugo sam vrebao Jethra da ga ustrijelim, pa tako znam njihov način stražarenja. Noću postavim stražu samo na krajevima doline. Nadziru prijelaz u ždrijelu i cestu što vodi u gudure s nalazištima zlata; čuvaju naselje gdje stanuju Lawrenceovi i — što će nam zadati najviše glavo-bolje — drobljaru.

Hrbat se izbočio iznad njih, tamnija crta na tamnom nebu. Odjednom se Killraine sledi: gore se nešto micalo. Zgrabio je Satterwhitea za ruku i hitro se baciše na zemlju potrbuške.

Uto bljesnu plamen: šibica. Budala, pomisli Killraine, to će ga stajati glave. Dobro je zapamtio stražarev položaj. Sjedio je na kamenu okrenut prema uvali u kojoj su ležali i mirno pušio cigaru.

Valjalo je čekati dok je popušio, a možda i dulje. Killraine tiho prokune, ali ni on ni Satterwhite nisu se pomaknuli ni milimetra.

Užarena se točka vrha cigare podigla i pomaknula s mjesta: stražar je ustao i pošao niz sljeme. Killraine skoči hitro na noge i duboko sagnut potrča nekih petnaestak metara, tiho kao sjena, pažljivo, da ništa ne šušne. Odjednom se žar cigare okrene prema njemu; on odmah čučnu. Kad se žar zavrtio u krugu i pošao natrag. Killraine pođe za njim.

Popeo se na sljeme. Stražar je bio nekih dvadesetak metara udaljen okrenut leđima. Sada je valjalo potrčati. Killraine skoči kao pantera, s nožem u ruci.

Stražar je čuo šum. Okrenuo se. Vidio je samo tamnu sjenu kad je Killraine skočio na njega. Cigara mu ispadne iz usta kad je htio kriknuti. Podigne pušku.

No, sve je bilo prekasno.

Stražar je bio naoružan mornaričkim koltom i puškom spensericom, a u džepu je nosio dugi nož.

— Uzmi taj nož i bježimo odavde! — reče Satterwhite.

Sada su se s koltom i puškom osjećali mnogo sigurniji i moćniji. Prebacili su se preko sljemena i spustili niz padinu, stali i čučnuli.

Dolje pod njima bio je Raven's Camp u potpunom mraku, samo tu i tamo u gradu treptala je pokoja osam-

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

ljena svjetiljka. Sve se zatvaralo u jedan sat poslije ponoći, na izričitu zapovijed Jethra Lawrencea, jer je ujutro valjalo rano ustati i poći na rad.

Nadesno je bilo stambeno naselje u kojem stanovahu Lawrenceovi. Bijaše također u mraku, a ravno ispod njih crniji od mraka, razabirao se obris drobljare. Dimnjaci su se gubili u mraku, ni dima nisu vidjeli, pa se Killraine uplaši da su vatre pod kotlovima pogašene.

— Vrijeme je da podemo. Prišuljat ćemo se bilo mimo ispiračnice bilo iza niza kola s rudačom.

— Iza kola — reče Killraine.

Jedva ih je vidio u mraku, onako složene u redove pri zapadnom ulazu u drobljaru.

Sve je bilo mirno. Killraine je odredio dva sata ujutro kao vrijeme najpogodnije za napad, jer je računao da u to vrijeme svi spavaju najtvrdim snom i trebat će im najviše vremena da se razbude.

Ispod njih se pružala cesta, a s one strane ceste drobljara, stovarište drva, zgrade s postrojenjima i niz kola s rudačom.

— Štiti me — šapnu Killraine.

Satterwhite pretrči cestu poslije Killrainea. Sada im je trebalo pretrčati još desetak metara do kola, savršenog zaklona koji će ih štiti gotovo sve do ulaza u drobljaru. Killraine se već spremio da pretrči čistinu kad li ga Satterwhite primi za ruku i pokaže mu stražara s puškom u krilu na gornjem sjedištu kola koja bijahu prva u redu i najbliža drobljari. Ovaj nije glup, pomisli Killraine. Udobno se smjestio na mjestu s kojega ima dobar pregled na cijelo dvorište.

Samo kako ga odande skinuti?

Tada mu Satterwhite ponovo dotakne ruku i pokaže ovelik kamen kojih je bilo posvuda oko kola. Onda baci kamen. Kamen poleti u luku i udari u drven bok kola. Očito, stražar nije ništa čuo, vjerojatno od šuma vodenih brzaca u rijeci, jer se nije ni pomaknuo. I drugi je kamen promašio, a kad se Satterwhite sagnuo da dohvati i treći, Killraine ga uhvati za ruku.

— Ne — prošapta.

Dag je svoju pušku Satterwhiteu da je pridrži, a on se prikrao kolima. Jethro je zanemario nadzor nad noćnim stražarima, što se u vojsci nikad ne bi dogodilo.

Očito, ovi su ljudi stražarili na istim mjestima već godinama i za cijelo to vrijeme nikad nije došlo do uzbune, naročito ne u drobljari. Za njih je stražarenje postalo vrlo lagodna dužnost, jer ih k tome nitko nije nadzirao kako je obavljaju.

Stražar nije izabrao to mjesto zbog boljeg pregleda dvorišta nego zbog toga što je bilo udobno za spavanje.

Killraine se popeo do sjedala uz kotač kola. Stražar je još hrkao kad ga je Killraine svom snagom udario drškom kolta po glavi. I ne pisnuvši, čovjek se izvali na stranu. Killraine uzme njegovu pušku i spusti se s kola.

— Slušaj — šaptom će Satterwhite. — Ja idem desnom stranom uz toplanu s visokim pećima. Ja znam gdje se što ovdje nalazi. Ti pođi lijevom stranom. Naći ćemo se na drugom kraju drobljare, gdje će svaki ščepati svoga stražara. Slažeš li se?

— Pođimo — reče Killraine umjesto svakog drugog odgovora.

Satterwhite nestade u tami.

Killraine se prišulja drobljari, baci brz pogled u mrak ulaza, razjapljenu unutrašnjost punu strojeva. Tada začu za ugao drobljare. Prikradajući se uza zid, nastavi se šuljati, a onda iz mraka pred njim iskrсну čovjek s puškom preko ruke. Killraine se hitro sakrio za nišu u zidu. Čovjek prođe mimo njega ni u šta ne sumnjajući. Phil ga zaskoči s nožem u ruci. Sve je morao obaviti u potpunosti tišini. Uhvatio je stražara za vrat i počeo ga gušiti, a potom ga udario nožem u srce. Stražar se stropoštao na zemlju. Killraine uzme stražarevu pušku i nastavi opreznim korakom prema drugom kraju drobljare. Odjednom nečiji glas nadvisi huk rijeke.

Killraine brzo kliznu za ugao. Pred njim je stajao čovjek, okrenut leđima, s puškom u ruci, te zvao iz svega glasa.

— Hej, Charlie! Gdje si, Charlie? Sto...

Killraine ga udari kundakom puške po glavi. Stražar posrnu korak naprijed, a onda se ispruži na zemlju koliko je dug i širok. Tada Killraine ugleda još jednu sjenu kako trči prema njemu. Nagonski uperi pušku, nacilja, no onda je spusti, jer je prepoznao Georgea Satterwhitea.

Skonili su se u mrak u drobljaru.

— Sada smo ih se otarasili i valja pljunuti u šake i latiti se posla. Na drugom je kraju toplana, u njoj visoka peć, a pokraj nje drvarnica. Danju lože drvima, a noću ugljenom, tek toliko da se vatra ne ugasi. Ja sam već otvorio sva okna. Čim uđeš u toplanu, naći ćeš dugačke grablje. Otvori vratašca i s ognjišta izbaci ugljen, pa nabacaj drva koliko stane u peć, tako da se oganj odmah rasplamsa. Ja ću odmah doći, čim završim svoj posao.

— Dobro — složi se Killraine, a Satterwhite se izgubio u mraku drobljare.

Killraine priđe toplani, užge šibicu i ugleda ono što mu je Satterwhite tako potanko opisao još dok su kovali plan: tri golema kotla koji su davali pogonsku energiju drobljari. Visoke su se peći ložile izvana. U kamenitu zidu ugleda troja željezna vratašca veličine kućnog prozora. Podigao je zasun i otvorio prva. Udario ga je val vrućine. Svjetlost vatre s ognjišta peći rasvijetlila je prostoriju i Killraine nađe odmah grablje. Kad je razgrnuo ugljen, vrata liznu plamenom. Okrenuo se i iz drvarnice donio naramak cjepanica od jelovine te ih bacilo u peć, pa još jedan, pa još jedan. Plameni se jezici začaš uhvatiše za drvo i ono planu sjajnim odbljaskom. Kad je natrpao drva u prvu peć, otvorio je vratašca druge peći. Još je razgrtao ugljen, kad evo i Satterwhitea. Bez riječi se prihvatio posla te otvorio vratašca treće peći. Kad su bili pri kraju posla, Killraine začu kako vatre već hući u prvoj peći.

— Što misliš, hoće li nam sve poći za rukom? — upita Killraine.

— S malo sreće! A sad brzo odavde, valja naći neki zaklon. Za dvadesetak minuta ovdje će biti pravi pakao.

Potrčali su uz obalu rijeke. Nekih tri stotine metara dalje uz obalu skočiše niz strminu obale.

— Sada nam valja još samo čekati. Još malo i kotlovi će biti pod punim tlakom pare. Pregledao sam sva mjerila i ure. Kad smo došli, tlak je bio na tri četvrtine pune snage. Tako je odredio Jethro da bi ujutro začas mogao strojeve potjerati punom snagom. S otvorenim prigušnicima za vjetrenje i dobro naložene, peći će se začas užariti, a ja sam zatvorio sve propusne i sigurnosne ventile, pa će uskoro stlačena para u kotlovima sve dignuti u zrak — reče Satterwhite i nastavi. — Do vraga, još se sjećam kad smo ih pokojni Fred i ja namještali. Mogu ti čak reći kako će se koji kotao raspuknuti i eksplodirati. Prvi će popucati na zakovicama i napuniti toplanu kupućom parom. Drugi je nešto čvršći, pa će se razletjeti kao dvadesetak velikih bačava punih pušcanog praha. Treći će se razletjeti istodobno kad i drugi i istom snagom.

— Jesi li siguran?

— Siguran. Kad eksplodiraju, bit će to kao smak svijeta, pa ako to ne izvuče Jethra iz njegova brloga, onda neće ništa drugo. A kad ga dohvatimo, onda je moj! — reče Satterwhite i uhvati Killrainea za ruku.

— Čekaj malo, nije on ni tvoj, ni moj. Ako ga se dočepamo, on mora ostati živ dok ne spasimo djevojku. Ako mu što učiniš prije nego što nju izvučemo...

Satterwhite povuče ruku.

— Rekao sam samo da će biti moj kad za to dođe vrijeme.

Glas mu je čudnovato podrhtavao i to uznemiri Killrainea. I odmah mu je bilo jasno da će istodobno morati držati na oku i Jethra i Satterwhitea.

* * *

Ležeći u tami na strmini obale, učinilo mu se da to čekanje traje cijelu vječnost. U tim je trenucima mogao misliti samo na Jenny.

Uto je drobljara eksplodirala!

Najprije su čuli prigušen prasak, potom probojan pisak, i odjednom — dok je Killraine sve to promatrao — oblak kipuće pare vinuo se kovitlajući u visine i prekrio noćno nebo.

— Ode prvi — prošapta Satterwhite.
— A sad...

Eksplodirali su oba istodobno. Dvostruka tutnjava, jedna za drugom. Zemlja se zatresla i grmljavina odjeknula u brdima. Philu se učinilo da se cijela zgrada pred njegovim očima digla iz temelja, a onda se raspala; zrakom su letjeli komadi drveta, metala, kamenje, a slapovi užarena žara iz peći kotlovnice doimali su se poput vatrometa.

— Lezi! — viknuo je Satterwhite što je jače mogao da bi nadgrmio tutnjavu.

Zabili su lice u zemlju dok su komadi i komadići drva i kamenje padali kao kiša oko njih.

I odjednom tutnjava utihnu. Čulo se samo pucketanje vatre dok su visoki plameni jezici izbijali na sve strane i šištanje kipuće pare koja je garište i ruševine počela obavijati u bijeli oblak. Visoki dugački vratovi što nekad bijahu osovine batova stršili su sablasno iz mora izvinuta i užarena metala.

Killraine okrenu glavu. Gore u stambenom naselju Lawrenceovih počese se paliti svjetiljke, žmirkajući kao uznemirene krijesnice.

— Eto ih za koji trenutak — reče Satterwhite.

— Ostat ćemo u zaklonu dok ne ugledamo Jethra, a onda ćemo se izvuci odavde i pomiješati s ostalima, pa ga ščepati. Namaži sebi lice — reče Killraine.

Nagrabili su blata s obale rijeke i namazali njime lice.

Uto se začu topot konja i uzbuđeni povici.

— Već su tu, stižu! — reče Satterwhite s užitkom.

Golovo svi Lawrenceovi spuštali su se žurno.

Njih barem dvadesetak, ako ne i više, nahrupiše u dvorište razorene drobljare i zabuljiše se razgoračenih očiju u ruševine. No, uto se vatra proširila i zahvatila neke susjedne zgrade. Krov ispiralice, s koritima i njihalicama, već su lizali visoki jezici plamena.

Sada su počeli stizati i drugi ljudi iz grada i radnici iz svojih baraka, dok se napokon nije sjatilo toliko lju-

di da je cijelo mjesto vrvjelo kao mravinjak pun olupina, vatre i oblak vruće pare. Onda zagrmí dubok i snažan glas koji nadjača sve ostale.

— Otvorite ustave na kanalima. Nosite vodu i ugasite vatru na krovu. Gdje su stražari? Žive ću ih odrati. Ovamo ljudi! Brzo, donesite vedra, otvorite ustavu na tom prokopu...

— Jimmy, Billy, Jesse, ovamo! Potjerajte radnike da gase vatru...

Killraine je stiskao dršku revolvera u šaci dok je pogledom kružio po ljudima da vidi odakle dolazi taj gromki glas. Tada ugleda Jethra uz jedna izvrnuta kola, odjevena samo u potkošulju, hlače i čizme, s puškom u jednoj, a koltom u drugoj ruci, okrećući sad lijevo sad desno svog konja. Obavio ga je visok i gust oblak pare kad je dojahao blizu ruševina drobljare, pa je ustuknuo.

— Dovedite naše ljude! Dovedite naše ljude da pretraže cijelo mjesto i uhvate one koji su to učinili! — vikao je mašući oružjem.

— Sada! — reče Killraine i obojica istrčaše iz zaklona.

Nitko se na njih nije obazro, ni osvrnuo, kad su izbili na vrh strmice obale. Lawrence je žustro jahao dolje-gore oko ruševina, kroz paru, kroz mnoštvo, izvikujući zapovijedi kao sumanut. Satterwhite i Killraine jednostavno se umiješale u tu zbrku. Tada se Jethro ponovo pojavi iza oblaka pare. Još prije tjedan dana nitko mu nije bio ravan. Sada je izgubio dva sina i, što je možda najviše žalio, svoju drobljaru. Živo srce cijele njegove moći prestalo je kucati.

— Držmo ga! — reče Killraine.

Jethro je upravo zapešćem ruke briesao znoj s lica gledajući u ruševine svog nekadašnjeg carstva. Killraine mu priđe s leđa i prisloni cijev kolta uz njegovu kralješnicu.

— Jethro! — pozva ga po imenu ustina čisto uz njegovo uho, te nastavi: — Ja sam, Philip Killraine. Vratio sam se. Sad si moj zarobljenik. Baci tu pušku i pisneš li, ubit ću te kao psa.

Jethro Lawrence se ukočeno uspravi u sedlu i unatoč jetkom šištanju pare Killraine je čuo njegov dubok uzdah. Tada reče:

ZA SVAKU ŽENU

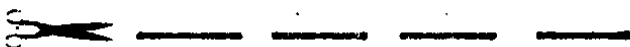
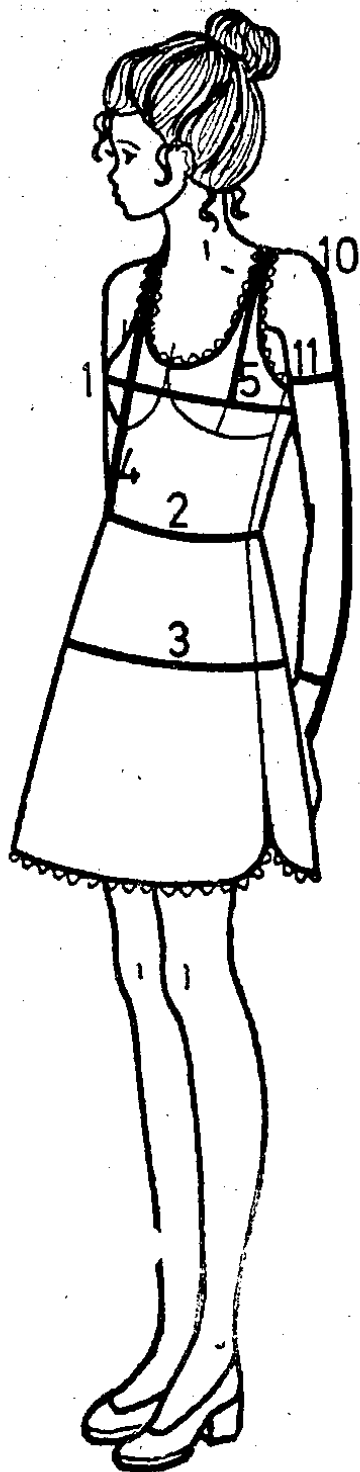
Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez ičije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada i najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga.

Kupon narudžbe za knjigu

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzećem — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 70,00 dinara i troškovima poštarine.

Ime i prezime naručioca:

Mjesto stanovanja (poštanski broj):

Ulica i broj:

Kupon narudžbe sleti na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

— Ti? Ti si to učinio. To sam mogao i pretpostavljati.

— Baci pušku! — ponovi Killraine i oduzme mu revolver izvukavši ga iz korica. — A sada — nastavi — ako ti je život mio, drži se vrlo blizu mene, priljubljen. U ovoj zbrci mogao bih te ustrijeliti, a da to nitko ne bi ni zamijetio, budeš li neposlušan.

— O ne! — sikne Satterwhite oštro i stade pred staroga. — Nećeš ga ti ubiti, Killraine. Neće li se pokoravati našim zapovijedima, ja ću to učiniti. Ne mogu te više zdrobiti pod batovima, Jethro, kao što si ti moga brata, ali te mogu provući kroz kipuću paru, ispeći te živa, skuhati. Ili s nama šutke ili...

— Ti!

— Da, ja. George Satterwhite, Fredov brat.

— Satterwhite! — napokon ga prepozna Jethro, a u glasu mu se osjeti živ strah.

Arrogantan i naprasit Jethro odjednom se pretvorio u prestrašena i smetena starca.

— Što hoćete od mene?

— Jenny Wallace — odsiječe Killraine. — Gdje je?

Jethro podignu ruku koja je drhtala od straha.

— Tamo gore. Tukla se s našim ženama, pa smo je morali zaključati u barutanu.

— George, dovedi konje s druge strane ceste — reče Killraine.

Georgeu zaigraše mišice na vilicama i Killraine jedan trenutak pomisli da ga neće poslušati, ali onda napokon izusti tiho:

— Dobro.

— Gdje su ključevi od barutane — upita zabrinuto Killraine.

Lawrence je oklijevao jedan trenutak, a onda reče:

— Kod mene.

— Onda pođimo! — zapovjedi mu Killraine slijedeći ga tijesno priljubljen uz njegova leđa s uperenim revolverom.

...

Sad im se činilo da je sve ispalo lakše nego što su mislili. Tko će se u tom razvaljenom mravinjaku, gdje su svi trčali kao bez glave, obazirati na dvojicu koji se probijaju kroz mnoštvo.

Lawrence pođe pokorno. Nije se više ni jednim pogledom osvrnuo na ono što nekad bijaše svrha njegova života. Uzjahali su. Kad su se popeli do barutane, vidješe da je cijeli grad rasviješćen.

Satterwhite istragne ključeve iz Lawrenceovih drhtavih ruku i otključa vrata. Čim se vrata otvorište, začuše muklo stenjanje.

— Ne... — zapomagala je Jenny glasom ucviljena djeteta. — Ne, nemojte više, molim vas...

Killraine uđe u mrak barutane. Uzgao je oprezno šibicu i na njezinu odbijesku ugledao Jenny skvrčenu u kutu u poderanoj odjeći plesačice. Killraine stisne zube od gnjeva. Jenny je bila sva pretučena. Buljila je u njega praznih očiju. Nije ga uopće prepoznala.

— Jenny — reče umiljatim glasom i polako joj priđe. — Ne boj se, Jenny, to sam ja, Phil Killraine. Sve će biti dobro. Hajde, pođimo, Dick nas čeka nedaleko oдавде.

Jenny strese glavom i zanjiše svojom bakrenastom, sada raščupanom i slijepljenom kosom. Onda se naglo smiri, a otečene usne počеше se bezglasno pomicati kao da kažu:

— Phile...

Podigao ju je na noge.

— Hajdemo, moramo požuriti.

— Oh, ne mogu vjerovati. Vi, kapetane Killraine... Phile... — ponavljala je dok su izlazili iz vlažne i pljesnive tame barutane u vedru i svježju noć.

— Vi! — prosikta tiho Jenny kad ugleda Lawrencea i ustuknu korak privivši se od straha uz Killrainea.

— Oprostite mi, gospođice. Zao mi je što sam vam nanio boli — reče Jethro i pruži joj drhtavu ruku i brže-bolje dohvati njenu.

— Lawrence — krikne zaprepašteno Killraine.

Ali Lawrence poskoči kao pante-
ra, pa se u trenu stvori iza Jenny, obgrlivši je jednom rukom oko prsa. Killraine u njega uperi revolver, ali se ne usudi pucati. Lawrence se hitro sagne, izvuče iz čizme nož i prisloni ga Jenny na grlo.

— Bacite revolvere ili ću joj prerezati vrat! — zareži zapovjedničkim glasom Jethro Lawrence.

Jenny vrisnu, a Killraine se skamenio i ispusti revolver, ali i uplaši kad je vidio da George Satterwhite nije položio oružje.

— Ona mi nije žena. Nek je ubije ko hoće, ali ni on neće bolje proći. Njega ja hoću...

— George...

— Molim vas... oh... — izusti Jenny.

Klonula je u Lawrenceovim rukama kao da je pala u nesvijest, a svoje oštre pete na čizmicama zarila je duboko u šljunak i naslonila se na Jethra Lawrencea koji je za trenutak posrnuo prema natrag i izgubio ravnotežu. Nož se odmakao od njenoga grla i Jenny je poskočila te svom snagom udarila laktom Jethra u želudac. Lawrence je ostao trenutak bez zra-ka, ruke mu popustiše, a nož poleti u luku te Jenny oštrica zapara po obrazu i vratu. George Satterwhite opali. Plamen sinu iz njegovog pištolja i Jethro Lawrence kriknu pogođen u lice. Jenny padne na koljena i dočeka se na ruke. Satterwhite nastavi pucati u Lawrencea i ovaj poče padati na stranu. Tijelo mu se trzalo u samrtnom grču, sve dok se nije smirilo na leđima na zemlji.

Satterwhite je okrenuo glavu i počeo jecati.

Killraine priđe do Jenny i pomogne joj da ustane.

— Ludo jedna! Mogao te je ubiti! — reče nježno.

Pogledala ga je u oči, drsko se smiješi, što ga iznenadi, te mu reče:

— Da je za tobom posizalo toliko muškaraca koliko za mnom, valjda bi i ti naučio kako se valja od njih obraniti. To je prvo što su me kolegice naučile još dok sam bila krojačka naučnica.

Zagrlio ju je na trenutak čvrsto, a onda se brzo osvijestio. Znao je da je pucnjava zacijelo privukla pažnju ljudi oko garišta, a Lawrenceovih je još bilo mnogo. Podigao je Jenny na sedlo Lawrenceova vranca i uzjahao iza nje.

— Satterwhite... George, idemo! — poviče.

— Dolazim odmah — odvrati George muklim glasom.

Uspravio se, obrisao usta rupčićem, uzjahao i podbo konja. Killraine je držao Jenny rukom oko pasa dok nisu dojahali do sljemena, a onda pođoše rubom sljemena do mjesta gdje je Dick stražario.

XV

— I tako je završio i posljednji Lawrence — reče Wolfe.

Šerif je smrknuta lica gledao četiri trupla što su visjela na grani velike gromom ošinite jasike. U očima mu se zrcalila snuždenost zbog svega što se toga dana odigralo u Raven's Campu.

I Philip Killraine se isto tako osjećao. Borba je bila krvava. Poginulo je mnogo ljudi, a još više ih je ostalo ranjeno, iako se sve odigralo točno onako kako su on i Satterwhite isplanirali. Ni stari Jethro Lawrence ne bi im se uspio oduprijeti, sve da je i bio živ, jer se ne bi mogao obraniti od dvostruka udarca: od ljudi iz Puebla i od rudara koji nadirahu s leđa. No, borba je jedno, a izvršenje smrtnih kazni drugo. Četrnaest je ljudi obješeno toga dana poslije suđenja i presuda koje je izrekao Odbor za održavanje javnog reda i mira sastavljen od predstavnika grada Puebla i Satterwhiteovih rudara. Killraine ne osjeti nikakva zadovoljstva što su dva sina starog Lawrencea visjela na onoj istoj grani o koju ga je njihov otac nema tome davno htio objesiti. Sad se zaželio mira. Želio je mir i ženu koja ga je čekala u Pueblu.

Prelazio je očima preko lica kopača zlata oko stabla. Još uvijek u borbenoj groznici, mogli bi počiniti neku glupost, pomisli on.

— George — predloži Killraine Satterwhiteu — zašto im ne kažeš da su im sve krčme otvorene i da ih stari Lawrence časti pićem pošto odlože oružje kod šerifa.

— Neće oni odložiti oružje, ali ne brini. Mirni su to ljudi, radini i čestiti, sretni da ih više nitko neće pljačkati. Ja se više bojim onih pohlepni- lisaca

iz Puebla. Mogli bi nam se sada nametnuti za gospodare, ali ja im jamčim da im to neće uspjeti — odvрати Satterwhite gledajući u Wolfea.

— Ima nešto u tome — reče Wolfe kiselo se smiješeći, pa nastavi: — Killraine, a to vrijedi i za vas, Satterwhite, sada će otvoriti riznicu staroga Lawrencea. Ja vam obojici savjetujem da to vidite.

— Imate pravo, šerife. Hajdemo, George — pozva ga Killraine.

Podboli su konje i odjahali kroz grad do ureda starog Jethra Lawrencea uz razrušenu drobljaru.

Ti pohlepni lisci iz Puebla, ponovi u sebi Killraine. Odbili su da mu pomognu da ubije starog Lawrencea, ali čim su vidjeli priliku da se okoriste, odmah su dotrčali.

Tada se sjeti svega što se dogodilo od trena kad su se ponovo našli s Dikom.

Čekao ih je još jedan bijeg preko brda. Prve su noći dugo pričali prije nego što su zaspali.

— Bio sam lud od mržnje. Kako mi je to uopće moglo pasti na pamet da ga ispečem u kipućoj pari. Dobro je da si me spriječio. Sad bi me to progono cijeli život — prizna mu George.

— Nemoj na to više misliti, George. Bilo pa prošlo. No, dolje je još novac ranča »Bravo« i zlato koje je Jethro oduzimao rudarima. Ti si jednom napomenuo da bi se oni mogli pobuniti kad starog više ne bude — reče Killraine.

— Da. Ja ti za njih jamčim.

— Ja se sada vraćam u Pueblo. Moram najprije skloniti Jenny na sigurno i udobno mjesto. Potom ću skupiti ljude i vratiti se s njima ovamo, a ti bi mogao udariti s rudarima s leđa — predloži Killraine.

— Odlična zamisao. Samo se moramo dogovoriti i točno odrediti dan i vrijeme.

— To ovisi o tebi. Ti sam moraš odrediti koliko ti vremena za to treba — reče Killraine.

— Dobro, ali ne mogu ti ništa reći sa sigurnošću dok vas ne izvedem na cestu za Canon City.

Trebalo im je još dva dana jahanja dok su došli do ceste prelazeći

brdskim prečacima koje je Satterwhite tako dobro poznao.

— Za tjedan dana, točno u četiri sata — predloži tada Satterwhite, pruživši mu ruku na rastanku.

— Slažem se. Bit ću točan — odgovori kratko Killraine.

— To mi je najmanja briga, kapetane — reče Satterwhite uz širok osmijeh.

U Canon Cityju zadržali su se samo toliko koliko im je trebalo da se opskrbe opremom i kupe haljinu za Jenny.

Čim su stigli u Pueblo, Killraine ju je smjestio u hotelu, a potom otišao k šerifu.

— Molim vas da mi pomognete da skupim ljude — rekao je Wolfeu pošto mu je ispričao što se sve dogodilo u Raven's Campu, što je šerif saslušao s velikim zanimanjem.

— Najprije moramo porazgovarati s Odreom i Parsonsom — reče šerif.

Ponovo sastanak Odbora za održavanje javnog reda i sigurnosti. Potanko su ga o svemu ispitali. Osjećao je kako postaju sve meksi i uzbuđeniji.

— I vi kažete da će ih rudari napasti s leđa? I da je stari Jethro Lawrence mrtav? — počeo je s pitanjima Parsons.

Poslije je nastavio Odre:

— Kapetane, ja mislim da to nije posao za plaćenike. Sada je došlo vrijeme da se u tom gradu napokon uspostave mir i red i Odbor za održavanje javnog reda i sigurnosti mora iskoristiti tu priliku, sada kad će nam pomoći i stanovnici tog kraja. Sad kad smo o svemu otvoreno raspravili, ja vam jamčim da ćete dobiti od nas pomoć koja vam je potrebna — završi bankar.

— Koji im je vrug. Ništa ne razumijem. Posljednji put kad sam bio ovdje nisu htjeli ni čuti da mi pomognu, a sada se guraju da... — reče Killraine Wolfeu poslije sjednice.

— Nanjušili su dobre novce — prekinu ga Wolfe. — Sad kad više nema staroga Lawrencea oni će početi tamo haračiti. Sagradit će novu drobljaru... a to znači bogatstvo za onoga tko prvi tamo dođe, a onda slijede trgovina,

bankarstvo itd. Ti i onaj rudar gurnuli ste kola nizbrdo, obavili najteži dio posla, a sada će oni nahrupiti.

* * *

No, ma kakve da su bile njihove pobude, sve je išlo kao podmazano. Uštedio je, jer nije morao plaćati plaćenike. Odre, Parsons i predstavnici Odbora Satterwhiteovih rudara upravo su otvarali trezore staroga Jethra Lawrencea. Sada je još trebalo da uzme novac ranča »Bravo« i da se vrati kući.

Predvorje Jethrova ureda bilo je puno ljudi, ali samo Odre, Parsons i dva predstavnika Satterwhiteovih rudara bijahu u njegovoj sobi. Kad je Killraine ušao, Odre i Parsons su se upravo vratili iz trezora, razrogačenih očiju, izbezumljenih lica.

— Ljudi! — reče Parsons. — Kakvo bogatstvo!

— Stotinu i četrdeset tisuća dolara pripada ranču »Bravo«. Želio bih da mi ih isplatite u zlatnicima — reče Killraine.

— Kako? Pa to nije tako jednostavno. To je protupropisno — primijeti Odre, a lice mu se čudnovato iskrivi.

— Ne razumijem vas! Što vi to govorite? — upita ga Killraine smrknuta lica, a Wolfe se značajno nakašlja.

— Sve mora ići svojim putem prema propisima i zakonu, a to znači da će novac biti pohranjen u mojoj banci na čuvanje, dok se ne utvrdi njegovo podrijetlo i tko mu je vlasnik. Ne može to samo tako: uđete i uzmete stotinu i četrdeset tisuća dolara. Na kraju krajeva, vi i nemate neoborivih dokaza da su vas opljačkali baš Lawrenceovi. Prvo se mora utvrditi istinitost vaših navoda, pa tek onda... sve mora ići prema zakonskim propisima.

— Nemam ja vremena čekati. Moji me drugovi čekaju u Trinidadu — reče Killraine.

— Kapetane, zar vam nisam upravo objasnio... možda će se to riješiti do iduće godine kad se vratite...

— Odre! Hoću svoj novac, i to odmah, a ako mi ga ne dadete, uzet ću ga sam — odrješito će Killraine.

— Vi mi prijetite?

— Ja vas samo upozoravam. Jer, idući put kad dođem u Pueblo, dovest ću sa sobom stotinjak teksaških kauboj

i dignut ćemo vam banku u zrak, a to ćemo nazvati odlukom Odbora za održavanje javnog reda i sigurnosti ranča »Bravo«. A potom ćemo suditi krivcima i objesiti ih.

— Ali, zaboga, čovječe, ...

— Gospodine Odre — umiješa se Wolfe — ako želite moj savjet, isplatite kapetanu Killraineu njegov novac odmah sada. Ja vas moram upozoriti da se ne mogu suprotstaviti tolikoj sili, a k tome, koliko znamo, gospodin Killraine nikad ne gazi svoju riječ i održava svoja obećanja. Sjetite se samo nadmetanja i ponude Jethra Lawrencea da kupi stoku za sedamnaest tisuća dolara veću cijenu od ostalih, ali je ipak nije dobio.

— A mi ćemo mu pomoći — obeća Satterwhite u ime rudara, te nastavi: — I ukoliko netko tko nam se ne dopada podigne ovdje novu drobljaru, završit će kao i stari Jethro i njegova drobljara.

Sada su svi zašutjeli. Killraine je gladio sjajne tanke brčiće.

— To je protuzakonito, ali s obzirom na vaše zasluge za grad Pueblo mi ćemo vam isplatiti novce ranča »Bravo« — napokon Odre prekine mučnu tišinu.

— Zapravo, ja ću ponijeti sa sobom samo trideset tisuća, ostalo ostavljam uloženo u vašu banku, uz pismenu potvrdu.

Odre zinu od čuda, a onda se veselo nasmiješi.

— Naravno, gospodine Killraine, kako ne — reče sasvim poslovno.

— Ali da nam stoji na raspolaganju kad god ga zatrebamo — doda Killraine.

— Ne brinite — odgovori Odre i vrati se u trezor da mu izbroji novce.

Wolfe, Satterwhite i Killraine prvo su se pogledali, a potom prasnuli u smijeh.

* * *

Dok se spuštao na povratku niz planinu, bisaga punih novaca, i dok je uz njega jahao Wolfe s puškom preko sedla, razmišljao je o posljednjem danu koji je proveo u Pueblu pred odlazak u borbu za Raven's Camp. Jenny, koja se potpuno bila oporavila,

postala je, činilo mu se, još ljepšom nenamazana lica i u bijeloj haljini s naborima. No, još je bila tiha, povučena, mrzovoljna.

I teško mu je bilo da je ostavi u takvu raspoloženju prije odlaska u novu opasnost. Došlo je vrijeme da s njom otvoreno porazgovara. Dao je Dicku znak rukom da ih ostavi nasamo i Dick se povukao iz sobe. Kad je Dick izašao, upitao je Jenny:

— No, dobro, reci mi što te muči?

— Što bi me mučilo? — odgovori pomalo prkosno.

— Kloniš me se otkad smo se vratili u Pueblo — reče i korakne prema njoj. — Slušaj — nastavi tiho — ja te volim. Zar to ne znaš? Zar ti Dick nije rekao?

— Znam. Znam ja to već odavno — reče dok su joj se usne grčile.

— Pa onda... — počeo Killraine i pruži za njom ruku. — Što je? — vikne kad je Jenny ustuknula. — Hoćeš li poći za me? Želio bih da se tobom oženim...

— Oh, k vragu! — reče ljutito Jenny i okrene se prema prozoru.

Killraineu se srce sledi.

— Odbijaš me?

Jenny se naglo okrene, a lice joj bijaše napeto, ozbiljno.

— Nemoj budaliti! — odsiječe. — Kako bih se ja mogla za tebe udati. Kako bih mogla poći s tobom tamo u Teksas?

Killraine pomisli da je shvatio što mu je htjela reći, pa prošapta pokunjeno:

— Oh, da, imaš pravo, tamo bi se dosađivala. Život na ranču, daleko od grada, bez pozornice, bez pjesama i plesova, zabave...

Usne joj zadrhtaše:

— Zar doista misliš da mi je do toga? Zar misliš da mi se to nije već popelo navrh glave za cijeli život.

— A zašto onda nećeš?

— Zbog drugih žena na ranču »Bravo«! — reče kroz suze. — Volim te, Phil, ali Dick mi je o njima pričao. One su časne žene, a ja sam samo... što sam ja uopće? I tvom bi ugledu naškodilo...

Prišla mu je.

— Uzmi Dicka sa sobom. To mu je najveća želja. A mene ostavi ovdje gdje mi je i mjesto. Tamo bih se sramila... Volim te, ali tamo bih se osjećala posramljenom, jadnom.

I tada je sve shvatio, pa se odjednom počeo grohotom smijati. Voljela ga je, a to je jedino bilo za njega važno. Privukao ju je k sebi, zagrlio...

Mislilo je sada, dok se s Wolfeom spuštao niz planinu, da joj je tada rekao pravu istinu:

— Ne boj se. Sve će biti dobro. To je zemlja u kojoj smo svi započeli nov život. A to vrijedi i za ranč »Bravo«... na njemu ima mjesta za sve nas.

— KRAJ —

1
Ponedjeljak

**DOKTOR
LJUBAVNO-LJEČNIČKI
ROMAN**
Izlazi svakih 14 dana (u
ponedjeljak)
Cijena 6 dinara

**TRAG
BIBLIOTEKA *
KRIMINALISTIČKIH
ROMANA**
Izlazi svakih 14 dana
(u ponedjeljak)
Cijena 7 dinara

**GORDANA
LJUBAVNO-POVJEŠNI
ROMAN**
MARJE-JURIĆ ZAGORKE
Izlazi svakog tjedna (u
ponedjeljak)
Cijena 3 dinara

2
Utorak

**ŽIVOT
LJUBAVNI ROMAN**
Izlazi svakog tjedna (u
utorak)
Cijena 4 dinara

3
Srijeda

**SUPER STRIP
ALAN FORD**
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 6 dinara

**SUPER STRIP
BIS**
**BIBLIOTEKA IZABRANIH
STRIPOVA**
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 8 dinara

**VRTIPEP
STRIPPOVI ZA DJECU**
Izlazi svakih 14 dana (u
srijedu)
Cijena 5 dinara

4
Četvrtak

5
Petak

**LASO
WESTERN ROMAN**
Izlazi svakog tjedna (u
petak)
Cijena 4 dinara

6
Subota

TIMOTHY TATCHER
BIBLIOTEKA
HUMORISTIČKO - KRIMI
NALISTIČKIH ROMANA
Izlazi jednom mjesečno
(28)
Cijena 10 dinara

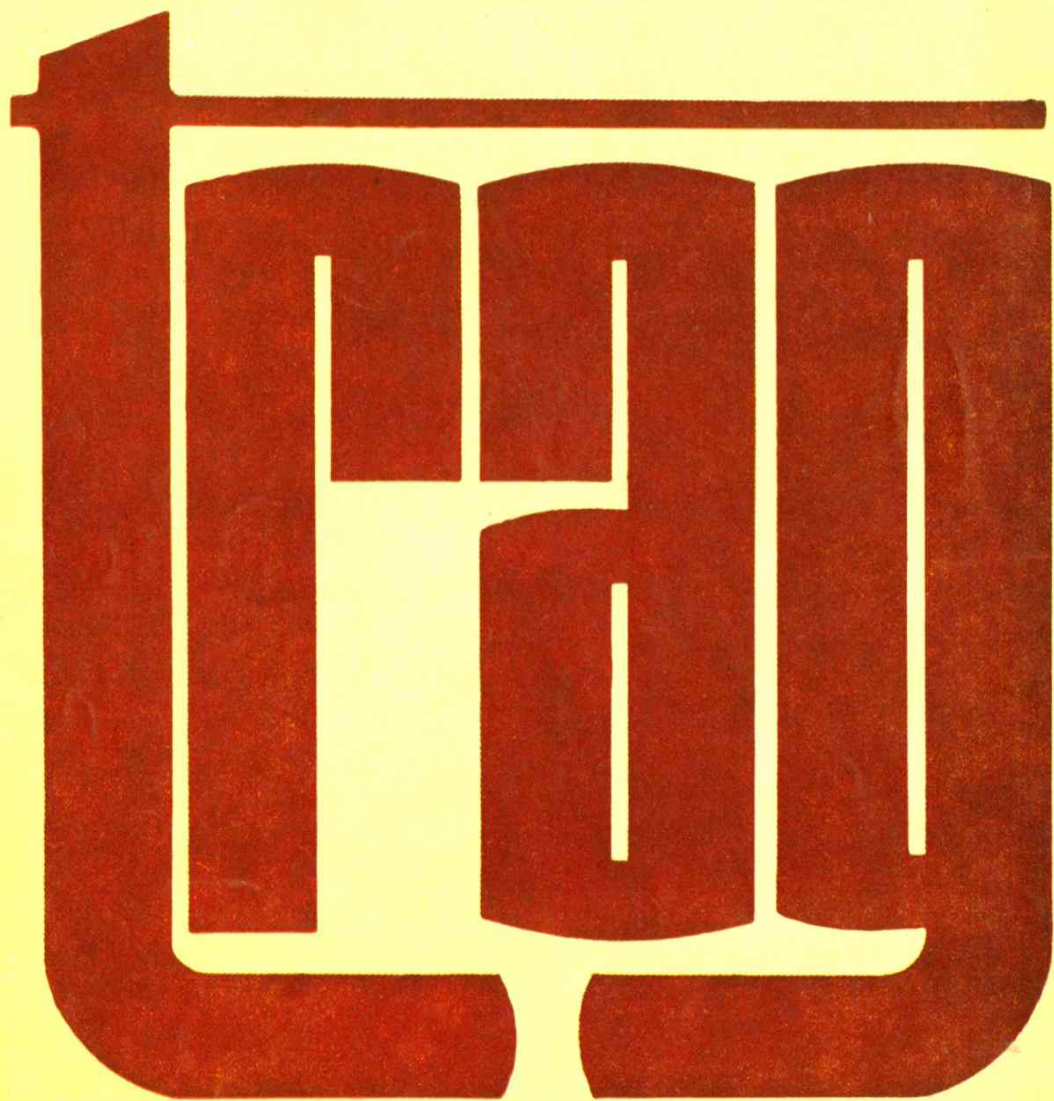
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

- 88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
- 89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
- 90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANČ
- 91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
- 92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
- 93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR
- 94. Robert Ullman: SANSA ZA BENA
- 95. Shepard Rifkin: PUT KINGA FISHERA
- 96. L. L'Amour: DOLINA MIRA
- 97. H. Haton: KONJANICI IZ PAKLA
- 98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
- 99. Dudley Dean: TVRD ORAH
- 100. D. B. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
- 101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
- 102. H. S. Sharon: PLJAČKA U LOS ALAMOSU
- 103. J. T. Edson: ČOVJEK KALIBRA 44
- 104. Matt Chisholm: POBJEDA MCALLISTEROVIH
- 105. Lee Martin: ZLODUH SANTA RITA
- 106. Robert Ullman: KOLORADO KID
- 107. Bill Fargo: OTMJENI PLJAČKASI
- 108. Matt Chisholm: CRNI KAUBOJ
- 109. Frederick H. Cristian: DOUŠNIK
- 110. U. H. Wilken: GROBAR JOE
- 111. Louis L'Amour: OPASAN PUT
- 112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAS
- 113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCU
- 114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEČ
- 115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
- 116. Matt Chisholm: KRVAVA OKLADA
- 117. Marshall Grover: TREĆA PLJAČKA
- 118. J. T. Edson: VRIJEME OBRAČUNA
- 119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI
- 120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI
- 121. Matt Chisholm: TRAGOVI BARUTA
- 122. Scott F. Scott: NESTALA KOČIJA
- 123. Louis L'Amour: NEUSTRAŠIVI BORAC
- 124. H. S. Sharon: TVRDOGLAVI ŠERIF
- 125. Jonny Pegg: BEZIMENI BORAC
- 126. L. L. Foreman: GRINGO
- 127. G. F. Unger: KILRAINNOVA BORBA
- 128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAŽITELJ
- 129. Mat Chisholm: MCALLISTER U POGIBELJI
- 130. Louis L'Amour: OBRAČUN KOD ŽUTOG BRDA
- 131. G. F. Unger: TRAG VODI U PAKAO
- 133. Louis L'Amour: USAMLJENI
- 134. G. F. Unger: BIJEG IZ STUPICE
- 135. Thorne Douglas: TKO DA VIŠE

U PRIPREMI:

- 136. Louis L'Amour: SREBRNI KANJON

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKIH
ROMANA**